

Sa Mga Buhat Hu Mga Apostoles

---

1 ¹Suled ku ha Teofilo, duun hu nauna ha balasahen insulat ku sa alan ha binuhat daw intudlù hi Jesus ²⁻³payanaen en hu pagligtu din diyà ta langit. Seled hu kapatan ha aldaw hu pagkabanhaw din madakel sa mga paagi ha impaahà din duun hu mga apostoles ha nabanhaw gayed daw tinudluan din daan sidan mahitenged hu paghari hu Dios. Su hurà pa haena ligtu diyà ta langit, pinaagi hu Balaan ha Ispiritu tinudluan din su mga pinilì din ha mga apostoles hu igpabuhat din kandan. ⁴Amin aldaw ha naamul sa mga apostoles duma ki Jesus aman inikagiyàn din sidan hu “Magtimà kaw pa enà dini ta Jerusalem daw angatan nuy sa insaad hu Dios ha Amay taw ha inikagi ku inyu su anay. ⁵Duun hu panahun hi Juan diyà haena agpamautismu ta wahig ba hari malugay sa igbautismu inyu iyan sa paulinan kaw hu Balaan ha Ispiritu.”

Sa Pagligtu Hi Jesus Diyà Ta Langit

⁶Amin panahun ha naamul en paman sa mga apostoles duma ki Jesus aman ininsaan dan haena hu “Ginuu, iyan en ba haini panahun ha ilikù nu dini ta kanay sa katenged hu paghari duun taini ha nasud day sikay sa mga kaliwat hi Israel?”

⁷Ba tuminubag si Jesus hu “Hari mabaluy ha matun-an nuy ku kan-u haena katuman ta iyan dà sa Dios ha Amay taw migtugun hu panahun. ⁸Ba gaheman kaw hu Dios ku maulinan kaw en hu Balaan ha Ispiritu daw iyan kaw gayed makapanunultul mahitenged kanak dini ta Jerusalem daw duun hu alan ha banuwa diyà ta Judea daw ta Samaria daw dini ta tibuuk ha kalibutan.”

⁹Su maikagi din en haena sagunà luminigtu diyà ta langit. Su tag-ahaen dan haena tigkan dan nahanaw duun hu gabunan.

¹⁰Su kamulu dan pa tagtengtengi tigkan daan nakahitindeg diyà ta ubay dan sa daruwa ha maama ha maputi sa bisti dan ¹¹daw minikagi hu “Sinyu sa mga taga-Galilea, imbà kaw taghangadà diyà ta langit? Si Jesus ha luminigtu diyà ta langit aglikù dà asem dini ku malugay iling ha naahà nuy iman diyà tayà ha gabunan.”

Sa Pagpili Hu Ig-ilis Ki Judas

¹²Namanlikù sa mga apostoles diyà ta Jerusalem ha napuun ta Buntud ta Olibo na mga nangkakilometro dà sa pig-elangan taena. ¹³Su makauma sidan diyà namanlatun sidan payanaen duun ku kwarto diyà ta sampaw taena ha balay ha taghulabungan dan. Iyan haena si Pedro daw si Juan, si Santiago daw si Andres, si Felipe daw si Tomas, si Bartolome daw si Mateo, si Santiago ha batà hi Alfeo, si Simon sa Patriyota daw si Judas ha batà hi Santiago. ¹⁴Sigi sidan tag-amul-amul hu pag-ampù duma hu mga bahi daw hi Maria sa inay hi Jesus daw sa duma pa ha suled hi Jesus.

¹⁵Amin aldaw ha naamul-amul sa nanggatus daw kaluwaan ha tumutuu. Dayun huminitindeg si Pedro duun hu atubangan dan daw ikagi hu ¹⁶“Mga suled, kinahanglan gayed ha matuman sa insulat ha lalang hu Dios ha inikagi hi David gaun su ulinan hu Balaan ha Ispiritu mahitenged ki Judas sa panulù hu kadakepa ki Jesus. ¹⁷Ta saena duma day su anay ha pinilì ha apostol.

¹⁸“Amin bugtà ha napalit ku insuhul ki Judas hu paglimbung din ki Jesus. Duun taena ha bugtà nakadaghà sa lawa hi Judas aman migbutu sa getek din daw nakayat sa bituka din. ¹⁹Su matun-an haena hu mga etaw diyà ta Jerusalem pigngaranan dan su bugtà hu Akeldama ha tagkahulugan hu Bugtà ha Pigbayaran hu Langesa. ²⁰Nakasulat haini duun hu balasahen hu mga Salmo ha tagyanaen

‘Mabuhat haini ha pinakabulung-bulung ha lugar ha hurà en magtimà duun.’

Daw inikagi daan ha

‘Sa katengdanan din iila duun hu lain ha etaw.’

²¹⁻²²“Aman kinahanglan ha ilisan si Judas hu etaw ha nakaduma-duma kanuy sugud hu pagpamautismu hi Juan daw payanaen en hu pagligtu hi Jesus ha Ginuu taw diyà ta langit, ta kinahanglan ha makapanunultul daan haini mahitenged hu pagkabanhaw hi Jesus.”

²³Aman pigpilian dan su daruwa ha etaw ha iyan si Matias daw si Jose ha tagngaranan ki Barsabas ha pigdagnayan daan ki Justo. ²⁴Dayun mig-ampù sa mga tumutuu ha tagyanaen “Dios ha Magbabayà hu alan, natun-an nu sa henà-henà hu alan ha mga etaw. Iman ipaahà kanay ku sin-u duun taini ha daruwa sa pinilì nu ²⁵ha iyan makailis ki Judas ha apostol ta inawaan din haena sa katengdanan daw duminuun hu kandin ha banuwa.” ²⁶Dayun pigripa dan haena aman si Matias iyan napilì ha ig-isab duun taena ha sampulù daw sabuwa ha apostoles.

Sa Pagpakauma Hu Balaan Ha Ispiritu

2 ¹Su mauma sa aldaw ha agsaulugen sa Pentecostes sa alan ha mga tumutuu mig-amul-amul duun hu sabuwa ha balay. ²Tigkan

nakauma sa daheneg ha napuun ta langit iling hu maseleg ha kalamag duun ku balay ha duun sidan mig-amul-amul. ³Amin dan naahà ha tagkalegdeg ha kuminunsad duun hu kada sabuwa kandan. ⁴Dayun inulinan sidan hu Balaan ha Ispiritu daw nakaikagi sidan hu migkalain-lain ha inikagiyan sumalà hu hinimu hu Balaan ha Ispiritu kandan.

⁵Amin daan mga masinimbahen ha Judio ha napuun duun hu migkalain-lain ha nasud dini ta kalibutan ha diyà tagtimà ta Jerusalem. ⁶Su mapaliman dan sa magulub madakel kandan sa uminubay duun daw nangabeleng gayed ta sa kada sabuwa kandan nakapaliman hu kandin ha inikagiyan. ⁷Aman nakaikagi sidan hu “Dì ba alan man haini sidan taga-Galilea? ⁸Imbà man agkapaliman taw sa inikagiyan hu kada sabuwa kanuy? ⁹Sa duma kanuy mga taga-Partia, mga taga-Media daw mga taga-Elam. Sa duma mga taga-Mesopotamia, mga taga-Judea daw mga taga-Capadocia, mga taga-Ponto daw mga taga-Asia. ¹⁰Sa duma mga taga-Frigia daw mga taga-Pamfilia, mga taga-Ehipto daw duun nangapuun hu mga banuwa diyà ta Libya ha ubay ta Cirene. Sa duma mga langyaw ha sakup ta Roma ha sa duma mga Judio daw sa duma daan mga kinabig duun hu tinuuwan hu mga Judio. ¹¹Sa duma mga taga-Creta daw mga taga-Arabia. Ba napaliman taw alan duun hu kanuy ha mga inikagiyan sa inikagi dan mahitenged hu belenganen ha binuhat hu Dios.” ¹²Aman nangabeleng gayed sa alan ha mga etaw daw migpainsaay ku inu haena sa naula-ula kandan.

¹³Ba sa duma bà dà migtameyes kandan ha tagyanaen “Bà dà sidan agkangabeleng ta nakainum gid.”

Sa Pag-ikagi Hi Pedro Duun Hu Aldaw Hu Pentecostes

¹⁴Huminitindeg si Pedro duma hu sampulù daw sabuwa ha apostoles daw minikagi hu madaging ha tagyanaen “Sinyu sa duma ku ha Judio daw sa alan ha tagtimà iman dini ta Jerusalem, magpaliliman kaw ta daw matun-an nuy ku inu haini sa naula-ula kanay. ¹⁵Abi nuy gid ha saini ha mga duma ku bà dà nakainum, ba hari haini mahimu ta seselem pa. ¹⁶Saini ha naula-ula iman iyan en su lalang hu Dios ha inikagi hi Joel sa propita ha tagyanaen

¹⁷‘Duun hu hudian ha panahun igpaulin ku sa Balaan ha Ispiritu duun hu kaet-etawan. Sa mga batà nuy ha maama daw mga bahi makasaysay hu igpaikagi ku, sa mga manguhed ha etaw makaahà hu panan-awen daw sa magulang magpandamugu daan. ¹⁸Duun asem taena bisan sa mga suluguen ku ha maama daw mga bahi paulinan ku daan hu Balaan ha Ispiritu ta daw makasaysay sidan hu igpaikagi ku. ¹⁹Ipaahà ku sa mga belenganen diyà ta langit daw sa mga timaan dini ta kalibutan ha iyan sa langesa, sa hapuy daw sa malabung ha ebel. ²⁰Sumukilem sa aldaw daw

sa bulan mailing hu langesa dayun makauma sa paghukum hu Dios hu kaet-etawan. ²¹Duun asem taena ha panahun sa alan ha magpabulig hu Ginuu maluwas.’

²²“Sinyu sa mga duma ku ha kaliwat hi Israel, palilimani nuy haini sa ag-ikagiyan ku ha si Jesus sa taga-Nazaret sinugù hu Dios. Sa timaan taena iyan sa pagkagamhanan din daw sa mga belenganen ha impabuhat kandin hu Dios. Natun-an nuy en haini ta nahitabù en diyàn ta inyu. ²³Daan en intagana hu Dios ha si Jesus itugyan diyàn ta inyu daw ipalansang nuy duun hu krus taena ha mga etaw ha masinupaken. ²⁴Ba binanhaw hu Dios ta harì gayed mabaluy ha madaeg haena hu kamatayan. ²⁵Si David migtagrà daan su anay mahitenged kandin ha tagyanaen

‘Sigi dà tagduma-duma kanak sa Dios daw harì a kandin ag-awaan aman malinawen a. ²⁶Pinaagi taena malipayen a gayed daw tagdayè a hu Dios. Igsalig ku daan kandin sa lawa ku ²⁷ta natun-an ku ha harì a kandin itugyan diyà ta Kamatayan daw harì din daan itugut ha maledak haini sa lawa ku siak sa sinugù din. ²⁸Intuen din kanak sa dalan payanaen duun hu kinabuhì ha hurà din katapusan daw malipayen a gayed ta sigi dà dini ta kanak.’

²⁹“Mga suled, natun-an taw ha sa bantugan ha gin-apan taw ha si David nalugay en sa kapatay din daw agkatulen taw pa iman sa lebeng din. ³⁰Propita haena aman natun-an din sa impanumpà hu Dios kandin ha duun hu kaliwat din amin humiwal ha magharì iling kandin. ³¹Intagnà din daan sa pagkabanhaw hu Mesiyas ha harì itugyan diyà ta Kamatayan daw harì daan itugut ha maledak sa lawa din. ³²Su pigtagrà hi David iyan si Jesus sa pigbanhaw hu Dios daw alan kay makapanistigus ha laus gayed haini ta naahà day. ³³Impatangkaw haena hu Dios daw diyà impapinuu ta kawatan din. Inilahan din daan hu katenged hu pagsugù dini hu Balaan ha Ispiritu sa insaad din. Aman sa naahà nuy daw sa napaliman nuy iman iyan en pagpaulin din hu Balaan ha Ispiritu. ³⁴Kenà iyan si David luminigtu diyà ta langit ba migtagrà haena hu

‘Inikagiyan hu Dios sa Ginuu ku ha “Dini ka pinuu ta kawatan ku ³⁵hangtud ha madaeg ku sa mga kuntra nu.” ’

³⁶“Aman kinahanglan ha sikuy sa alan ha mga kaliwat hi Israel, matun-an taw gayed ha si Jesus sa impalansang nuy duun hu krus binuhat hu Dios ha iyan Ginuu taw daw Mesiyas.”

³⁷Su mapaliman haena hu kaet-etawan suminakit sa gahinawa dan aman ininsaan dan si Pedro daw sa duma ha mga apostoles hu “Mga suled, inu man sa buhaten day?”

³⁸Tuminubag si Pedro hu “Alan kaw maghinulsul ta daw mapasaylu sa mga salà nuy daw magpabautismu kaw duun hu ngaran hi Jesu Cristo.

Dayun maulinan kaw hu Balaan ha Ispiritu ³⁹ta iyan haena insaad hu Dios ha Magbabayà taw ha ig-ila din inyu daw hu mga kaliwatan nuy daw bisan hu alan ha mga etaw duun hu madiyù ha aghimuwen hu Dios ha tumuu kandin.”

⁴⁰Madakel pa gayed sa inikagi hi Pedro hu paghangyù kandan ha tagyanaen “Endai nuy sa madaet ha buhat hu kaet-etawan iman ta saena agsilutan hu Dios.” ⁴¹Madakel sa tuminuu hu inikagi hi Pedro aman binautismuwan sidan. Mga tatulu ha libu sa nakatuu ha nakaisab kandan taena ha aldaw.

Sa Batasan Hu Mga Tumutuu

⁴²Sigi dà gayed mig-amul-amul sa mga tumutuu hu pagpaliliman taena ha intudlù kandan hu mga apostoles daw hu pagkaen, hu paghenà-henà taena ha kamatayen hi Jesus daw hu pag-ampù.

⁴³Madakel sa belenganen daw timaan ha impaahà hu mga apostoles aman nangabeleng gayed sa mga etaw. ⁴⁴Duun taena ha panahun nasabuwa sa alan ha mga tumutuu daw migpaila-ilahà sidan hu mga butang dan. ⁴⁵Impamaligyà dan daan sa mga katigayunan dan dayun sa halin taena binahin-bahin sumalà hu kinahanglanan hu kada sabuwa kandan. ⁴⁶Aldaw-aldaw tag-amul-amul sidan diyà ta Timplo daw agduun daan sidan hu mga balay dan hu pagkaen ha tungkay gayed sidan malipayen ⁴⁷ha tagdayè hu Dios, daw tinahud daan sidan hu alan ha mga etaw. Kada aldaw amin pakaisab kandan ha agluwasen hu Dios.

Sa Pagbulung Hu Pigket Ha Etaw

3 ¹Amin panahun ha su agkabalalay en sa aldaw si Pedro daw si Juan duminiyà ta Timplo ta iyan haena panahun hu pag-ampù. ²Duun taena ha pultahan hu Timplo ha tagngaranan hu Madagway ha Pultahan amin etaw ha daan en pigket su ibatà. Kada aldaw ag-uwiten diyà ta daw magpakilimus duun hu mga etaw ha ageled ta Timplo. ³Su maahà din si Pedro daw si Juan sa ageled en diyà ta Timplo pinanayuan din sidan hu limus. ⁴Uminahà si Pedro daw si Juan diyà ta kandin daw inikagiyan hi Pedro hu “Ahà ka dini ta kanay.” ⁵Aman uminahà haena diyà ta kandan ta tagsalap ku ilahan.

⁶Ba inikagiyan haena hi Pedro ha “Hurà day salapì ba ku inu sa dini ta kanay iila day ikaw. Aman pinaagi hu ngaran hi Jesu Cristo ha taga-Nazaret hipanaw ka.” ⁷Dayun inibitan hi Pedro sa kawanan ha alima taena daw ipahitindeg. Sagunà naulian sa paa din ⁸daw huminitindeg dayun hipanaw. Sumineled diyà ta Timplo duma kandan ha taghiphipanaw daw taglaksu-laksu ha tagdayè hu Dios. ⁹Su maahà hu mga etaw haena sa taghiphipanaw ha tagdayè hu Dios ¹⁰nakilala dan ha iyan en haena su tagpinuuwà daw tagpakilimus duun ku Madagway ha Pultahan ta Timplo, aman nangabeleng gayed sidan hu nahitabù taena.

Sa Pag-ikagi Hi Pedro Diyà Ta Timplo

¹¹Su diyà en si Pedro daw si Juan ta sihungà ha tagngaranan hu Sihungà hi Salomon daw tagpangibità pa diyà ta kandan su naulian ha pigket, inamul-amulan sidan hu mga etaw ha agkangabeleng gayed. ¹²Su maahà hi Pedro su mga etaw inikagiyan din hu “Sinyu sa mga duma ku ha kaliwat hi Israel, imbà nuy haini agkabelengi daw imbà kaw tag-ahaay dini ta kanay? Abi nuy gid ha pinaagi hu kanay ha pagkamatareng daw gahem sa impakahipanaw taini. ¹³Sa Dios ha iyan tagsimbahen hi Abraham, hi Isaac daw hi Jacob sa mga gin-apuan taw migdayè ki Jesus ha sinugù din. Intugyan nuy si Jesus duun hu mga punuan daw pigtameyes nuy daan duun hu atubangan hi Pilato bisan su igpaawà en ngaay haena hi Pilato. ¹⁴Hurà nuy kabayai ha libriyen haena sa balaan daw matareng ba iyan nuy pinanayù ha ipaawà sa sabuwa ha talamunù. ¹⁵Pinahimatayan nuy sa tag-ila hu kinabuhì ba binanhaw dà haena hu Dios daw naahà day. ¹⁶Pinaagi hu ngaran hi Jesus daw hu pagsalig kandin iyan impakahipanaw taini ha etaw ha nakilala nuy en daw naahà nuy iman.

¹⁷“Iman mga suled, natun-an ku ha saena binuhat nuy duma hu mga punuan ta hurà nuy kakilala ku sin-u si Jesus. ¹⁸Ba pinaagi taena tinuman hu Dios sa inikagi hu mga propita din ha su Mesiyas ha sinugù din kinahanglan gayed ha mag-antus. ¹⁹Aman maghinulsul kaw gayed daw likù kaw duun hu Dios ta daw mapasaylu sa mga salà nuy daw sa kalinaw ha napuun duun hu Dios makadiyan ta inyu. ²⁰Amin asem panahun ha ipalikù din si Jesus ha iyan su Mesiyas sa pinilì din ha maghari kanuy. ²¹Ba saena diyà pa iman ta langit taman ha bag-uwen hu Dios sa alan sumalà hu inikagi hu mga propita. ²²Ta inikagi hi Moises ha ‘Sa Dios ha Magbabayà hu alan magsugù diyan ta inyu hu propita ha duma nuy dà daan ha Judio iling hu pagsugua din kanak diyan ta inyu. Kinahanglan ha magpaliliman kaw gayed hu alan ha ag-ikagiyan din inyu. ²³Sa hari magpaliliman kandin hurà makalagkes duun hu mga etaw hu Dios.’

²⁴“Sa alan ha mga propita sugud dà ki Samuel migtagnà daan hu naul-olahan en iman. ²⁵Iyan kuy sa nakaangken hu insaad hu mga propita daw hu kasabutan hu Dios daw hu mga gin-apuan taw ta inikagi din diyà ki Abraham ha tagyanaen ‘Pinaagi hu mga kaliwatan nuy mapanalanginan sa alan ha kaet-etawan dini ta kalibutan.’ ²⁶Aman iyan kuy nauna ha pinaelegan hu Dios ki Jesus ta daw mapanalanginan kuy pinaagi hu pag-endà taw hu madaet ha mga buhat.”

Sa Kabalaudi Ki Pedro Daw Ki Juan

4 ¹Su kamulu pa si Pedro daw si Juan tag-ikagi duun hu mga etaw nakauma diyà ta kandan sa mga sinaligan hu paghalad, sa kapitan

hu mga bantay taena ha Timplo daw sa mga Saduceo. ²Nangapauk sidan tumenged hu pagtudlù taena ha mga apostoles duun hu kaet-etawan ha sa nangamatay ha etaw mabanhaw dà ta nabanhaw daan si Jesus. ³Aman dinakep dan si Pedro daw si Juan daw purisuwa hu nangkadaleman ta agkahapun en haena. ⁴Ba sa madakel ha nakapaliman tuminuu, lalima ha libu sa kadakelen hu mga maama.

⁵Su maselem en mig-amul-amul diyà ta Jerusalem sa mga punuan, sa mga magulang daw sa mga manunudlù hu Kasuguan. ⁶Duun en daan si Anas sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad, si Caifas daw si Juan, si Alejandro daw sa дума ha mga kadumahan hi Anas. ⁷Impaatubang dan si Pedro daw si Juan daw insai ku sin-u sa mig-ila kandan hu gahem hu pagbulung taena ha pigket.

⁸Dayun si Pedro sa inulinan hu Balaan ha Ispiritu uminikagi diyà ta kandan hu “Sinyu sa mga punuan daw mga magulang, ⁹ku insaan kay iman inyu hu maayad ha binuhat day duun taini ha pigket daw ku inu ha gahem sa ingkaulii din, ¹⁰kinahanglan ha matun-an nuy daw hu alan ha kaliwat hi Israel ha pinaagi hu ngaran hi Jesu Cristo ha taga-Nazaret sa impalansang nuy duun hu krus ba pigbanhaw dà hu Dios iyan ingkaulii taini ha tag-ahaen nuy iman. ¹¹Si Jesus iyan su batu ha bà dà inlambeg ta abi hu mga tagbalay ha hurà din pulus ba iyan man diay pakapalig-en hu balay. ¹²Iyan dà si Jesus makaluwas hu kaet-etawan ta hurà en gayed lain ha Manluluwas ha sinugù hu Dios dini ta kalibutan.”

¹³Su maahà hu mga punuan ha si Pedro daw si Juan hari gayed agkahaldek hu pag-ikagi nangabeleng sidan ta natun-an dan ha hurà haena makatunghà. Ba nahenhenaan dan ha nakagduma-duma haena ki Jesus. ¹⁴Tumenged ta naahà dan en su naulian ha taghitindeg daan дума ki Pedro daw ki Juan hurà dan en gayed agkaikagi. ¹⁵Aman impaguwà sidan dayun su mga labaw ha punuan hu mga Judio miglalang-lalang ¹⁶hu kagi dan “In-inuwen taw man iman haini ha mga etaw? Natun-an en hu alan ha tagtimà dini ta Jerusalem sa binuhat dan ha belenganen aman hari taw en haini makalimud. ¹⁷Ba sa buhaten taw iman balaudan taw sidan ha hari dan en itudlù sa mahitenged ki Jesus ta daw hari en makalekep duun hu kaet-etawan.”

¹⁸Aman impaumaw dan dà si Pedro daw si Juan daw balaudi ha hari en sidan magsangyaw daw magtudlù mahitenged ki Jesus. ¹⁹Ba si Pedro daw si Juan tuminubag hu “Henhena nuy ku hindu sa maayad. Iyan day ba tumanen sa inyu ha sugù daw ku iyan day ba sa sugù hu Dios? ²⁰Hari gayed mabaluy ha umendà kay hu pagpanunultul mahitenged hu naahà day daw hu napaliman day.”

²¹Pighulgà pa gayed si Pedro daw si Juan daw human ipaguwà. Hurà sidan kasiluti ku mga punuan ta sa mga etaw tagdayè hu Dios tumenged hu nahitabù. ²²Ta su etaw ha naulian subra en ha kapatatan sa tuig din.

Sa Pag-ampù Hu Mga Tumutuu

²³ Su ipaguwà en si Pedro daw si Juan duminuun sidan hu duma dan ha mga tumutuu daw intultul dan sa imbalaud kandan ku mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw hu mga magulang. ²⁴ Su mapaliman hu mga tumutuu sa intultul dan alan sidan mig-ampù ha tagyanaen “Dios ha Magbabayà hu alan, iyan ka migtanghagà ta langit daw ta kalibutan, ta dagat daw sa alan ha duun taena. ²⁵ Pinaagi hu Balaan ha Ispiritu impaikagi nu sa gin-apuan day ha si David sa suluguen nu ha tagyanaen ‘Imbà agkangapauk sa kenà mga Judio daw imbà taghenhenaaya hu kaet-etawan sa hurà din pulus? ²⁶ Sa mga hari duun taini ha kalibutan tagpangandam en hu sabà daw sa mga punuan mig-amul-amul daan hu pagpakigsabà hu Dios daw taena ha pinili din hu paghari.’

²⁷ Saini natuman gayed ta dini ta Jerusalem si Herodes daw si Poncio Pilato daw sa duma ha mga Judio daw sa kenà mga Judio mig-uyun sidan hu paghimatay ki Jesus sa sinugù nu daw pinili nu ha maghari. ²⁸ Binuhat dan sa daan nud en nahenà-henà ha mahitabù. ²⁹ Iman Dios ha Magbabayà hu alan, napaliman nu sa mga hulgà dan kanay ba himuwa kay ha makapanunultul gayed hu lalang nu ha hurà day kahaldek. ³⁰ Ipaahà sa gahem nu ta daw mangaulian sa agkangadaluwan daw pinaagi hu ngaran hi Jesus sa sinugù nu makapaahà kay daan hu mga timaan daw belenganen.”

³¹ Su makapenga sidan mag-ampù nahuyung su balay ha pig-amul-amulan dan. Dayun inulinan sidan hu Balaan ha Ispiritu aman hurà dan en gayed kahaldek hu pagpanunultul hu lalang hu Dios.

Sa Pagsabuwa Hu Mga Butang Hu Mga Tumutuu

³² Duun taena ha panahun sa alan ha mga tumutuu migsabuwa gayed. Hurà kandan mighenà-henà ha kandin dà sa mga butang din ta pigsabuwahan dan gayed sa alan ha mga katigayunan dan. ³³ Amin gayed gahem duun hu pagpanunultul hu mga apostoles mahitenged hu pagkabanhaw hi Jesus ha Ginuu aman adagi sa panalangin kandan. ³⁴ Hurà kandan miglised ta sa alan ha amin din bugtà daw mga balay imbaligyà dan sa duma taena daw sa halin din ³⁵ inamul dan duun hu mga apostoles. Dayun binahin-bahin sumalà hu kinahanglanen hu kada sabuwa kandan.

³⁶ Sa sabuwa kandan iyan sa kaliwat hi Levi ha taga-Cipro ha tagngaranan ki Jose ba pigdagnayan hu mga apostoles ki Bernabe ta sa kahulugan taena Tigdasig. ³⁷ Migbaligyà haena hu sabuwa ha bugtà din dayun inuwit din sa halin duun hu mga apostoles.

Sa Pagbidù Hi Ananias Daw Hi Safira

5 ¹ Amin daan etaw ha tagngaranan ki Ananias daw sa asawa din iyan si Safira ha migbaligyà hu bugtà dan. ² Sa halin taena inalatan

hi Ananias daw mig-uyun daan sa asawa din dayun sa samà inuwit din duun hu mga apostoles.

³Ba minikagi si Pedro hu “Ananias, inulinan kad gayed hi Satanas aman pigbiduan nu sa Balaan ha Ispiritu. Imbà nu man alati su salapì ha halin hu bugtà? ⁴Saena ha bugtà ikaw gayed su hurà nu pa ibaligyà daw bisan su ibaligyà nud en iyan ka gihapun tagbayà ku inu sa buhaten nu hu halin din. Imbà nu man kahenhenai sa pagbuhat hu madaet? Ta sa piglimbungan nu kenà iyan dà sa etaw ba iyan sa Dios.”

⁵Su mapaliman haena hi Ananias sagunà nabantang dayun minatay. Sa alan ha nakapaliman taena ha naul-olahan nahaldek gayed. ⁶Dayun su minatay inelegan hu mga manguhed ha etaw daw bungkusi hu manggad daw ilebeng.

⁷Su mga tatulu en ha uras sumineled daan si Asawa din ba hurà din katun-i sa nahitabù. ⁸Aman ininsaan hi Pedro hu “Iyan dà ba haini halin ku bugtà ha imbaligyà nuy?”

Tuminubag haena hu “Iyan dà hayana.”

⁹Inikagiyan haena hi Pedro hu “Imbà kaw man mag-uyun ha sulayen nuy sa Balaan ha Ispiritu ha sinugù hu Dios? Ahaa nu, ta taglikù en sa miblebeng ku asawa nu na iyan kad en paman kandan iman iglebeng.”

¹⁰Sagunà daan nabantang si Safira duun hu atubangan din dayun minatay. Su pagseled ku mga manguhed ha etaw naahà dan haena ha minatay en daan aman inlebeng dan abay ku asawa din. ¹¹Tumenged taena sa alan ha mga tumutuu daw sa nakapaliman hu naul-olahan nangahaldek gayed.

Sa Mga Belenganen Ha Binuhat Hu Mga Apostoles

¹²Madakel gayed ha mga belenganen daw mga timaan sa impaahà hu mga apostoles duun hu atubangan hu mga etaw. Sa mga tumutuu sigi tag-amul-amul duun taena ha Sihungà hi Salomon diyà ta Timplo. ¹³Ba bisan ku tinahud sidan hu mga etaw hurà bisan sabuwa ha uminamul kandan ta agkangahaldek sidan. ¹⁴Duun taena madakel gayed ha mga maama daw mga bahi sa nakaisab kandan ha tuminuu hu Ginuu. ¹⁵Tumenged hu binuhat ku mga apostoles pinan-uwit duun hu mga dalan sa mga agkangadaluwan ha impamahidegà duun hu duyanan daw mga banig, ta sa henà-henà dan ha ku makaagi si Pedro diyà ta kandan bisan ku alung din dà sa makalambung kandan maulian en sidan. ¹⁶Pinan-uwit daan hu mga etaw ha tagtimà duun hu mga banuwa ha ubayà ta Jerusalem sa mga agkangadaluwan daw sa pigpasipalahan hu mga busaw, saena alan nangaulian.

Sa Kapasipalahi Hu Mga Apostoles

¹⁷Duun taena ha panahun sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa sakup hu mga Saduceo ha mga duma din agkangasina gayed

¹⁸aman dinakep dan sa mga apostoles daw purisuwa. ¹⁹Ba su daleman nakauma duun ku mga apostoles sa balinsuguen hu Dios. Dayun pinuwaan din sa purisuwan daw ipaguwà sidan ha migyanaen ²⁰“Diyà kaw ta Timplo daw tudlui sa mga etaw mahitenged hu bag-u ha kinabuhì.” ²¹Su maselem en duminiyà sidan ta Timplo daw panudlù.

Duun daan taena ha aldawa inamul ku tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad daw ku mga duma din sa alan ha mga labaw ha punuan hu mga Judio. Dayun impatimù dan hu mga bantay su mga apostoles diyà ta purisuwan. ²²Ba su makauma sidan diyà hurà dan en kaahà su mga apostoles. Aman luminikù sidan daw panunultul ha ²³“Su makauma kay diyà ta purisuwan sinirahan haena daw sa mga bantay na diyà ta pultahan. Ba su puwaan day hurà en etaw diyà ta seled.” ²⁴Su mapaliman haena hu kapitan hu mga bantay taena ha Timplo daw hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad nabeleng sidan ku hindu en duun sa mga apostoles.

²⁵Ba amin nakauma ha nanunultul diyà ta kandan hu kagi din “Saena ha mga etaw ha pinurisu nuy diyà en ta Timplo ha tagpanudlù hu kaet-etawan.” ²⁶Aman su kapitan hu mga bantay daw sa mga sakup din inelegan dan su mga apostoles daw uwita duun hu mga punuan. Ba hurà dan pegesa ta agkahaldek sidan ku batuwen sidan hu mga etaw.

²⁷Impaatubang su mga apostoles duun ku mga labaw ha punuan. Dayun ininsaan sidan ku tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad hu kagi din ²⁸“Hurà day ba inyu balaudi ha harì nuy en itudlù sa pagtuu nuy taena ha etaw? Ba iman inlekep nuy en dini ta Jerusalem daw igbasul nuy kanay sa pagpatay taena.”

²⁹Ba si Pedro daw sa duma din ha mga apostoles tuminubag hu “Kinahanglan ha iyan day gayed tumanen sa sugù hu Dios dì hu etaw. ³⁰Sa Dios ha tagsimbahen hu mga gin-apuan taw iyan migbanhaw ki Jesus sa hinimatayan nuy pinaagi hu kalansanga kandin duun hu krus. ³¹Iman impatangkaw haena hu Dios daw duun impapinuu hu kawatan din isip ha Harì daw Manluluwas taw ta daw ku maghinulsul kuy sikuy sa mga kaliwat hi Israel pasayluwen kuy kandin. ³²Makapanistigus kay gayed mahitenged hu pagkabanhaw hi Jesus ta naahà day haini, daw sa Balaan ha Ispiritu ha impaulin hu Dios duun hu mga matinumanen kandin makapanistigus gayed daan.”

³³Su mapaliman haena ku mga labaw ha punuan nangapauk gayed sidan, aman agkabayaan dan en aghimatayi su mga apostoles. ³⁴Ba amin dan duma ha Fariseo ha tagngaranan ki Gamaliel ha manunudlù daan hu Kasuguan daw tinahud hu mga etaw. Saena huminitindeg daw ikagi ha ipaguwà enà su mga apostoles hu nangkaatiyù. ³⁵Dayun inikagiyàn din su mga duma din hu “Sinyu sa mga duma ku ha kaliwat hi Israel, hinay-hinayen nuy sa agkabayaan nuy agbuhata duun taini ha mga etaw. ³⁶Su anay amin etaw

ha tagngaranan ki Teudas ha nakadini sa migpaad-adagi aman migpasakup kandin sa haepat ha gatus ha mga etaw. Ba hinimatayan haena daw sa mga sakup din nakagsusuwayà aman nangahanaw sa buluhaten dan. ³⁷Daw amin pa daan taga-Galilea ha iyan si Judas ha nakadini su panahun hu pag-iyap hu mga etaw na amin daan migpasakup kandin. Ba saena hinimatayan daan daw nakagsusuwayà sa mga sakup din. ³⁸Aman ikagiyan ku inyu ha hari taw pasipalahan haini sa mga etaw ba ipatayà taw en. Ta ku sa tagbuhaten dan kandin dà hu etaw mahanaw dà daan haini, ³⁹ba ku kandin hu Dios hari taw gayed haini mabaldeng ta kan ku bà taw dà paman kasabà sa Dios.”

⁴⁰Aman tuminuu sidan ki Gamaliel. Su ipaisab dan ipaatabang diyà ta kandan su mga apostoles daw palagkuti binalaudan dan ha hari en sidan manunultul mahitenged ki Jesus dayun impaguwà sidan.

⁴¹Inawaan su mga labaw ha punuan ku mga apostoles ha malipayen ta naisip sidan ha angayan ha pagagayhaan tumenged ki Jesus. ⁴²Aldaw-aldaw diyà ta Timplo daw duun hu mga balay migpadayun sidan hu pagsangyaw daw hu pagpanudlù ha si Jesus iyan su Mesiyas.

Sa Pagpili Hu Pitu Ha Tag-alima Hu Mga Tumutuu

6 ¹Su panahun ha migdakel en sa mga tumutuu sa mga Judio ha Griego sa kandan ha inikagiyan migtamudmud taena ha mga Judio ha Hebreo sa kandan ha inikagiyan tumenged ta sa sakup dan ha bahi ha balu hari agkailahan hu pagpan-ila kada aldaw. ²Aman inamul ku sampulù daw daruwa ha apostoles sa alan ha mga tumutuu daw ikagiya hu “Hari mabaluy ha endaan day sa pagtudlù hu lalang hu Dios daw iyan day buhaten sa pagpan-ila iman hu mga kinahanglanan nuy. ³Aman mga suled, magpili kaw hu pitu ha etaw diyan ta inyu ha nakilala ha maalam daw inulinan gayed hu Balaan ha Ispiritu. Iyan taw sidan agsaligan taini ha pagpan-ila ⁴ta daw sikay sa mga apostoles iyan dà mapaniguruwan day pagbuhat sa pag-ampù daw sa pagtudlù hu lalang hu Dios.”

⁵Su mapaliman haena hu mga tumutuu tungkay gayed sidan nangabayà-bayà. Aman pinili dan si Esteban sa mabis-ay gayed sa pagtuu din daw inulinan daan hu Balaan ha Ispiritu, daw pinili dan daan si Felipe daw si Procoro, si Nicanor daw si Timon, si Parmenas daw si Nicolas sa taga-Antiokia ha nakabig duun hu tinuuwan hu mga Judio. ⁶Impaatabang su nangapili duun hu mga apostoles daw pinagahaman sidan pinaagi hu pagdampà kandan taena ha mga apostoles dayun inampuan dan sidan.

⁷Aman nakalekep sa lalang hu Dios daw migdakel gayed sa mga tumutuu diyà ta Jerusalem daw madakel daan sa mga sinaligan hu paghalad ha tuminuu ki Jesus.

Sa Kadakepa Ki Esteban

⁸Si Esteban pigpanalanginan hu Dios daw ginahaman gayed hu Balaan ha Ispiritu aman madakel ha mga belenganen daw timaan sa impaahà

din duun hu kaet-etawan. ⁹Ba amin daan nakigsawalà ki Esteban ha mga sakup taena ha simbahan hu mga Judio ha pigngaranan hu Simbahan hu Nalibri ha Ulipen. Saini sidan diyà nangapuun ta Cirene daw ta Alejandria daw sa duma daan duun hu mga probincia ta Cilicia daw ta Asia. ¹⁰Ba hurà dan kadaeg si Esteban ta sa Balaan ha Ispiritu iyan migtudlù kandin hu ag-ikagiyan din.

¹¹Aman hinunghungan dan sa duma ha mga etaw hu kagi dan “Napaliman day hayana ha pigtameyes din si Moises daw sa Dios.”

¹²Pigdasig dan daan sa kaet-etawan daw sa mga magulang daw sa mga manunudlù hu Kasuguan aman dinakep si Esteban daw ipaatubang duun hu alan ha mga labaw ha punuan hu mga Judio. ¹³Impaatubang dan daan haena sa mga biduen ha tistigus ha tagyanaen “Saini ha etaw sigi dà gayed tagtameyes taini ha Timplo daw hu Kasuguan ¹⁴ta napaliman day haini ha migyanaen ha agkagasen kun hi Jesus ha taga-Nazaret haini sa Timplo daw agbalhinen din sa mga tulumanen ha imbilin kanuy hi Moises.”

¹⁵Sa alan ha mga labaw ha punuan ha naamul-amul diyà migtengteng ki Esteban na naahà dan sa weleng din ha agkailing hu balinsuguen hu Dios.

Sa Pag-ikagi Hi Esteban Duun Hu Mga Punuan

7 ¹Sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad nanginginsà ki Esteban hu “Laus ba haini sa mga sumbung dan ikaw?”

²Tuminubag haena hu “Mga suled ku daw sinyu sa mga magulang, palilimani a inyu. Su anay sa gamhanan ha Dios migpaahà ki Abraham sa gin-apuan taw su diyà pa haena ta Mesopotamia ha hurà pa magtimà diyà ta Haran ³daw inikagiyan haena hu ‘Awai nu haini sa nasud nu daw sa alan ha mga kadumahan nu daw dumuun ka hu bugtà ha igpaahà ku ikaw.’

⁴“Aman inawaan din sa Caldea daw diyà en migtimà ta Haran. Ba su matay en sa amay din impahalin dà hu Dios si Abraham duun taini ha bugtà ha iyan en iman sa tagtimaan taw. ⁵Duun taena ha panahun hurà pa kailahi si Abraham hu bisan atiyuay dà ha bugtà ba saena insaad hu Dios ha ig-ila kandin ta daw mabuhat din ha kabilin duun hu mga kaliwatan din bisan ku hurà din pa batà. ⁶Iyan haini inikagi kandin hu Dios ha ‘Sa mga kaliwatan nu mabuhat ha langyaw duun hu lain en ha nasud daw mabuhat sidan ha mga ulipen daw daeg-daegen gayed sidan seled hu haepat ha gatus ha tuig. ⁷Ba silutan ku gihapun haena sa magdaeg-daeg kandan. Ku maiwas haini umawà sidan duun taena ha nasud daw dumini sidan taini ha lugar hu pagsimba kanak.’ ⁸Duun taena inikagiyan hu Dios si Abraham ha sirkunsidahan sa mga batà dan ha maama ha iyan timaan hu kasabutan dan hu Dios. Aman su ibatà en

si Isaac sinirkunsidahan haena hi Abraham duun hu ikawalu ha aldaw. Binuhat daan haena hi Isaac duun hu batà din ha iyan si Jacob, daw binuhat daan haena hi Jacob duun hu sampulù daw daruwa ha batà din ha iyan mga gin-apuan taw.

⁹“Duun taena ha panahun si Jose sa sabuwa ha batà hi Jacob imbaligyà hu mga magulang din diyà ta Ehipto tumenged hu kasina dan kandin. Ba pigdumahan gayed hu Dios si Jose ¹⁰daw binuligan hu alan ha mga kasamukan din. Inilahan din si Jose hu kaalam daw hinimu din haena ha makapabayà-bayà ki Faraon sa Harì ta Ehipto. Aman binuhat hi Faraon ha gubernador si Jose diyà ta Ehipto daw sinaligan daan hu alan ha mga butang din.

¹¹“Dayun nakauma sa adagi ha kauhul diyà ta Ehipto daw ta Canaan aman miglised gayed sa mga etaw daw hurà en daan agkakaen ku mga gin-apuan taw. ¹²Su mapaliman hi Jacob ha amin pagkaen diyà ta Ehipto impadiyà din sa mga batà din ha iyan su mga gin-apuan taw. ¹³Su ikaduwa en ha pagdiyà dan ta Ehipto si Jose migpakilala duun ku mga suled din aman natun-an hu Harì ta Ehipto ku sin-u sa mga kadumahan hi Jose. ¹⁴Dayun pinaelegan hi Jose sa amay din ha si Jacob daw sa alan ha mga kadumahan dan, kapituwan daw lalima sidan alan. ¹⁵Aman say Jacob namandiyà ta Ehipto daw diyà en sidan nangamatay. ¹⁶Ba sa mga tul-an dan inlikù dà diyà ta Sikem daw duun in-ugsak hu lebeng ha pinalit hi Abraham su anay duun hu mga batà hi Hamor.

¹⁷“Su ubay en sa panahun ha matuman sa insaad hu Dios diyà ki Abraham migdakelà en sa mga gin-apuan taw diyà ta Ehipto. ¹⁸Nakauma sa panahun ha nailisan sa Harì ta Ehipto ha hurà din en katun-i sa mahitenged ki Jose. ¹⁹Pinasipalahan din sa mga gin-apuan taw daw dinaeg-daeg din sidan daw pineges sidan ha ipanlambeg sa mga batà dan diyà ta madyù ta daw mangamatay.

²⁰“Duun taena ha panahun imbatà daan sa madagway ha batà ha iyan si Moises ha igkabayà-bayà hu Dios. Seled hu tatulu ha bulan inheles haena duun hu balay hu mga laas din. ²¹Ba su ipadyù en si Moises tinimù haena ku batà ha bahi ku Harì ta Ehipto dayun inalimahan din isip ha kandin en ha batà. ²²Si Moises tinudluan hu alan ha kaalam diyà ta Ehipto aman nabantug haena ha matatau duun hu pag-ikagi daw hu mga buhat din.

²³“Su kapatán en ha tuig si Moises nahenhenaan din ha bisitahan din sa mga duma din ha mga kaliwat hi Israel. ²⁴Ba su makauma diyà naahà din ha pinasipalahan sa sabuwa ha duma din aman binuligan din haena daw himatayi su taga-Ehipto. ²⁵Abi din ha natun-an en hu mga duma din ha aglibriyen sidan hu Dios pinaagi kandin ba hurà dan haena katun-i. ²⁶Su maisab ha aldaw naumahan din sa daruwa ha tagsabà. Aghusayen din ngaay sidan aman inikagiyan din hu ‘Imbà kaw tagsabà sa migsuled dà ha kaliwat hi Israel?’

27“Ba si Moises bà dà intulud ku tagsabà daw inikagiyan hu ‘Sin-u sa migbuhat ikaw ha pangulu daw maghuhukum day? 28Aghimatayan a gid daan ikaw iling taena ha hinimatayan nu gabì ha taga-Ehipto.’ 29Su mapaliman haena hi Moises minulaguy payanaen diyà ta Midian daw diyà en migtimà isip ha langyaw. Duun taena ha lugar imbatà sa daruwa ha batà din ha maama.

30“Su maiwas en sa kapatán ha tuig, duun hu pinakabulung-bulung ha lugar ubay ta Bubungan ta Sinai nakahiwal diyà ki Moises sa balinsuguen hu Dios ha duun hu tagkalegdeg ha sampinit. 31Su maahà haena hi Moises nabeleng gayed. Su ubayan din ta daw masuli-suli din napaliman din sa lageng hu Dios ha tagyanaen 32‘Iyan a sa Dios ha tagsimbahen hu mga gin-apuan nu ha si Abraham, si Isaac daw si Jacob.’ Aman hinugdunan si Moises daw nahaldek hu pag-ahà taena.

33“Dayun inikagiyan haena hu Dios hu ‘Awaa sa sapatús nu ta saini ha bugtà ha taghitindegan nu na balaan. 34Naahà ku gayed ha dinaeg-daeg sa pinilì ku ha mga etaw diyà ta Ehipto daw napaliman ku sa agelè dan aman duminini a hu paglibri kandan. Iman agsuguen ku ikaw diyà ta Ehipto.’

35“Si Moises iyan su insalikway su anay hu mga duma din ha kaliwat hi Israel ta inikagiyan dan hu ‘Sin-u sa migbuhat ikaw ha pangulu daw maghuhukum day?’ Iyan sinugù hu Dios ha mangulu hu mga etaw ta daw malibri sidan pinaagi hu pagbulig taena ha balinsuguen hu Dios ha huminiwal duun ku sampinit ha tagkalegdeg. 36Su pangagalenan din en sa mga gin-apuan taw diyà ta Ehipto madakel ha mga belenganen daw timaan sa impaahà din diyà ta Ehipto daw duun taena ha Maligà ha Dagat daw duun hu pinakabulung-bulung ha lugar seled hu kapatán ha tuig. 37Iyan si Moises su mig-ikagi duun hu mga kaliwatan hi Israel hu ‘Amin sabuwa ha propita ha humiwal duun hu mga kaliwatan nuy ha suguen hu Dios iling hu pagsugua din kanak.’ 38Iyan daan si Moises su nakiglalang hu balinsuguen hu Dios diyà ta Bubungan ta Sinai su panahun ha sa mga kaliwatan hi Israel duun pa taena ha pinakabulung-bulung ha lugar, daw inilahan haena hu insulat ha lalang hu Dios ha tag-ila hu kinabuhì daw imbilin din haena kanuy.

39“Ba hurà haena tuuwi hu mga gin-apuan taw ta insalikway dan daw nahenhanaan dan ha lumikù dà sidan diyà ta Ehipto. 40Aman su diyà pa si Moises ta bubungan inikagiyan dan si Aaron ha ‘Buhati kay ikaw hu mga diyus-diyus ha iyan day sunuren ta si Moises sa nangagalen kanay diyà ta Ehipto na hanaw ta ku nainu-inu en.’ 41Duun taena migbuhat sidan hu larawan ha agkailing hu nati hu baka. Dayun duun sidan mighalad daw tumenged taena ha binuhat dan migsaulug sidan. 42Ba inawaan sidan hu Dios daw impatayà sidan hu pagsimba hu bisan inu ha diyà ta kalangitan. Nakasulat en haena hu mga propita ha tagyanaen

‘Sinyu sa mga kaliwat hi Israel, kenà a iyan hinalaran nuy hu mananap seled hu kapatán ha tuig duun hu pinakabulung-bulung ha lugar. ⁴³Ta sa pig-uwit-uwit nuy iyan su balay-balay taena ha diyus-diyus ha si Moloc daw sa larawan hu bituen ha si Refan. Binuhát nuy haena dayun iyan nuy sinimba aman ipauwit ku inyú duun hu madiyù ha lugar labay pa ta Babilonia.’

⁴⁴“Su duun pa sa mga gin-apuan taw ku pinakabulung-bulung ha lugar migbuhát sidan hu Tabernaculo ha iyan tagtimaan hu Dios sumalà hu impaahà din diyà ki Moises. ⁴⁵Su mailisan en si Moises ki Josue pig-uwit-uwit dan haena sa Tabernaculo duun ku bugtà ha naagaw dan duun hu mga etaw ha binugaw hu Dios. Su Tabernaculo duun dà taman hu pagharì hi David. ⁴⁶Nabayà-bayaan gayed hu Dios si David daw huminangyù haena ha tagbalay ngaay hu madagway ha agpatimaan din hu Dios ha tagsimbahen hu mga kaliwatan hi Jacob. ⁴⁷Ba saena hurà itugut hu Dios ki David ta iyan en su batà din ha si Salomon intagana ha magbalay taena.

⁴⁸“Ba bisan pa taena sa Dios ha Magbabayà hu alan harì tagtimà duun hu balay ha binuhát hu etaw dà ta inikagi en hu propita ha

⁴⁹‘Sa langit iyan trono ku daw sa bugtà iyan gik-ayà ku. Inu paman ha balay sa agbalayen nuy ha agpatimaan nuy kanak? ⁵⁰Kenà a ba diay iyan migbuhát hu alan?’

⁵¹“Sinyu sa harì tagpaliliman hu Dios daw mga masinupaken, sigi kaw dà gayed agsukul hu Balaan ha Ispiritu. Agkailing kaw taena ha mga gin-apuan nuy. ⁵²Amin ba propita ha hurà pasipalahi hu mga gin-apuan nuy? Bisán sa migtagrà hu pagpakauma hi Jesus ha matareng gayed pighimatayan dan. Iman impadakep nuy daan haena daw pinahimatayan nuy. ⁵³Iyan kaw daan inilahan hu Kasuguan hu Dios pinaagi hu mga balinsuguen din, ba hurà nuy haena tumana.”

Sa Kahimatayi Ki Esteban

⁵⁴Su mapaliman haena ku mga punuan hu mga Judio nangapauk gayed sidan ha migkakangget sa mga ngipen dan. ⁵⁵Ba si Esteban sa inulinan hu Balaan ha Ispiritu huminangad diyà ta langit daw naahà din sa pagpangaluanlag hu Dios daw naahà din daan si Jesus sa tagtiyadeg duun hu kawanan hu Dios. ⁵⁶Dayun minikagi si Esteban hu “Ahaa nuy. Agkaahà ku ha napuwaan sa langit daw sa Suled hu Kaet-etawan tagtiyadeg duun hu kawanan hu Dios.”

⁵⁷Ba dinap-en ku mga punuan sa mga talinga dan daw pamangulahì. Dayun migdengan sidan hu pagdakep kandin ⁵⁸daw guyuda diyà ta guwà taena ha banuwa daw batuwa. Linebas dan sa pinaksuy dan daw pabantayi hu etaw ha tagngaranan ki Saulo.

⁵⁹Su tagbatuwen dan en si Esteban mig-ampù haena ha tagyanaan “Jesus ha Ginuu ku, dawata nu sa ispiritu ku.” ⁶⁰Dayun luminuhud daw

minikagi hu madaging ha “Ginuu, harì nu ag-isipa ha salà dan haini.” Su maikagi din en haena minatay dayun.

8 ¹Si Saulo nabayà-bayà gayed hu kahimatayi ki Esteban.

Sa Kapasipalahi Daw Sa Pagsusuwayà Hu Mga Tumutuu

Duun taena ha aldaw migsugud sa kapasipalahi hu mga tumutuu diyà ta Jerusalem aman nakagsusuwayà sidan duun hu mga banuwa diyà ta Judea daw ta Samaria. Iyan dà hurà makapulaguy sa mga apostoles. ²Si Esteban inlebeng hu mga etaw ha masinimbahen hu Dios daw miglugul gayed sidan mahitenged kandin. ³Ba si Saulo pinasipalahan din gayed sa mga tumutuu. Pinanlatunan din sa kada balay daw pandakepa sa mga maama daw sa mga bahi dayun impapurisu din sidan.

Sa Pagtudlù Hu Maayad Ha Tultulanen Diyà Ta Samaria

⁴Su mga tumutuu ha nakagsusuwayà nanunultul hu lalang hu Dios bisan hindu duun ha napayanan-an dan. ⁵Si Felipe duminuun hu banuwa ha sakup ta Samaria daw migsangyaw ha si Jesus iyan su Mesiyas. ⁶Migpaliliman gayed sa kaet-etawan ki Felipe ta naahà dan sa mga belenganen ha binuhat din. ⁷Madakel sa mga pigket daw sa mga minatay en sa dibaluy ha lawa dan ha nangaulian. Nakapangulahì daan sa mga busaw su bugawen din en duun hu mga etaw ha inulinan dan. ⁸Tumenged taena malipayen gayed sa mga etaw diyà.

Si Simon Sa Salamangkiro

⁹Duun taena ha banuwa amin salamangkiro ha tagngaranan ki Simon ha nabelengan gayed hu mga taga-Samaria. Tagpagalbu haena ha bantugan kun ha etaw ¹⁰aman migpaliliman kandin sa alan ha mga etaw sa matangkaw daw sa ubus sa kahimtang din ha tagyanaen “Sa gahem taini ha etaw duun gayed napuun hu gamhanan ha Dios.” ¹¹Migsunud sidan kandin tumenged ta nalugay en sa kaahà dan hu mga belenganen ha binuhat din pinaagi hu salamangka. ¹²Ba su makatuu en sidan hu Maayad ha Tultulanen ha insangyaw kandan hi Felipe mahitenged hu pagharì hu Dios daw ki Jesu Cristo binautismuwan sidan, sa maama daw sa mga bahi. ¹³Bisan si Simon tuminuu aman binautismuwan daan. Migduma en ki Felipe bisan hindu duun daw nabeleng gayed hu mga timaan daw belenganen ha naahà din.

¹⁴Su mapaliman hu mga apostoles diyà ta Jerusalem ha tuminuu hu lalang hu Dios sa mga taga-Samaria impadiyà dan si Pedro daw si Juan. ¹⁵Su makauma sidan diyà in-ampù dan ha sa mga tumutuu diyà ta Samaria ulinan hu Balaan ha Ispiritu ¹⁶ta bà dà sidan nabautismuwi hu ngaran hi Jesus ha Ginuu. ¹⁷Aman dinampà hu mga apostoles su mga tumutuu dayun inulinan sidan hu Balaan ha Ispiritu.

¹⁸Su maahà hi Simon ha inulinan sidan hu Balaan ha Ispiritu pinaagi hu pagdampà kandan hu mga apostoles tag-ila ngaay haena hu salapì daw minikagi hu ¹⁹“Ilahi a daan hu gahem nuy ta daw kada amin ku dampaden ulinan daan hu Balaan ha Ispiritu.”

²⁰Ba inikagiyan hi Pedro hu “Masilutan ka gayed daw sa salapì nu makalkalan ta abi nu gid ha agkapalit sa gahem ha ig-ila hu Dios. ²¹Hurà nu labet hu buluhaten day ta natun-an hu Dios ha kenà matareng sa henà-henà nu. ²²Aman hinulsuli nu hayan daw mag-ampù ka duun hu Ginuu ha pasayluwen din sa madaet ha tuyù nu ²³ta naahà ku ha agkasina ka daw naulipen ka gayed hu salà.”

²⁴Dayun tuminubag si Simon hu “Ampui a inyu duun hu Ginuu ta daw hari matuman sa inikagi nu mahitenged kanak.”

²⁵Su makapenga sidan manunultul hu lalang hu Dios luminikù si Pedro daw si Juan diyà ta Jerusalem daw migsangyaw hu Maayad ha Tultulanen duun hu naagiyan dan ha mga banuwa diyà ta Samaria.

Si Felipe Daw Sa Opisyal

²⁶Amin balinsuguen hu Dios ha minikagi diyà ki Felipe ha tagyanaen “Dumuun ka taena ha dalan ta Jerusalem ha pakapayanaen ta Gaza, saini pinakabulung-bulung ha lugar.” ²⁷Aman duminiyà si Felipe. Su diyà en haena ta dalan naahà din sa sabuwa ha opisyal ha taga-Etiopia ha iyan sinaligan hu alan ha mga butang hu rayna ha si Candace. Suminimba su opisyal diyà ta Jerusalem ²⁸daw duun taena ha panahun tag-ulì en ha taglulan hu kalesa daw tagbasa hu insulat hi Isaias sa propita. ²⁹Dayun inikagiyan hu Balaan ha Ispiritu si Felipe ha “Ubay ka diyà tayà ha kalesa.”

³⁰Aman uminagpas uminubay si Felipe daw napaliman din ha tagbasa haena sa opisyal ku insulat hi Isaias sa propita. Dayun ininaan din haena hu “Agkasabut nu ba hayana sa tagbasahen nu?”

³¹Tuminubag su opisyal hu “Harì ta hurà man tagtudlù kanak.” Aman hinangyù din si Felipe ha lumulan daan duun ku kalesa.

³²Sa lalang hu Dios ha tagbasahen ku opisyal iyan haini

“Iling haena hu karniro ha harì ag-iyagak ku ag-iyawen daw iling daan hu nati hu karniro ha mahagteng ku agtabulugen. ³³Pinagagayhaan haena daw sinilutan bisan ku hurà din salà. Hurà gayed masaysay ha kaliwat din daw laus dan dà haena inawà dini ta kalibutan.”

³⁴Nanginginsà su opisyal diyà ki Felipe hu “Sin-u man sa tagsubayen taini ha propita? Iyan ba sa kaugalingen din daw ku lain en ba ha etaw?” ³⁵Dayun insaysay kandin hi Felipe sa Maayad ha Tultulanen mahitenged ki Jesus sugud duun taena ha bahin hu lalang hu Dios.

³⁶Hurà kalugay nakauma sidan duun hu wahig aman minikagi su opisyal hu “Taini en sa wahig. Harì ba mabaluy ha bautismuwan ad iman ikaw?”

³⁷Tuminubag si Felipe ha “Ku laus gayed sa pagtuu nu mabaluy hayan.”
Minikagi su opisyal ha “Tuminuu a gayed ha si Jesu Cristo Batà hu Dios.”

³⁸Impataleen ku opisyal su kalesa dayun duminiyà sidan ta wahig daw bautismuwi haena hi Felipe. ³⁹Su makagaun en sidan tinimù si Felipe hu Balaan ha Ispiritu aman hurà en kaahà ku opisyal. Ba duminayun su opisyal ha malipayen gayed. ⁴⁰Si Felipe diyà en hu kandin naahà ta Asoto sa tagsangyaw hu Maayad ha Tultulanen duun hu alan ha mga banuwa taman ha nakauma haena diyà ta Cesarea.

Sa Pagpakatuu Hi Saulo

9 ¹Duun taena ha panahun si Saulo sigi agpanhulgà ha aghimatayan din sa mga tuminuu hu Ginuu. Duminuun haena hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad ²daw nanayù hu sulat payanaen hu mga simbahan hu mga Judio diyà ta Damasco ta daw matugutan hu pagdakep taena ha masapenan din ha tagsunud hu tinuuwan mahitenged ki Jesus daw bakusen din dayun ipapurisu sidan diyà ta Jerusalem sa mga maama daw sa mga bahi.

³Ba su ubay en si Saulo diyà ta Damasco tigkan nakabulus diyà ta kandin sa masiga. ⁴Aman naligid haena diyà ta bugtà dayun napaliman din sa lageng ha tagyanaen “Saulo, imbà a man ikaw tagpasipalahi?”

⁵Tuminubag si Saulo hu “Sin-u ka man, Ginuu?”

Uminikagi haena hu “Iyan a si Jesus sa tagpasipalahan nu. ⁶Bangun ka daw diyà ka tayà ha banuwa ta amin diyà magtudlù ikaw hu kinahanglan ha buhaten nu.”

⁷Su mga дума hi Saulo bà su nangaemaw ta amin dan napaliman ba hurà dan agkaahà. ⁸Minangun si Saulo ba su paggimata din harì en pakaindan aman kinipitan dan payanaen diyà ta Damasco. ⁹Tatulu ha aldaw ha si Saulo harì pakaindan aman hurà haena kaen daw hurà daan inum.

¹⁰Diyà ta Damasco amin tumutuu ha tagngaranan ki Ananias. Inikagiyan haena hu Ginuu pinaagi hu panan-awen ha tagyanaen “Ananias.”

Tuminubag hu “Taini a, Ginuu.”

¹¹Inikagiyan haena hu Ginuu ha “Dumiyà ka ta balay hi Judas duun hu dalan ha tagngaranan ta Matul-id daw pan-ahaa sa etaw ha taga-Tarso ha tagngaranan ki Saulo ta tag-ampuay iman haena diyà. ¹²Pinaagi hu panan-awen naahà ka kandin ha duminiyà ka daw inibitan nu ta daw makaindan.”

¹³Ba si Ananias tuminubag hu “Ginuu, napaliman kud en duun hu madakel ha mga etaw sa madaet ha tultul mahitenged kandin ta pigpasipalahan din sa mga tuminuu ikaw diyà ta Jerusalem. ¹⁴Daw sa

pagdini din iman iyan sa pagdakep hu mga tuminuu ikaw ta inilahan haena hu katenged hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad.”

¹⁵Ba inikagiyan hu Ginuu si Ananias ha “Dumiya ka ta pinili ku haena hu pagpanunultul mahitenged kanak duun hu mga etaw ha kenà Judio daw hu mga hari daw hu mga kaliwatan hi Israel. ¹⁶Igpaaha ku kandin ku inu gayed kaadagi sa mga alantusen din tumenged hu pagsunod din kanak.”

¹⁷Aman si Ananias duminuun taena ha balay. Su makaseled en dinampa din si Saulo daw ikagiyi ha “Suled ku ha Saulo, si Jesus ha Ginuu ha natalagbu nu diya ta dalan su tagdini ka sinugu a kandin dini ta daw makaindan ka daw ulinan ka hu Balaan ha Ispiritu.” ¹⁸Saguna nangaawa diya ta mata din sa ba su hun-ap aman nakaindan da paman haena dayun binautismuan. ¹⁹Su pagkaiwas taena kuminaen si Saulo daw nakabis-ay.

Sa Pagtudlu Hi Saulo Diya Ta Damasco

Duun hu pila ha aldaw migtima si Saulo duma hu mga tumutuu diya ta Damasco. ²⁰Dayun migtudlu duun hu mga simbahan ha si Jesus Bata hu Dios. ²¹Sa alan ha nakapaliman kandin nangabeleng gayed daw kagi dan “Kenà ba iyan haini su etaw ha nangimatay hu mga tumutuu ki Jesus diya ta Jerusalem? Daw kenà ba iyan din indini iman sa pagdakep daw pagbakus hu mga tumutuu ta daw ipaatubang duun hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad?” ²²Ba duun taena mig-iseg sa gahem hu pagtudlu hi Saulo aman sa katarengan din ha si Jesus iyan su Mesiyas hari gayed agkatubag hu mga Judio ha tagtima diya ta Damasco.

²³Su malugay en saena ha mga Judio miglalang-lalang ha himatayan dan si Saulo ²⁴ba natun-an daan haena hi Saulo. Sa mga pultahan taena ha banuwa pinabantayan dan gayed aldaw daw ku daleman ta daw mapatay dan si Saulo ku umagi. ²⁵Ba su daleman inuwit hu mga tumutuu si Saulo duun hu kutà taena ha banuwa. Dayun intagu dan haena duun hu ambung daw hawila diya ta guwa ta daw malibri.

Si Saulo Diya Ta Jerusalem

²⁶Su makauma en si Saulo diya ta Jerusalem agkabaya ngaay ag-amul duun hu mga tumutuu ba agkangahaldek sidan kandin ta abi dan ha ba da haena tagpasibu-sibu ha tumutuu. ²⁷Ba dinumahan hi Bernabe si Saulo duun hu mga apostoles daw tinultulan din sidan hu naul-ulahan hi Saulo diya ta dalan ha naaha din sa Ginuu daw sa pakiglalang hu Ginuu kandin daw sa kabalaw din hu pagtudlu mahitenged ki Jesus diya ta Damasco. ²⁸Aman nakigduma-duma en dayun si Saulo hu mga tumutuu diya ta Jerusalem. ²⁹Hura din gayed kahaldek hu pagpanunultul mahitenged hu Ginuu. Nakigsawala daan taena ha mga Judio ha Griego

sa inikagiyan dan aman agkabayaan dan en ngaay haena aghimatayi.
³⁰Su matun-an haena hu mga tumutuu inuwit dan si Saulo diyà ta Cesarea daw ipauli diyà ta Tarso.

³¹Duun taena ha panahun malinawen sa pagtimà hu mga tumutuu duun hu mga probincia ta Judea, ta Galilea daw ta Samaria. Miglig-en sa pagtuu dan daw pinaagi hu pagbulig kandan hu Balaan ha Ispiritu migdakel gayed sidan daw migmatinahuren daan sidan hu Dios.

Si Pedro Diyà Ta Lida Daw Ta Jope

³²Pig-eleg-elegan hi Pedro sa migkalin-lain ha banuwa hu pagbisita hu mga tumutuu diyà. Su makauma diyà ta Lida ³³naahà din sa etaw ha tagngaranan ki Eneas ha minatay en sa dibaluy ha lawa din daw bà dà taghidegaay seled hu walu en ha tuig. ³⁴Inikagiyan haena hi Pedro hu “Eneas, bangun kad en daw luluna sa banig nu ta maulian ka hi Jesu Cristo.” Sagunà haena migbangun. ³⁵Sa mga etaw diyà ta Lida daw ta Saron nakaahà taena ha naulian aman nakabig sidan duun hu Ginuu.

³⁶Diyà ta Jope amin bahi ha tumutuu ha tagngaranan ki Tabita, Dorcas haini duun hu Griego ha inikagiyan ha tagkahulugan hu Madagway. Sigi dà gayed maayad sa mga buhat din daw agbuligan din daan sa taglised. ³⁷Ba duun taena ha panahun si Dorcas nadaluwan dayun minatay. Su mapengahan en ilisi duun dan in-ugsak sa lawa din hu kwarto diyà ta latun taena ha balay. ³⁸Su mapaliman hu mga tumutuu ha si Pedro diyà ta Lida sa ubayà dan ha banuwa pinaelegan dan haena hu daruwa ha etaw daw ikagiya ha “Umagpas ka diyà ta Jope.”

³⁹Aman si Pedro duminuma kandan. Su makauma en sidan diyà dinuma dan haena diyà ta latun. Dayun piglilibutan si Pedro hu mga bahi ha balu ha tag-aagalà daw impaahà dan kandin sa mga pinaksuy ha binuhat kandan hi Dorcas su bubuhay pa.

⁴⁰Ba impaguwà sidan hi Pedro dayun luminuhud haena hu pag-ampù. Sumininalu duun ku minatay daw ikagi hu “Tabita, bangun ka.” Guminimata si Dorcas na su maahà din si Pedro mininuu dayun. ⁴¹Aman inibitan hi Pedro sa alima din daw ipahitindeg. Inumaw hi Pedro su mga balu ha bahi daw sa дума ha mga tumutuu daw impaahà din kandan si Dorcas sa nabanhaw en. ⁴²Saena ha tultulanen nakalekep diyà ta Jope aman madakel sa tuminuu hu Ginuu. ⁴³Nalugay pa si Pedro diyà ta Jope daw duun migtimà hu balay taena ha etaw ha tagngaranan ki Simon ha mamumuhatà hu bisan inu pinaagi hu anis.

Sa Panan-awen Hi Cornelio

10 ¹Diyà ta Cesarea amin etaw ha tagngaranan ki Cornelio ha kapitan hu sundalu ha tagngaranan hu Punduk hu Mga Yaga-Italia. ²Saini bisan ku kenà Judio ba masinimbahen daw matinahuren

gayed hu Dios duma hu pamilya din. Kalalagan daan duun hu taglised daw sigi daan tag-ampù duun hu Dios. ³Amin panahun ha su agkabalalay en sa aldaw amin din panan-awen ha tagdiyà ta kandin sa balinsuguen hu Dios ha minikagi hu “Cornelio.”

⁴Inahà din haena ba agkahaldekan duun dayun ininsaan din hu “Ginuu, inu man?”

Tuminubag su balinsuguen hu “Sa pag-ampù nu daw sa pagbulig nu hu taglised harì agkalipatan hu Dios. ⁵Aman paelegi nu diyà ta Jope si Simon ha tagngaranan daan ki Pedro ⁶ha diyà tagtimà ta ubay ta dagat duun hu balay hi Simon ha mamumuhata hu bisan inu pinaagi hu anis.”

⁷Su umawà en su balinsuguen hu Dios inumaw hi Cornelio sa daruwa ha suluguen din daw su sinaligan din ha sundalu ha masinimbahen hu Dios. ⁸Dayun inikagi din kandan su naahà din daw impadiyà din sidan ta Jope.

Sa Panan-awen Hi Pedro

⁹Su maugtu en duun hu isab ha aldaw ha ubay en su mga sinugù hi Cornelio diyà ta banuwa si Pedro duminuun hu atep ku balay hu pag-ampù. ¹⁰Nagedam din ha agkauhul aman agkabayà ngaay agkaen. Su kamulu pa agsugbaha sa agkan-en dan amin din naahà ha panan-awen ¹¹ha iyan sa napuwaan sa langit daw tagpakabulus sa agkailing hu maluag ha habel ha pinanhiketan sa mga suyuk din. ¹²Sa taglulan taena iyan sa alan ha kalasi hu mananap daw hu bunsalagan daw hu mga tagbis. ¹³Dayun napaliman din sa lageng ha tagyanaen “Pedro, hitindeg ka daw mag-iyaw ka taini ta daw makakaen ka.”

¹⁴Ba tuminubag si Pedro hu “Harì a, Ginuu, ta hurà a pa makakaen hu mahugaw ha harì igtugut hu Kasuguan.”

¹⁵Napaliman din dà paman haena sa lageng ha tagyanaen “Harì nu ag-ikagiya ha mahugaw sa binuhat en hu Dios ha maayad.”

¹⁶Katatulu din haena kapaliman dayun su naahà din tigkan nakaligtu diyà ta langit.

¹⁷Su kamulu din pa taghenhenaaya ku inu sa kahulugan taena ha naahà din ha panan-awen nakauma daan su mga sinugù hi Cornelio diyà ta banuwa daw in-insà dan ku hindu sa balay hi Simon. Su diyà en sidan ta pultahan ku balay din ¹⁸nanginginsà sidan ku diyà ba tagtimà si Simon ha tagngaranan daan ki Pedro.

¹⁹Su kamulu pa taghenhenaay si Pedro taena ha naahà din inikagiyan hu Balaan ha Ispiritu hu “Amin tatulu ha etaw ha tagpan-ahà ikaw.

²⁰Lugnà ka daw harì ka tagduwa-duwa hu pagduma kandan ta iyan a migsugù kandan.”

²¹Aman luminugnà si Pedro daw ikagiya su mga etaw hu “Iyan a su tagpan-ahaen nuy. Inu sa tuyù nuy?”

²²Tuminubag sidan hu “Sinugù kay dini hu kapitan hu sundalu ha si Cornelio sa matareng daw masinimbahen hu Dios daw tinahud daan hu alan ha mga Judio. Inikagiyan haena hu balinsuguen hu Dios ha paelegan ka kandin ta daw mapalimanan din sa ag-ikagiyan nu.” ²³Aman su mga sinugù impadayun hi Pedro diyà ta seled ta balay.

Si Pedro Diyà Ta Balay Hi Cornelio

Su maisab ha aldaw duminuma si Pedro kandan daw amin daan nga tumutuu ha taga-Jope ha duminuma kandin. ²⁴Nakauma sidan diyà ta Cesarea duun hu ikaduwa ha aldaw. Si Cornelio tagsalapà en daan kandan aman inamul din sa alan ha mga kadumahan din daw sa mga amigu din. ²⁵Su agseled en si Pedro duun ku balay sinal-aw hi Cornelio daw luhud hu pagsimba kandin. ²⁶Ba impahitindeg hi Pedro si Cornelio daw ikagiya hu “Hitindeg ka ta etaw a dà daan.”

²⁷Su taglalang-lalang sidan payanaen diyà ta seled naahà hi Pedro ha nangaamul-amul sa mga etaw. ²⁸Inikagiyan din sidan hu “Natun-an nuy en ha sikay sa mga Judio hurà kay tuguti ha makiglabet-labet hu kenà mga Judio bisan sa pagpamisita kandan. Ba impadayag kanak hu Dios ha hurà ku gayed isipen ha mahugaw ha etaw. ²⁹Aman su paelegan a inyu hurà a gayed magduwa-duwa hu pagdini. Ag-insaan ku iman ikaw ku imbà a ikaw ipadini.”

³⁰Tuminubag si Cornelio hu “Haepat en iman ha aldaw su mag-ampù a dini ta balay ha agkabalalay en sa aldaw duun taena iling iman, tigkan nakauma dini ta kanak sa etaw ha tagpangaluanlag sa bisti din. ³¹Inikagiyan a kandin hu ‘Cornelio, napaliman hu Dios sa pag-ampù nu daw harì din daan agkalipatan sa pagbulig nu hu mga taglised. ³²Aman paelegi nu diyà ta Jope si Simon ha tagngaranan daan ki Pedro ha diyà tagtimà ta ubay ta dagat duun hu balay hi Simon ha mamumuhatà hu bisan inu pinaagi hu anis.’ ³³Aman sagunà ku ikaw pinaelegan na maayad gayed ta duminini ka. Iman naamul-amul kay dini ta agpaliliman kay hu insugù ikaw hu Ginuu.”

³⁴Duun taena minikagi si Pedro hu “Laus gayed ha hurà etaw ha igpalabi hu Dios ³⁵ta bisan sin-u ha etaw dini ta kalibutan ku magmatinahuren hu Dios daw magbuhat hu matareng agdawaten din. ³⁶Sa Maayad ha Tultulanen ha insangyaw kanay sikay sa mga kaliwatan hi Israel iyan haini sa magmalinawen kuy pinaagi ki Jesu Cristo sa Ginuu hu alan. ³⁷Su maiwas sa pagtudlù hi Juan mahitenged hu bautismu natun-an nuy en sa nahitabù diyà ta Judea sugud diyà ta Galilea ³⁸ha pigpaulinan hu Dios si Jesus ha taga-Nazaret hu Balaan ha Ispiritu daw ginaheman din. Aman migduun-duun si Jesus hu mga banuwa daw binuligan din sa taglised daw naulian din daan sa pinasipalahan hi Satanas ta sa Dios tagduma gayed kandin.

³⁹“Makapanistigus kay gayed taini ta naahà day sa alan ha binuhat din diyà ta Jerusalem daw hu mga banuwa diyà ta Judea. Hinimatayan dan haena pinaagi hu paglansanga kandin duun hu krus, ⁴⁰ba su ikatulu ha aldaw binanhaw dà haena hu Dios daw impaahà din kanay. ⁴¹Hurà haena kaahà hu alan ha mga etaw ba iyan kay dà sa mga pinili hu Dios hu pagtistigus taena ta nakigsalu kay kandin su mabanhaw en. ⁴²Daw sinugù kay kandin ha sangyawan day sa mga etaw ha si Jesus iyan gayed pinili hu Dios ha Maghuhukum hu kaet-etawan sa mga bubuhay daw sa mga minatay en. ⁴³Inikagi en hu alan ha mga propita ha bisan sin-u sa tumuu kandin mapasaylu sa mga salà dan pinaagi hu ngaran hi Jesus.”

⁴⁴Su kamulu pa si Pedro tag-ikagi sa alan ha tagpaliliman kandin inulinan en hu Balaan ha Ispiritu. ⁴⁵Su mga tumutuu ha mga Judio ha duminuma ki Pedro nangabeleng gayed ta bisan sa kenà mga Judio pinaulinan daan hu Dios hu Balaan ha Ispiritu ⁴⁶ta napaliman dan haena ha nangakaikagi hu harì dan agkasabut ha mga inikagiyan daw migdayè sidan hu Dios.

Dayun inikagiyan hi Pedro su mga дума din hu ⁴⁷“Harì ba diay mabaluy ha bautismuwan haini sa kenà mga Judio ha inulinan hu Balaan ha Ispiritu iling kanuy?” ⁴⁸Aman inikagiyan hi Pedro sa mga kenà Judio ha magpabautismu gayed pinaagi hu ngaran hi Jesu Cristo. Dayun hinangyù dan si Pedro ha magtimà pa diyà ta kandan hu pila ha aldaw.

Sa Tultul Hi Pedro Diyà Ta Jerusalem

11 ¹Sa mga apostoles daw sa дума ha mga tumutuu diyà ta Judea nakapaliman ha sa kenà mga Judio tuminuu daan hu lalang hu Dios. ²Aman su makalikù si Pedro diyà ta Jerusalem amin mga tumutuu ha Judio ha nakigsawalà kandin ³hu kagi dan “Imbà ka diyà ta balay taena ha kenà Judio daw makigsalu kandan?”

⁴Aman sinaysay gayed hi Pedro kandan sa alan ha naul-olahan hu kagi din ⁵“Su tag-ampù a diyà ta Jope amin ku panan-awen ha tagpakabulus dini ta kanak ha agkailing hu maluag ha habel ha pinanhiketan sa mga suyuk din. ⁶Su sulsuliyen ku haena naahà ku duun sa alan ha kalasi hu mga mananap daw hu mga bunsalagan daw hu mga tagbis. ⁷Dayun napaliman ku sa lageng ha tagyanaen ‘Pedro, hitindeg ka daw mag-iyaw ka taini ta daw makakaen ka.’

⁸“Ba tuminubag a hu ‘Harì a, Ginuu, ta hurà a pa makakaen hu mahugaw ha harì igtugut hu Kasuguan.’

⁹“Dayun napaliman ku dà paman haena sa lageng ha tagyanaen ‘Harì nu ag-ikagiya ha mahugaw sa binuhat en hu Dios ha maayad.’ ¹⁰Katatulu ku kapaliman haena dayun su naahà ku tigkan nakaligtu diyà ta langit.

¹¹“Sagunà daan nakauma duun ku balay ha tagtimaan ku sa tatulu ha etaw ha napuun ta Cesarea ha impaeleg kanak. ¹²Inikagiyan a daan

hu Balaan ha Ispiritu ha harì a magduwa-duwa hu pagduma kandan. Haenem ha mga tumutuu sa duminuma kanak diyà ta Cesarea daw sumineled kay diyà ta balay hi Cornelio. ¹³Inikagiyan kay daan hi Cornelio ha migpaahà kandin sa balinsuguen hu Dios diyà ta balay din ha tagyanaen ‘Paelegi nu si Simon ha tagngaranan daan ki Pedro diyà ta Jope ¹⁴ta itultul din ikaw sa paagi ha maluwas ka daw sa pamilya nu.’

¹⁵“Su tag-ikagi ad en diyà ta kandan tigkan sidan inulinan hu Balaan ha Ispiritu iling daan kanuy su anay. ¹⁶Nahenhenaan ku dayun sa lalang hu Dios ha tagyanaen ‘Si Juan diyà namautismu ta wahig ba sa igbautismu ku iyan sa paulinan kaw hu Balaan ha Ispiritu.’ ¹⁷Aman ku iyan sa Dios migpaulin kandan hu Balaan ha Ispiritu iling daan kanuy su anay kuy makatuu ki Jesu Cristo ha Ginuu, sin-u a man ha magbaldeng hu Dios?”

¹⁸Su mapaliman dan haena nakaghagteng sidan dayun dinayè dan sa Dios hu kagi dan “Intugut diay daan hu Dios ha sa kenà mga Judio makaghinulsul daw mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan.”

Sa Mga Tumutuu Diyà Ta Antiokia

¹⁹Su pasipalahan sa mga tumutuu sugud hu kahimatayi ki Esteban nakagsusuwayà sidan. Sa duma kandan nakapulaguy payanaen duun hu nasud ta Fenicia daw duun hu pulù ta Cipro daw banuwa ta Antiokia. Nanunultul sidan hu lalang hu Dios ba duun dà hu mga Judio. ²⁰Ba su makauma diyà ta Antiokia sa duma ha mga tumutuu ha napuun diyà ta Cipro daw Cirene tinultulan dan daan sa mga etaw ha kenà Judio mahitenged ki Jesus ha Ginuu. ²¹Tumenged ta pigpanalangingan hu Dios sa pagpanunultul dan madakel gayed ha mga etaw sa nakabig duun hu pagtuu hu Ginuu.

²²Saena ha tultulanen napaliman hu mga tumutuu diyà ta Jerusalem aman impadiyà dan si Bernabe ta Antiokia. ²³Su makauma haena diyà naahà din sa pagpanalangin hu Dios kandan aman nabayà-bayà gayed. Pigdasig din ha maniguru gayed sidan daw harì umendà hu pagtuu duun hu Ginuu. ²⁴Saini si Bernabe maayad ha etaw daw mabis-ay sa pagtuu din tumenged ta inulinan hu Balaan ha Ispiritu. Aman madakel gayed ha mga etaw sa nakaisab kandan duun hu pagtuu hu Ginuu.

²⁵Dayun duminìyà si Bernabe ta Tarso hu pagpan-ahà ki Saulo. ²⁶Su maahà din haena dinuma din diyà ta Antiokia. Nangkatuig sa pagpakig-amul-amul dan hu mga tumutuu diyà daw tinudluan dan sa madakel tungkay ha mga etaw. Diyà ta Antiokia napuunaan sa kangarani hu mga tumutuu ha Cristohanen.

²⁷Duun taena ha panahun amin mga etaw ha pakasaysay hu igpaikagi hu Dios saena nakauma diyà ta Antiokia ha napuun ta Jerusalem. ²⁸Sa sabuwa kandan ha iyan si Agabo sa inulinan hu Balaan ha Ispiritu

huminitindeg daw ikagiyi sa mga tumutuu ha pakauma sa adagi ha kauhul dini ta tibuuk ha kalibutan. Saena natuman gayed su paghari en hi Claudio. ²⁹Aman sa mga tumutuu diyà ta Antiokia mig-uyun ha buligan dan sa mga suled dan hu pagtuu ha diyà tagtimà ta probincia ta Judea sumalà hu mabaug hu kada sabuwa kandan. ³⁰Binuhat dan haena daw sugua si Bernabe daw si Saulo hu pag-uwit taena duun hu mga pangulu hu mga tumutuu.

Sa Pagpakaguwà Hi Pedro Diyà Ta Purisuwan

12 ¹Duun taena ha panahun impadakep hi Hari Herodes sa duma ha tumutuu ta agpasipalahan din. ²Pinapungulan din si Santiago sa suled hi Juan pinaagi hu ispada. ³Su matun-an hi Herodes ha saena nabayà-bayaan hu mga Judio impadakep din daan si Pedro. Panahun haena ha agsaulugen dan sa Pagkaen hu Supas ha Hurà Duun Igpatulín. ⁴Su madakep en si Pedro impapurisu din daw pinabantayan hu haepat ha punduk hu mga sundalu ha tighaepat sa kada punduk duun, ta sa henà-henà din ha ku maiwas sa pagsaulug hu Aldaw hu Paglabay agbistigahen si Pedro duun hu atubangan hu kaet-etawan. ⁵Aman binantayan gayed haena diyà ta purisuwan. Ba sa mga tumutuu naniguru gayed hu pag-ampù duun hu Dios mahitenged kandin.

⁶Duun hu daleman taena ha aldaw sa hari pa igpaatubang si Pedro hi Herodes duun hu kaet-etawan, diyà ta purisuwan tagtidugahà si Pedro sa pinusasan ha pigpataliwaraan hu daruwa ha sundalu daw amin pa gayed mga bantay diyà ta pultahan. ⁷Ba tigkan nakauma sa balinsuguen hu Dios ha nakailaw diyà ta seled taena ha purisuwan. Inibitan din si Pedro daw pukawa dayun inikagiyán din hu “Agpas ka bangun.” Sagunà nangatangtang su pusas diyà ta alima hi Pedro. ⁸Dayun inikagiyán ku balinsuguen hu “Magpinaksuy ka daw magsapatus.” Aman tinuman haena hi Pedro. Dayun inikagi en paman ku balinsuguen ha “Mag-ambal ka daw lupug ka kanak.” ⁹Aman luminupug kandin si Pedro ba abi din ha bà dà tagdamugu ha agbuligan hu balinsuguen hu Dios. ¹⁰Su makalabay en sidan duun ku nauna daw ikaduwa ha tagbantay nakauma sidan duun hu puthaw ha pultahan payanaen ta banuwa ha sinirahan. Ba tigkan haena napuwaan aman nakaagi sidan duun. Su makadiyù-diyù en sidan tigkan din nahanaw su balinsuguen hu Dios.

¹¹Dayun nakatanud si Pedro daw nakaikagi hu “Laus diay ha migsugù sa Dios hu balinsuguen din dini ta kanak ta daw malibri a duun hu mahitabù ha tagsalapen hu mga Judio daw duun hu madaet ha agbuhaten ngaay kanak hi Herodes.”

¹²Aman duminayun haena diyà ta balay hi Maria sa inay hi Juan ha tagngaranan daan ki Marcos ha duun mig-amul-amul sa madakel ha mga tumutuu hu pag-ampù. ¹³Su mangumaw si Pedro diyà ta guwà su

suluguen ha tagngaranan ki Roda tuminalagbù kandin. ¹⁴Ba su makilala din ha iyan diay si Pedro hurà din en kapuwai sa pultahan tumenged hu kabayà-bayà din ba bà dà minulaguy diyà ta seled daw tultula ha si Pedro didiyà en ta guwà.

¹⁵Ba bà dan dà inikagiyi hu “Agkalibeg ka gid.” Ba tuminubag haena hu “Iyan labi si Pedro.” Aman minikagi sidan hu “Kalag din dà haena.”

¹⁶Ba si Pedro sigi pa gayed tagpangumawà. Ben pinuwai dan en su pultahan dayun naahà dan si Pedro aman nangabeleng gayed sidan. ¹⁷Siningyasan sidan hi Pedro ha maghagteng sidan dayun inikagi din kandan ku pig-inu-inu hu Dios sa pagpaguwà kandin diyà ta purisuwan, daw inikagiyan din sidan ha tultulen dan haena diyà ki Santiago daw duun hu mga suled dan hu pagtuu. Dayun uminawà si Pedro diyà ta kandan daw duminuun hu lain ha banuwa.

¹⁸Su maselem en adagi gayed sa kasamuk hu mga sundalu ku nainu-inu si Pedro. ¹⁹Aman impapan-ahà hi Herodes ba hurà dan en katulen si Pedro. Dayun impabistiga din su mga bantay daw pahimatayi.

Su maiwas haena uminawà si Herodes diyà ta Judea daw diyà en migtimà ta Cesarea.

Sa Pagpatay Hi Herodes

²⁰Duun taena ha panahun napaukan gayed hi Herodes sa mga etaw diyà ta Tiro daw ta Sidon, aman migdangan sidan hu pagdiyà hu pagpakighusay kandin ta sa pagkaen dan duun agkatimù hu bugtà ha sakup hu ginharian hi Herodes. Hinangyù dan ha mulig kandan si Blasto sa sinaligan hu balay taena ha hari.

²¹Su mauma sa aldaw ha iyan natugun ha maghusayà sidan migbisti si Herodes hu harianen ha bisti daw migpinuu duun hu trono din daw minikagi duun hu atubangan dan. ²²Dayun namangulahì sa mga etaw hu kagi dan “Sayana ha tag-ikagi kenà etaw dà ba diyus en.” ²³Sagunà sinilutan hu balinsuguen hu Dios si Herodes pinaagi hu dalu tumenged ta dinawat din sa pagdayè ha para dà ngaay hu Dios. Dayun inuledan sa lawa din daw minatay haena.

²⁴Sa lalang hu Dios nakalekep gayed daw migdakel sa mga tumutuu.

²⁵Su mapengahan hi Bernabe daw hi Saulo sa buluhaten dan diyà ta Jerusalem luminikù sidan diyà ta Antiokia daw dinuma dan si Juan ha tagngaranan daan ki Marcos.

Sa Kapilia Ki Bernabe Daw Ki Saulo

13 ¹Duun hu tagkaamul-amul ha mga tumutuu diyà ta Antiokia amin mga etaw ha pakasaysay hu igpaikagi hu Dios daw saena manunudlù daan ha iyan si Bernabe, si Saulo daw si Simeon ha tagngaranan daan ki Niger, si Lucio ha taga-Cirene daw si Manaen sa

duun en mig-adagi hu pamilya hu amay hi Harì Herodes. ² Amin aldaw ha suminalang sidan hu pagkaen ta daw harì maelangan sa pagsimba dan hu Dios. Inikagiyan sidan hu Balaan ha Ispiritu hu “Pilia nuy si Bernabe daw si Saulo ta amin buluhaten ha intagana ku kandan.” ³ Su maiwas en sa pag-ampù dan daw sa pagsalang dan hu pagkaen pinagaheman si Bernabe daw si Saulo pinaagi hu pagdampà dan kandan dayun impahipanaw sidan.

Si Bernabe Daw Si Saulo Diyà Ta Cipro

⁴⁻⁵ Impahipanaw hu Balaan ha Ispiritu si Bernabe daw si Saulo daw dinuma dan si Juan ha tagngaranan daan ki Marcos ta daw makabulig kandan. Aman duminìyà sidan ta Seleucia daw lulan hu barko payanaen ta pulù ta Cipro. Su makauma sidan diyà ta Salamina intultul dan sa lalang hu Dios duun hu mga simbahan hu mga Judio.

⁶ Su diyà en sidan ta Papos ha dibaluy taena ha pulù natalagbù dan sa salamangkiro ha Judio ha tagngaranan ki Bar-Jesus ha tagpasibù-sibù ha pakasaysay hu igpaikagi hu Dios, ⁷ saena sinaligan daan ku matatau ha gubernador diyà ha iyan si Sergio Paulo. Pinaelegan ku gubernador si Bernabe daw si Saulo ta agkabayà agpaliliman hu lalang hu Dios. ⁸ Ba si Bar-Jesus ha tagngaranan daan ki Elimas ha tagkahulugan hu Salamangkiro suminupak kandan daw nan-ahà hu paagi ha harì makatuu su gubernador. ⁹ Ba si Saulo ha pigngaranan daan ki Pablo ha inulinan hu Balaan ha Ispiritu migtengteng diyà ta kandin ¹⁰ daw ikagi hu “Sikaw sa agkailing ki Satanas, agsupak ka gayed hu alan ha matareng daw mangingilad ka gayed ta agbuhaten nu ha bidù sa lalang hu Dios. ¹¹ Iman silutan ka hu Dios daw mabuta ka hu malugayad ha panahun.”

Sagunà nabuta si Elimas aman nakadugung-dugung hu pagpan-ahà hu makakipit kandin. ¹² Su maahà ku gubernador sa nahitabù nakatuu haena ta nabeleng gayed hu katudluan mahitenged hu Ginuu.

Si Pablo Diyà Ta Antiokia Ha Sakup Ta Pisidia

¹³ Si Pablo daw sa mga duma din uminawà diyà ta Papos daw lulan hu barko payanaen ta Perga ha sakup ta Pamfilia. Su makauma sidan diyà inawaan sidan hi Juan Marcos ta uminulì en haena diyà ta Jerusalem. ¹⁴ Ba say Pablo duminayun diyà ta Antiokia ha sakup ta Pisidia. Su aldaw hu Sabado sumineled sidan duun hu simbahan hu mga Judio daw pinuu. ¹⁵ Su mapengahan sa pagbasa hu Kasuguan daw hu mga insulat hu propita huminangyù sa mga punuan taena ha simbahan diyà kay Pablo hu kagi dan “Mga suled, amin nuy ba maikagi ha salambagan duun hu mga etaw?”

¹⁶ Aman si Pablo huminitindag daw singyasi sa mga etaw ha maghagteng dayun minikagi hu “Mga suled ku ha kaliwat hi Israel daw sinyu daan sa

alan ha masinimbahen hu Dios, palilimani a inyu. ¹⁷Sa Dios taw sikuy sa mga Judio iyan migpili hu mga gin-apuan taw su anay daw pigpanalanginan din sidan aman migdakel sidan su panahun ha langyaw sidan diyà ta Ehipto. Pinaagi hu pagkagamhanan hu Dios pigpangagalenan din sidan diyà ¹⁸daw duun hu kapatán ha tuig inantus din sa pagkamasinupaken dan duun taena ha pinakabulung-bulung ha lugar. ¹⁹Pinaagi hu gahem hu Dios nadaeg dan su pitu ha ginharian diyà ta Canaan daw in-ila hu Dios kandan haena sa bugtà dan ha mahimu ha kabilin duun hu mga kaliwatan hi Israel. Nahitabù haena seled hu 450 ha tuig.

²⁰“Su maiwas haena amin pinili hu Dios ha mga pangulu dan taman su mauma sa panahun ha iyan si Samuel propita. ²¹Duun taena ha panahun sa kaet-etawan nanayù duun hu Dios hu hari dan aman in-ila kandan si Saulo sa batà hi Cis ha kaliwat hi Benjamin. Saena mighari hu kapatán ha tuig. ²²Su awaen en hu Dios si Saulo hu pagkahari pinili din si David ha iyan en paman maghari kandan. Sa Dios minikagi mahitenged kandin hu ‘Si David sa batà hi Jese nabayà-bayaan ku ta matinumanen gayed kanak.’ ²³Si David iyan gin-apuan hi Jesus sa Manluluwas ha impadini hu Dios ta kanuy sikuy sa mga kaliwat hi Israel ta iyan haena insaad din kanuy. ²⁴Su hurà pa si Jesus magsugud hu buluhaten din si Juan ha Bautista migtudlù en ha kinahanglan ha maghinulsul kuy daw magpabautismu kuy sikuy sa mga kaliwat hi Israel. ²⁵Su agkapengahan en sa buluhaten hi Juan inikagiyan din sa mga etaw hu ‘Abi nuy gid ha iyan ad su tagsalapen nuy. Ba kenà a iyan ta amin pakadini ha labaw di kanak ta bisan sa paghukad hu sapatus din kenà a gayed angayan duun.’

²⁶“Mga suled ku ha kaliwat hi Abraham daw sinyu daan sa alan ha matinahuren hu Dios, iyan kuy pinauwitan hu Maayad ha Tultulanen mahitenged hu igkaluwas taw. ²⁷Ba sa mga Judio diyà ta Jerusalem daw sa mga punuan hurà dan kakilala si Jesus ha iyan diay sinugù hu Dios, ba pinaagi hu kahukumi dan kandin hu kamatayen natuman dan sa insulat hu mga propita ha tagbasahen kada Sabado. ²⁸Bisan pa ku hurà dan naahà ha salà taena ha angayan hu kamatayen ba hinangyù dan diyà ki Pilato ha pahimatayan din. ²⁹Su matuman dan en sa alan ha inikagi hu propita mahitenged kandin inawà dan haena duun hu krus daw ilebeng. ³⁰Ba binanhaw haena hu Dios ³¹daw duun hu pila ha aldaw migpaahà taena ha namanduma kandin su anay ha napuun ta Galilea payanaen ta Jerusalem. Iyan daan sidan pakapanistigus iman mahitenged kandin duun hu kaet-etawan.

³²“Aman nakadini kay iman hu pagsangyaw inyu hu Maayad ha Tultulanen ha sa insaad hu Dios duun hu mga gin-apuan taw su anay ³³tinuman din en para kanuy sikuy sa mga kaliwat dan pinaagi hu pagkabanhaw hi Jesus. Insulat daan haini duun hu ikaduwa ha Salmo ha tagyanaen

‘Batà ku ikaw na iman taini ha aldaw igpaahà ku ha iyan a Amay nu.’

³⁴Daw mahitenged hu pagkabanhaw din ha hari en isab matay tagyanaen daan

‘Panalanginan ku gayed iman inyu sumalà hu insaad ku diyà ki David.’

³⁵Duun daan hu lain ha Salmo tagyanaen si David

‘Hari nu itugut ha maledak haini sa lawa ku siak sa sinugù nu.’

³⁶“Natun-an taw ha si David sa migmatinumanen hu Dios minatay daw inlebeg duma hu mga gin-apuan din daw naledak sa lawa din. ³⁷Ba si Jesus sa binanhaw hu Dios hurà kaledak. ³⁸Aman mga suled, agkabayaan day ha matun-an nuy ha pinaagi ki Jesus igtultul iman inyu sa ikapasaylu hu mga salà nuy. ³⁹Kenà pinaagi hu pagtuman hu Kasuguan hi Moises ha malibri kuy hu mga salà taw ba pinaagi dà hu pagtuu ki Jesus. ⁴⁰Aman mag-andam kaw ha hari mahitabù diyan ta inyu sa lalang hu Dios ha insulat hu mga propita ha tagyanaen

⁴¹ ‘Sinyu sa tagtameyes, mabeleng kaw gayed hu tagbuhaten ku. Ba hari nuy haini agtuuwan bisan ku ag-ikagiyan en inyu aman mangamatay kaw.’ ”

⁴²Su agguwà en si Pablo daw si Bernabe duun taena ha simbahan hinangyù sidan hu mga etaw ha lumikù dà sidan duun hu isab ha Sabado ta daw isab dà sidan makapanudlù. ⁴³Su mapengahan en sa pag-amul-amul dan diyà ta simbahan duminuma ki Pablo daw ki Bernabe sa madakel ha mga Judio daw sa kenà mga Judio ha masinimbahen hu Dios ha nakabig duun hu tinuuwan dan. Pigdasig hay Pablo ha hari sidan umendà hu pagsalig duun hu grasya hu Dios.

⁴⁴Su maisab ha Sabado madakel gayed tungkay sa nangaamul-amul duun taena ha simbahan hu pagpaliliman hu lalang hu Dios. ⁴⁵Ba su maahà haena hu mga Judio nasina sidan aman sinupak dan sa inikagi hi Pablo daw pigtameyes dan daan.

⁴⁶Ba si Pablo daw si Bernabe hurà gayed kahaldek aman minikagi sidan hu “Kinahanglan gayed ha sinyu sa mga Judio iyan kaw unahan tultulan hu lalang hu Dios. Ba tumenged ta hurà nuy dawata inisip nuy ha kenà kaw angayan hu kinabuhì ha hurà din katapusan. Aman agduun kay iman hu mga etaw ha kenà Judio ⁴⁷ta iyan haini inikagi kanay hu Dios

‘Pinili ku inyu ha sulù ha makailaw duun hu mga etaw ha kenà Judio ta daw pinaagi hu pagpanunultul nuy maluwas sa ka-etawan dini ta tibuuk ha kalibutan.’ ”

⁴⁸Su mapaliman haena hu kenà mga Judio nangalipay gayed sidan daw dinayè dan sa lalang hu Dios. Dayun tuminuu haena sa daan en pinili ha mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan.

⁴⁹Sa lalang hu Dios nakalekep duun taena ha mga banuwa. ⁵⁰Ba sa mga tinahud daw masinimbahen ha mga bahi daw daan sa mga tinahud ha mga maama duun taena ha banuwa pigdasig hu mga Judio diyà ha pasipalahan dan si Pablo daw si Bernabe, aman binugaw dan say Pablo diyà. ⁵¹Su umawà en say Pablo pinuggug dan sa aliyabuk diyà ta paa dan ha iyan timaan ha silutan gayed haena hu Dios, dayun duminiyà sidan ta Iconio. ⁵²Sa mga tumutuu diyà ta Antiokia nangabayà-bayà gayed daw inulinan daan sidan hu Balaan ha Ispiritu.

Si Pablo Daw Si Bernabe Diyà Ta Iconio

14 ¹Diyà ta Iconio si Pablo daw si Bernabe sumineled duun hu simbahan hu mga Judio daw migtudlù aman madakel gayed ha mga Judio daw kenà mga Judio sa tuminuu ki Jesus. ²Ba sa mga Judio ha hurà tuu pigdasig dan sa kenà mga Judio ha paukan dan sa mga tumutuu. ³Migtimà si Pablo daw si Bernabe diyà hu malugayad ha panahun daw hurà dan daan kahaldek hu pagpanunultul hu lalang hu Dios. Ginaheman sidan hu Dios ta daw makabuhat sidan hu mga belenganen ha iyan timaan ha laus gayed sa intultul dan mahitenged hu grasya din. ⁴Nabahin sa mga etaw duun taena ha banuwa, sa duma kandan tuminuu hu mga Judio daw sa duma tuminuu daan hu mga apostoles. ⁵Dayun mig-uyun sa mga Judio daw sa kenà mga Judio duma hu mga punuan ha pasipalahan dan si Pablo daw si Bernabe daw batuwen dan sidan taman ha matay. ⁶Ba su mapaliman haena hi Pablo daw hi Bernabe minulaguy sidan diyà ta Listra daw ta Derbe ha sakup ta Liconia. Duminiuun sidan hu ubayà ha mga banuwa ⁷daw migdayun sidan hu pagsangyaw hu Maayad ha Tultulanen mahitenged ki Jesus.

Si Pablo Daw Si Bernabe Diyà Ta Listra Daw Ta Derbe

⁸Diyà ta Listra amin tagpinuuwà ha etaw ha daan en pigket su ibatà ha hurà en gayed makahipanaw, ⁹saena migpaliliman gayed hu pagpanunultul hi Pablo. Dayun inahà haena hi Pablo daw natun-an din ha amin gayed pagtuu taena ha etaw ta daw maulian. ¹⁰Aman inikagiyan din hu “Hitindeg ka.” Sagunà huminitindeg daw maghiphanaw.

¹¹Ba su maahà hu kaet-etawan sa binuhat hi Pablo nangulahì sidan duun hu Licaonian ha inikagiyan hu “Sa mga diyus duminini ta kanuy ha agkailing hu etaw.” ¹²Pigngaranan dan si Bernabe ki Zeus daw si Pablo pigngaranan dan daan ki Hermes ta iyan tagsangyaw. ¹³Diyà ta guwà taena ha banuwa duun sa simbahan dan ha duun tagsimbaha si Zeus. Aman su sinaligan hu paghalad ki Zeus mig-uwit hu mga turu ha baka ha sinalayan hu mga bulak diyà ta pultahan taena ha banuwa ta sa mga etaw agkabayà taghalad duun ku mga apostoles.

¹⁴Ba su mapaliman haena hi Bernabe daw hi Pablo pigyahà dan sa mga bisti dan tumenged ta napauk sidan, dayun minulaguy duun ku mga

etaw daw kinulahì dan ha ¹⁵“Imbà nuy tagbuhata haini? Mig-iling kuy dà ha etaw. Duminini kay ta daw masangyawan day inyu hu Maayad ha Tultulanen ta daw maendaan nuy sa hurà din pulus ha tinumanan daw tuuwan nuy sa bubuhay ha Dios ha iyan migtanghagà ta langit daw ta kalibutan, ta dagat daw sa alan ha duun taena. ¹⁶Su anay impatayà hu Dios sa kaet-etawan pagbuhat hu bisan inu ha agkabayaan dan. ¹⁷Ba amin daan paagi ha makilala taw haena ta pinandayaan kuy kandin daw pinaudanan kuy kandin daw bungahan daan sa pamulihen taw aman mangabayà-bayà kuy ta amin taw kalan-enen.” ¹⁸Bisan pa taena ha inikagi hi Pablo apit din en harì agkabaldeng sa mga etaw hu paghalad diyà ta kandan.

¹⁹Amin daan mga Judio ha napuun ta Antiokia daw ta Iconio ha nakauma diyà ta kandan aman pigdasig dan sa mga etaw ha paukan dan si Pablo. Dayun pigbatu dan si Pablo daw guyuda diyà ta guwà taena ha banuwa ta abi dan ha minatay en. ²⁰Ba su taglilibutan haena hu mga tumutuu migbangun dà si Pablo daw likù diyà ta banuwa. Su maisab ha aldaw duminayun sidan ki Bernabe diyà ta Derbe.

Sa Paglikù Hi Pablo Daw Hi Bernabe Diyà Ta Antiokia

²¹Su makasangyaw en hi Pablo daw hi Bernabe sa Maayad ha Tultulanen diyà ta Derbe madakel gayed sa tuminuu ki Jesus. Dayun luminikù sidan diyà ta Listra, ta Iconio daw ta Antiokia ha sakup ta Pisidia. ²²Pigdasig dan sa mga tumutuu diyà ha harì umendà hu pagtuu ba maniguru gayed. Inikagiyan dan sidan hu “Sikuy sa mga tumutuu madakel sa maagiyan taw ha alantusen daw human taw kauma sa tagharian hu Dios.” ²³Su mapili dan en sa mga pangulu duun hu mga punduk hu tagkaamul-amul ha mga tumutuu diyà suminalang sidan hu pagkaen ta daw harì maelangan sa pag-ampù dan. Dayun insalig dan sidan duun hu Dios ha iyan pigtuuwan dan.

²⁴⁻²⁵Si Pablo daw si Bernabe uminagi diyà ta probincia ta Pisidia dayun nakauma sidan diyà ta Perga ha sakup ta Pamfilia. Su makapanunultul en sidan diyà hu lalang hu Dios duminayun sidan diyà ta Atalia.

²⁶Diyà ta Atalia luminulan sidan hu barko daw likù ta Antiokia ha duun sidan su anay inampui hu mga tumutuu ha buligan sidan hu Dios duun hu buluhaten ha insugù din kandan ha iman napengahan dan en. ²⁷Su makauma sidan diyà inamul dan sa alan ha mga tumutuu daw tultuli hu alan ha binuhat hu Dios pinaagi kandan daw ku inu sa paagi ha binuhat din ta daw makatuu sa kenà mga Judio. ²⁸Migtimà sidan diyà hu malugayad ha panahun duma hu mga tumutuu.

Sa Paglalang-lalang Diyà Ta Jerusalem

15 ¹Amin mga etaw ha duminiyà daan ta Antiokia ha napuun ta Judea ha sa intudlù dan duun hu mga tumutuu iyan sa “Ku harì

kaw masirkunsidahan sumalà hu Kasuguan hi Moises harì kaw gayed maluwas.”² Aman si Pablo daw si Bernabe nakigsawalà gayed taena ha mga etaw. Su harì en sidan agkahusay pinilì si Pablo daw si Bernabe daw sa duma ha mga tumutuu ha dumiyà ta Jerusalem duun hu mga apostoles daw hu mga pangulu hu mga tumutuu diyà mahitenged taena ha pigsawalaan dan.³ Dayun impahipanaw sidan hu mga tumutuu. Duun sidan nakaagi hu mga probincia ta Fenicia daw ta Samaria daw intultul dan ku nainu-inu sa pagpakatuu hu kenà mga Judio. Aman adagi gayed sa kalipay hu alan ha mga tumutuu diyà.⁴ Su makauma en sidan diyà ta Jerusalem dinawat sidan hu mga tumutuu daw hu mga apostoles daw hu mga pangulu hu mga tumutuu. Dayun intultul dan sa alan ha binuhat hu Dios pinaagi kandan.

⁵Ba amin daan mga tumutuu ha sakup hu mga Fariseo ha huminitindog daw ikagi hu “Kinahanglan gayed ha sirkunsidahan sa kenà mga Judio ha tuminuu daw tumanen dan gayed sa Kasuguan hi Moises.”

⁶Mig-amul-amul sa mga apostoles daw sa mga pangulu hu tumutuu hu pagsusi taena.⁷ Su mapengahan sa malugayad ha paglalang-lalang huminitindog si Pedro daw ikagi hu “Mga suled, natun-an nuy en ha su anay iyan a pinilì hu Dios hu pagsangyaw hu Maayad ha Tultulanen duun hu kenà mga Judio ta daw makatuu sidan.⁸ Sa Dios ha nakatuen hu henà-henà hu etaw impaahà din ha dinawat din sidan pinaagi hu pagpaulin kandan hu Balaan ha Ispiritu iling hu binuhat din dini ta kanuy su anay.⁹ Hurà din isipa ha lain en di kanuy sa kenà mga Judio ta linimpyuwan din en sa mga henà-henà dan pinaagi hu pagtuu dan.¹⁰ Imbà nuy hari agdawata sa paagi hu Dios? Imbà nuy agpegesa sa mga tumutuu hu pagtuman taena ha Kasuguan ha bisan sa mga gin-apuan taw daw sikuy iman harì pakatuman taena?¹¹ Tagtuu kuy ha pinaagi dà gayed hu grasya hi Jesus ha Ginuu naluwas kuy. Iling daan kanuy sa kenà mga Judio.”

¹²Nakahagteng sa alan ha naamul-amul su tagpaliliman sidan hu tultulanen hi Bernabe daw hi Pablo mahitenged hu mga timaan daw belenganen ha impaahà hu Dios pinaagi kandan duun hu kenà mga Judio.¹³ Su makapenga en sidan umikagi si Santiago uminikagi daan hu “Mga suled, palilimani a inyu.¹⁴ Inikagi en kanuy hi Simon Pedro ku pig-inu-inu hu Dios ha makatuu sa kenà mga Judio ta daw amin daan diyà ta kandan makasunud hu Dios.¹⁵ Nakasulat en haini hu mga propita ha tagyanaen

¹⁶ ‘Ku maiwas haini aglikù a diyan ta inyu daw agbalayen ku dà sa napilay ha balay hi David ta dayunen ku sa pagharì din.¹⁷ Aman sa alan ha kaet-etawan bisan sa kenà mga Judio ha aghimuwen ku daan ha tumutuu mabayà hu pagsunud kanak.’

¹⁸Saini ha inikagi hu Dios ha agbuhaten din impadayag din en su anay.

¹⁹“Aman sa kanak ha henà-henà iyan sa harì taw samuken sa kenà mga Judio ha nakabig duun hu pagtuu hu Dios.²⁰ Ba sulatan taw sidan ha harì

sidan kumaen hu inhalad duun hu mga diyus-diyus daw hu langesa daw hu mananap ha bà dà pinekel ha hurà kaawà sa langesa din, daw hari daan sidan magbuhat hu malaw-ay. ²¹Ta sugud dà su anay iyan en haini Kasuguan hi Moises ha tagbasahen daw tigtudlù duun hu mga simbahan kada Sabado.”

Sa Sulat Duun Hu Kenà Mga Judio Ha Tumutuu

²²Sa mga apostoles daw sa mga tumutuu дума hu mga pangulu dan mig-uyun ha tagpili sidan diyà ta kandan hu igpaduma ki Pablo daw ki Bernabe diyà ta Antiokia. Aman impadiyà dan si Judas ha tagngaranan daan ki Barsabas daw si Silas sa tinahud daan hu mga tumutuu.

²³Impauwit sidan hu sulat ha tagyanaen

“Iyan kay sa mga apostoles daw mga pangulu hu tumutuu dini sa migsulat taini. Kamusta kaw sinyu sa mga suled day duun hu pagtuu ha kenà mga Judio diyan ta Antiokia daw duun hu mga probincia ta Siria daw ta Cilicia. ²⁴Napaliman day ha amin duminiyan ha mga Judio ha napuun dini ta Jerusalem ha migsamuk inyu pinaagi hu pagtudlù dan daw nalibeg sa henà-henà nuy, ba hurà day sidan sugua. ²⁵Aman miglalang-lalang kay daw migpili kay hu agsuguen day diyan ta inyu ha igpaduma hu minahal taw ha mga suled ha si Bernabe daw si Pablo, ²⁶saini ha mga etaw hari dan agkanugunan sa kinabuhì dan duun hu pagpanunultul mahitenged ki Jesu Cristo ha Ginuu taw. ²⁷Aman impadiyan day si Judas daw si Silas ta daw itultul dan pa gayed haini diyan ta inyu. ²⁸Sikay daw sa Balaan ha Ispiritu mig-uyun ha hari kay mameges inyu hu pagtuman taena ha tulumanen hu mga Judio. Ba iyan haini kinahanglan ha buhaten nuy ²⁹ha hari kaw kumaen hu inhalad duun hu mga diyus-diyus daw hu langesa daw hu mananap ha bà dà pinekel ha hurà kaawà sa langesa din, daw hari kaw daan magbuhat hu malaw-ay. Ku tumanen nuy gayed haini mag-uswag kaw. Iyan dà haini.”

³⁰Impahipanaw dayun su pinili dan payanaen ta Antiokia. Su makauma sidan diyà inamul dan sa alan ha mga tumutuu dayun in-ila dan su sulat. ³¹Su mabasa en hu mga tumutuu su sulat nangabayà-bayà gayed sidan taena ha mga salambagan kandan. ³²Tumenged ta si Judas daw si Silas pakasaysay hu igpaikagi hu Dios migwali sidan hu pagpalig-en hu pagtuu hu mga etaw diyà. ³³Su maiwas en sa pila ha aldaw hu pagtimà dan diyà impalikù dà sidan hu mga tumutuu duun hu migsugù kandan diyà ta Jerusalem. Su aghipanaw en sidan inikagiyan sidan hu “Panalanginan kaw hu Ginuu.” ³⁴Ba pinili hi Silas ha magpabilin dà diyà. ³⁵Si Pablo daw si Bernabe diyà dà daan ta Antiokia dayun nanudlù daw nanunultul sidan hu lalang hu Dios дума hu mga tumutuu.

Sa Pagsuwayà Hi Pablo Daw Hi Bernabe

³⁶Su pila en ha aldaw inikagiyen hi Pablo si Bernabe hu “Likuan ta su mga banuwa ha pigsangyawan ta hu lalang hu Dios su anay ta daw masusi ta ku agkainu-inu en iman sa pagtuu dan.” ³⁷Agkabayaan ngaay agdumaha hi Bernabe si Juan ha tagngaranan daan ki Marcos. ³⁸Ba si Pablo harì agkabayà ha dumuma haena kandan ta su anay ha diyà pa sidan ta Pamfilia uminendà haena hu pagbulig kandan daw uli. ³⁹Aman nakagsawalà sidan daw tumenged taena migsuwayà sidan. Dinuma hi Bernabe si Juan ha tagngaranan daan ki Marcos daw lulan hu barko payanaen ta Cipro. ⁴⁰Pinili hi Pablo si Silas ha dumuma kandin dayun huminipanaw sidan ha inampuan hu mga tumutuu ha buligan sidan hu Dios. ⁴¹Duminuun sidan hu mga banuwa ha sakup ta Siria daw Cilicia daw piglig-en hi Pablo sa pagtuu hu mga tumutuu diyà.

Si Pablo, Si Silas Daw Si Timoteo

16 ¹Nakauma say Pablo diyà ta Derbe daw ta Listra. Amin diyà tuminuu ki Jesus ha tagngaranan ki Timoteo ha sa inay din tumutuu ha Judio ba sa amay din Griego. ²Sa alan ha mga tumutuu diyà ta Listra daw ta Iconio nakadayè ki Timoteo. ³Tumenged ta agkabayaan haena hi Pablo agdumaha pigpasirkunsidahan din ta natun-an hu mga Judio diyà ha Griego sa amay din. ⁴Duun hu mga banuwa ha agkangaagiyan dan intultul dan duun hu mga tumutuu sa angayan ha tumanen sumalà hu nauyunan hu mga apostoles daw hu mga pangulu hu tumutuu diyà ta Jerusalem. ⁵Tumenged taena nalig-enan sa mga tumutuu duun hu pagtuu dan daw migdakel sidan ta kada aldaw agkaisaban sidan sa mga tumutuu.

Sa Panan-awen Hi Pablo Diyà Ta Troas

⁶Tumenged ta binaldeng say Pablo hu Balaan ha Ispiritu hu pagpanunultul hu lalang hu Dios diyà ta probincia ta Asia, duun sidan nakaagi hu mga banuwa ha sakup ta Frigia daw Galacia. ⁷Su makauma sidan hu dulunà ta Misia agdayun en ngaay sidan diyà ta probincia ta Bitinia ba hurà daan sidan tuguti hu Balaan ha Ispiritu ha sinugù hi Jesus. ⁸Aman diyà sidan mig-agi ta Misia payanaen ta Troas. ⁹Su daleman en amin panan-awen hi Pablo saena etaw ha taga-Macedonia daw huminangyù diyà ta kandin ha tagyanaen “Dini kaw ta Macedonia daw buligi kay.” ¹⁰Su maahà hi Pablo haena nan-ahà kay dayun hu paagi ha makadiyà kay ta Macedonia ta natun-an day ha agsuguen kay hu Dios hu pagsangyaw hu Maayad ha Tultulanen duun hu mga etaw diyà.

Sa Pagpakatuu Hi Lidia Diyà Ta Filipos

¹¹Diyà ta Troas luminulan kay hu barko payanaen ta Samotracia. Su maisab ha aldaw duminayun kay diyà ta Neapolis. ¹²Diyà bà kay dà

huminipanaw payanaen ta Filipos sa sabuwa duun hu mga kinaadagiyan ha banuwa diyà ta Macedonia daw taga-Roma sa kadakelà ha mga etaw diyà. Migtimà kay diyà hu pila ha aldaw.

¹³Su aldaw hu Sabado guminuwà kay duun taena ha banuwa daw duminiyà kay ta kilid hu wahig ta nahenà-henà day ha diyà sa alampuanan hu mga Judio. Dayun mininuu kay diyà daw tultuli hu lalang hu Dios sa mga bahi ha tag-amul-amul diyà. ¹⁴Sa sabuwa kandan iyan si Lidia ha diyà tagtimà ta Tiatira ha tagpamaligyà hu mahalen ha manggad. Saena masinimbahen hu Dios daw hinimu hu Dios ha dumawat hu tag-ikagiyan hi Pablo. ¹⁵Aman binautismuwan haena duma hu pamilya din dayun huminangyù kanay ha tagyanaen “Ku isipen nuy ha laus a ha tumutuu hu Ginuu diyà kaw magtimà ta balay ku.” Aman pineges kay gayed kandin.

Sa Pagkapurisu Hi Pablo Daw Hi Silas Diyà Ta Filipos

¹⁶Amin panahun ha su tagduun kay hu alampuanan hu mga Judio nasal-aw day sa bahi ha ulipen ha inulinan hu busaw aman tagpanagnà haena daw iyan igpakasalapì hu mga agalen din. ¹⁷Saena miglupug-lupug kanay daw migkulahiay ha tagyanaen “Saini ha mga etaw suluguen hu Dios ha Magbabayà hu alan daw tagpanunultul sidan hu paagi ha maluwas kaw.” ¹⁸Pila gayed ha aldaw sa kabuhata din taena. Hurà makaantus si Pablo aman luminingì taena ha bahi daw ikagiya su busaw hu “Pinaagi hu ngaran hi Jesu Cristo agsuguen ku ikaw ha umawà ka diyàn ta kandin.” Sagunà uminawà su busaw.

¹⁹Ba su matun-an hu mga agalen din ha harì en sidan makasalapì pinaagi kandin dinakep dan si Pablo daw si Silas daw pangguyuda duun hu hukmanan. ²⁰Su ipaatubang en si Pablo daw si Silas duun hu mga opisyal insumbung dan ha kagi dan “Saini mga Judio ha migsamuk-samuk dini ta banuwa taw ²¹ta migtudlù sidan hu mga tulumanen ha supak hu balaud ta Roma aman sikuy sa mga taga-Roma harì taw madawat sa tigtudlù dan.”

²²Nangapauk daan sa kaet-etawan diyà dayun pinanlebasan si Pablo daw si Silas hu mga opisyal daw pabunali. ²³Su mapengahan en sidan pagbunalai impapurisu dan sidan daw inikagiyan su bantay ha siguruwan din sidan bantayan. ²⁴Aman intagù din sidan diyà ta taliwarà ta purisuwan daw ligpiti sa mga paa dan hu tinagedan ha kayu.

²⁵Ba su maliwarà en sa daleman si Pablo daw si Silas mig-ampù daw migkanta hu pagdayè hu Dios, daw migpaliliman kandan sa duma dan ha mga purisu. ²⁶Tigkan miglinug hu mabis-ay aman nahuyung su purisuwan. Sagunà napuwaan sa alan ha mga pultahan daw nangatangtang daan sa mga pusas hu mga purisu. ²⁷Su mapukaw su bantay naahà din ha napuwaan en sa purisuwan, aman dinagtù din

su ispada din ta agdughangen din en ngaay sa lawa din ta abi din ha nakaawà en sa mga purisu. ²⁸Ba kinulahì hi Pablo ha tagyanaen “Harì nu agdughanga sa lawa nu ta dini kay dà alan ta seled.”

²⁹Su bantay nanayù hu sulù daw agpas diyà ta seled. Luminuhud haena ha taghugdunan duun hu atubangan hi Pablo daw hi Silas. ³⁰Inuwit din sidan diyà ta guwà daw pan-insai hu “Inu man sa buhaten ku ta daw maluwas a?”

³¹Inikagiyan dan haena ha “Tumuu ka ki Jesus ha Ginuu ta daw maluwas ka daw sa pamilya nu.” ³²Dayun tinultulan dan hu lalang hu Dios sa alan ha mga etaw diyà ta balay. ³³Su liwarà pa sa daleman binulung taena ha bantay sa mga adul hi Pablo daw hi Silas. Pagkaiwas taena binautismuwan su bantay daw sa pamilya din. ³⁴Dayun impaseled din diyà ta balay din su mga apostoles daw ipakaen sidan. Nalipay su bantay duma hu pamilya din ta nakatuu sidan hu Dios.

³⁵Su maselem en migsugù sa mga opisyal hu sinaligan dan ha ipaguwà en diyà ta purisuwan si Pablo daw si Silas. ³⁶Aman inikagiyan say Pablo hu bantay hu “Sa mga opisyal migsugù ha ipaguwà kaw aman hipanaw kaw en ha malinawen.”

³⁷Ba inikagiyan hi Pablo su mga sinaligan hu “Sikay sa sakup ta Roma binunalan kay duun hu atubangan hu kaet-etawan daw purisuwa bisan ku hurà kay pa kabistiga ba iman tigkan kay paman igpaguwà. Sayana harì mabaluy ta kinahanglan ha su mga opisyal iyan dumini hu pagpaguwà kanay.”

³⁸Tinultulan su mga opisyal ku sinaligan dan hu inikagi hi Pablo. Su mapaliman dan en ha si Pablo daw si Silas sakup diay ta Roma nangahaldek gayed sidan. ³⁹Aman su mga opisyal duminiyà ta purisuwan daw panayù hu pasaylu. Dayun impaguwà sidan diyà ta purisuwan daw hangyua ha umawà en sidan duun taena ha banuwa. ⁴⁰Duminiyà dayun si Pablo daw si Silas ta balay hi Lidia daw dasiga sa mga tumutuu ha naamul diyà, dayun huminipanaw sidan.

Si Pablo Daw Si Silas Diyà Ta Tesalonica

17 ¹Su makaagi si Pablo daw si Silas ta Amfipolis daw ta Apolonia nakauma sidan diyà ta Tesalonica ha amin duun simbahan hu mga Judio. ²⁻³Sumalà hu naanadan hi Pablo sumineled duun taena ha simbahan. Kada Sabado seled hu tatulu ha simana nakiglalang kandan daw pinamatud-an din pinaagi hu insulat ha lalang hu Dios ha su Mesiyas kinahanglan ha mag-antus gayed dayun himatayan ba mabanhaw dà. Inikagiyan sidan hi Pablo hu “Si Jesus ha iyan intultul ku diyan ta inyu iyan su Mesiyas.” ⁴Aman sa duma ha mga Judio nakabig pinaagi hu inikagi hi Pablo dayun suminunud sidan ki Pablo daw ki Silas. Amin daan tuminuu ha kenà mga Judio ha mga tinahud ha bahi daw mga maama ha masinimbahan gayed hu Dios.

⁵Ba nasina sa mga Judio aman inamul dan sa mga buguy ta daw makagbuligà sidan hu pagsamuk ta banuwa. Sinulung dan sa balay hi Jason ta agpan-ahaen dan si Pablo daw si Silas ta daw ipaatubang dan duun hu kaet-etawan. ⁶Ba hurà dan haena kaahà aman dinakep dan si Jason daw sa duma ha mga tumutuu daw isumbung duun hu mga opisyal taena ha banuwa daw nangulahì sidan hu “Saini ha mga etaw migsamuk-samuk duun hu bisan hindu daw iman nakadini en sidan ta kanuy, ⁷daw saini si Jason iyan migpaseled kay Pablo diyà ta balay din. Alan en sidan suminupak hu balaud hi Cesar sa Harì taw ta inikagi dan ha amin kun lain ha Harì ha tagngaranan ki Jesus.” ⁸Su mapaliman haena hu mga etaw daw hu mga punuan taena ha banuwa nasamuk gayed sidan. ⁹Dayun impaila dan si Jason daw sa duma din hu piyansa daw human sidan ipaguwà.

Si Pablo Daw Si Silas Diyà Ta Berea

¹⁰Su daleman en si Pablo daw si Silas impahipanaw hu mga tumutuu payanaen diyà ta Berea. Su makauma sidan diyà sumineled sidan duun hu simbahan hu mga Judio. ¹¹Matareng gayed sa mga Judio diyà di hu mga Judio diyà ta Tesalonica ta agkabayaan dan gayed agpalilimani sa lalang hu Dios. Kada aldaw tagsusi sidan hu insulat ha lalang hu Dios ta daw matun-an dan ku laus ba gayed sa tigtudlù hi Pablo. ¹²Aman madakel gayed ha mga Judio sa tuminuu bisan sa kenà mga Judio ha tinahud ha bahi daw madakel daan ha mga maama ha kenà Judio.

¹³Su matun-an hu mga Judio diyà ta Tesalonica ha si Pablo tagsangyaw hu lalang hu Dios diyà ta Berea namandiyà daan sidan daw dasiga sa mga etaw ha paukan dan si Pablo. ¹⁴Aman sagunà impadiyà hu mga tumutuu si Pablo ta dagat. Ba si Silas daw si Timoteo migpabilin ta Berea. ¹⁵Su mga etaw ha nanulud ki Pablo diyà en nataman ta Atenas, dayun luminikù sidan daw ikagiyi si Silas daw si Timoteo ha umagpas dà lumupug ki Pablo.

Si Pablo Diyà Ta Atenas

¹⁶Su tag-angatà pa si Pablo ki Silas daw ki Timoteo diyà ta Atenas naguul gayed haena su maahà din ha madakel sa mga larawan diyà ta banuwa. ¹⁷Aman sumineled duun hu simbahan hu mga Judio daw nakiglalang kandan duma hu alan ha kenà mga Judio ha masinimbahen hu Dios. Bisin duun hu baligyaanan aldaw-aldaw nakiglalang si Pablo hu mga etaw ha naahà din diyà. ¹⁸Amin mga manunudlù hu tinumanan hi Epicurio daw hu mga Estoico ha nakigsawalà kandin. Sa duma nanginginsà hu “Inu gid sa tag-ikagiyen taini ha pinakauleg?” Sa duma tagyanaen “Saini bà su tagpanunultul hu langyaw ha diyus-diyus.” Inikagi dan haena ta sa insangyaw hi Pablo iyan sa mahitenged ki Jesus

daw sa pagkabanhaw din. ¹⁹Aman inuwit dan si Pablo duun hu mga punuan ha mig-amul-amul ha tagngaranan hu Areopago daw bistigaha hu kagi dan “Mabaluy ba ha matun-an day haini sa bag-u ha tinumanan ha tigtudlù nu? ²⁰Ta napaliman day diyen ta ikaw sa bag-u ha tultulanen daw agkabayà kay ku matun-an day sa kahulugan taena.” ²¹Sa mga taga-Atenas daw sa mga langyaw ha diyà en tagtimà iyan dà tagbuhaten dan sa pagpanunultul daw sa pagpaliliman hu bag-u ha tultulanen.

²²Duun hu atubangan taena ha mga punuan huminitindeg si Pablo daw ikagi hu “Sinyu sa mga taga-Atenas, natun-an ku ha masinimbahen kaw gayed. ²³Ta su magpasiyu a dini ta banuwa nangaahà ku sa mga tagsimbahen nuy daw naahà ku sa halaran ha sinulatan ha tagyanaen ‘Kandin haini hu hari agkakilala ha diyus.’ Saini ha tagsimbahen nuy ba hari nuy agkakilala iyan en sa tigtultul ku iman.

²⁴“Iyan haini Dios ha migtanghagà ta kalibutan daw hu alan ha tagtimà duun daw Magbabayà daan ta langit daw ta kalibutan. Aman hurà haini duun dà magtimà hu simbahan ha binuhat hu etaw ²⁵daw hari en daan kapagbuligan hu etaw ta iyan en mig-ila hu alan bisan sa gahinawa hu etaw. ²⁶Iyan migbuhat hu nauna ha etaw ha nahimu ha puunaan hu alan ha mga kaet-etawan dini ta tibuuk ha kalibutan, daw daan din en natugun sa panahun ha matukud sa migkalain-lain ha ginharian daw sa mga dulunà taena. ²⁷Binuhat din haena ta daw pan-ahaen hu mga etaw sa Dios dayun matulen dan. Ba ubay dà sa Dios dini ta kanuy ²⁸ta ‘Sa kinabuhì taw, sa henà-henà taw daw sa alan na pinaagi gayed kandin.’ Daw amin matatau diyen ta inyu ha tagyanaen ‘Iyan kuy gayed mga batà din.’

²⁹“Tumenged ta batà kuy hu Dios hari taw henhenaen ha sa Dios iling dà hu larawan ha bulawan daw salapi daw batu ha binuhat hu mga matatau ha etaw. ³⁰Su anay inantus hu Dios sa mga madaet ha buhat hu etaw tumenged ta hurà dan pa haena kakilala. Ba iman sinugù din sa alan ha maghinulsul gayed ³¹ta natugun din en sa aldaw ha sa kaet-etawan hukuman taena ha pinili din pinaagi hu matareng ha paghukum. Saini namatud-an gayed ha laus pinaagi hu pagbanhaw din taena.”

³²Su mapaliman dan haena sa inikagi hi Pablo mahitenged hu pagkabanhaw sa duma kandan bà dà migtameyes. Ba sa duma migyanaen “Agkabayà kay dà agpaliliman ikaw aman likù ka asem dini.” ³³Dayun minawà si Pablo diyà ta kandan. ³⁴Amin tuminuu ha mga etaw ha suminunud kandin, sa duma kandan iyan si Dionisio sa sabuwa duun taena ha punuan daw amin daan bahi ha tagngaranan ki Damaris daw amin pa duma.

Si Pablo Diyà Ta Corinto

18 ¹Su maiwas haena uminawà si Pablo diyà ta Atenas dayun duminiyà ta Corinto. ²Diyà nakilala din sa sabuwa ha Judio ha

taga-Ponto ha tagngaranan ki Akila. Bag-u pa sidan nakauma ki Asawa din ha si Priscila sa nangapuun ta probincia ta Italia ta insugù hi Claudio ha sa alan ha mga Judio umawà diyà ta Roma. Aman nakig-ahà si Pablo kandan. ³Tumenged ta iling kandan sa pangabuhì hi Pablo ha iyan sa pagpamuhat hu tulda, diyà haena migtimà ta kandan daw migtalabahu duma kandan. ⁴Kada Sabado nakiglalang si Pablo diyà ta simbahan ta daw makabig sa mga Judio daw sa kenà mga Judio duun hu pagtuu ki Jesus.

⁵Su makagapen en si Silas daw si Timoteo sa nangapuun ta Macedonia iyan dà binuhat hi Pablo sa pagpanunultul hu lalang hu Dios ta daw sa mga Judio tumuu gayed ha si Jesus iyan su Mesiyas. ⁶Ba suminupak ki Pablo sa mga Judio daw pigtameyes dan haena. Aman inyabyab din sa aliyabuk duun hu bisti din ha iyan timaan ha ag-awaan din en sidan, dayun inikagiyan din sidan ha “Hurà kud labet ku silutan kaw hu Dios. Sugud iman agduun ad hu kenà mga Judio.”

⁷Aman inawaan sidan hi Pablo dayun diyà migtimà ta balay hi Titio Justo sa kenà Judio ba masinimbahen hu Dios. Sa balay din diyà dà ta kilid ta simbahan. ⁸Si Crispo sa punuan duun taena ha simbahan tuminnu daan hu Ginuu duma hu pamilya din. Madakel pa gayed sa taga-Corinto ha migpaliliman ki Pablo daw tuminnu ki Jesus dayun binautismuwan.

⁹Amin daleman ha inikagiyan hu Ginuu si Pablo pinaagi hu pananawen hu “Harì ka agkahaldek ba dayuna sa pagpanunultul nu ¹⁰ta tagdumahan ku ikaw. Hurà gayed makapasipala ikaw ta duun taini ha banuwa madakel pa sa tumuu kanak.” ¹¹Aman si Pablo migtimà diyà ta Corinto hu nangkatuig daw tengà hu pagtudlù hu lalang hu Dios.

¹²Ba su iyan en paman gubernador ta Acaya si Galio sa mga Judio migsabuwa hu pagdakep ki Pablo daw inuwit dan haena duun hu hukmanan ¹³hu kagi dan “Saini migkabig hu mga etaw hu pagsimba hu Dios duun hu paagi ha supak hu balaud taw.”

¹⁴Su agtubag en ngaay si Pablo inikagiyan hi Galio sa mga Judio ha “Ku saini ha etaw amin din nabuhat ha adagi ha salà magpaliliman a ngaay inyu. ¹⁵Ba tumenged ta mga lalang dà man daw mga ngaran hu kapuun nuy daw hu inyu ha Kasuguan iyan kaw en maghusay ta hurà ku duun labet.” ¹⁶Aman impaawà din sidan duun taena ha hukmanan. ¹⁷Dayun dinakep dan si Sostenes sa punuan duun taena ha simbahan daw pagbunalai duun hu atubangan ku hukmanan. Ba si Galio hurà en maglabet-labet kandan.

Sa Paglikù Hi Pablo Diyà Ta Antiokia

¹⁸Si Pablo migtimà pa diyà ta Corinto hu pila ha aldaw. Dayun inawaan din sa mga tumutuu diyà daw lulan hu barko payanaen diyà ta

probincia ta Siria duma ki Priscila daw ki Akila. Su makauma sidan diyà ta Cencrea migpatabulug si Pablo ha iyan timaan ha natuman din en sa panaad din duun hu Dios. ¹⁹Su makauma sidan diyà ta Efeso inawaan din si Priscila daw si Akila. Sumineled si Pablo duun hu simbahan hu mga Judio daw nakiglalang kandan. ²⁰Hinawidan dan si Pablo diyà ba hurà en haena kabayà. ²¹Bà dà uminikagi su aghipanaw en ha “Ku iyan pagbayà hu Dios aglikù a dà dini ta inyu.” Aman uminawà ta Efeso daw luminulan dayun hu barko. ²²Su makauma si Pablo diyà ta Cesarea duminayun haena diyà ta Jerusalem daw nakig-ahà hu mga tumutuu diyà dayun luminikù diyà ta Antiokia.

²³Su malugay-lugay hu pagtimà din diyà huminipanaw dà paman payanaen duun hu mga banuwa ha sakup ta Galacia daw ta Frigia ta daw malig-enan din sa pagtuu hu mga tumutuu.

Si Apolos Diyà Ta Efeso Daw Ta Corinto

²⁴Duun daan taena ha panahun amin Judio ha taga-Alejandria ha tagngaranan ki Apolos sa nakauma diyà ta Efeso. Matatau haena daw natun-an din gayed sa insulat ha lalang hu Dios ²⁵daw natudluan daan hu tinuuwan mahitenged hu Ginuu. Madasigen gayed hu pagpanudlù daw hustu sa pagsaysay din mahitenged ki Jesus bisan ku iyan din dà natun-an sa pagbautismu hi Juan. ²⁶Su magtudlù haena duun hu simbahan hu mga Judio hurà din gayed kahaldek. Ba su mapaliman haena hi Priscila daw hi Akila dinuma dan haena diyà ta balay dan daw tudlui hu hurà din pa katun-i ha insulat ha lalang hu Dios mahitenged ki Jesus ta daw mahustu gayed sa pagtudlù din.

²⁷Agkabayà gayed si Apolos agdiyà ta Acaya aman sa mga tumutuu diyà ta Efeso migdasig kandin dayun sinulatan dan sa mga tumutuu diyà ta Acaya ha dawaten dan si Apolos. Su makauma si Apolos diyà sa pagtudlù din nakabulig gayed hu mga nakatuu ki Jesus pinaagi hu grasya hu Dios ²⁸ta pinaagi hu insulat ha lalang hu Dios napamatud-an ha si Jesus iyan su Mesiyas. Aman nadaeg din sa mga Judio ha nakigsawalà kandin duun hu atubangan hu mga etaw.

Si Pablo Diyà Ta Efeso

19 ¹Su diyà en si Apolos ta Corinto si Pablo huminipanaw diyà ta bubungan dayun nakauma ta Efeso. Naahà din diyà sa duma ha mga tumutuu ²daw ininaan din sidan ha “Su tumuu kaw ki Jesus inulinan kaw ba hu Balaan ha Ispiritu?”

Tuminubag sidan ha “Hurà ta hurà day katun-i ha amin man diay Balaan ha Ispiritu.”

³Aman ininaan din sidan hu “Inu man diay sa katudluan hu pagbautismu inyu?”

Tuminubag sidan hu “Ki Juan ha katudluanang hu pagbautismu.”

⁴Dayun inikagiyan sidan hi Pablo hu “Sa intudlù hi Juan iyan sa maghinulsul sa etaw dayun mabautismuwan, daw tinudluan din daan sa kaet-etawan ha tumuu sidan taena ha makauma ha hudiyang di kandin ha iyan si Jesus.”

⁵Su matun-an dan haena binautismuwan sidan tumenged hu pagtuu dan ki Jesus ha Ginuu. ⁶Dinampà sidan hi Pablo dayun inulinan sidan hu Balaan ha Ispiritu. Nakaikagi sidan hu hari dan agkasabut ha mga inikagiyan daw insaysay dan daan sa igpaikagi hu Dios. ⁷Sampulù daw daruwa sidan alan.

⁸Tatulu ha bulan sa pagtudlù hi Pablo hu mga etaw duun taena ha simbahan hu mga Judio daw hurà din daan gayed kahaldek hu pagdasig kandan mahitenged hu paghari hu Dios ta daw makabig sidan. ⁹Ba sa duma ha mga etaw hurà gayed tuu ta madesen sa henà-henà dan daw bà dan dà pigtameyes duun hu atubangan hu mga etaw sa tinuuwan mahitenged ki Jesus. Aman uminawà si Pablo diyà ta kandan. Dinuma din sa mga tumutuu dayun aldaw-aldaw miglalang-lalang sidan duun hu iskwilahan ha binalay hi Tirano. ¹⁰Iyan haena binuhat dan duun hu daruwa ha tuig. Aman pinaagi taena sa lalang hu Dios napaliman hu alan ha mga etaw ha tagtimà ta probincia ta Asia sa mga Judio daw sa kenà.

Sa Mga Batà Hi Esceva Ha Sinabà Hu Busaw

¹¹Madakel gayed ha belenganen sa binuhat hi Pablo ta ginaheman hu Dios. ¹²Bisan sa manggad ha pakaugsak diyà ta lawa hi Pablo ku ag-uwiten duun hu agkadaluwan daw duun hu pinasipalahan hu busaw agkaulian haena. ¹³Amin mga Judio ha tagduun-duun hu mga banuwa ta agpamugaw daan hu mga busaw. Sinulay dan sa pagbugaw hu busaw pinaagi hu ngaran hi Jesus ha Ginuu hu kagi dan “Umawà ka duun taini pinaagi hu ngaran hi Jesus ha intultul hi Pablo.” ¹⁴Sa migbuhat taena iyan su pitu ha batà ha maama hi Esceva sa Judio ha iyan tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad. ¹⁵Ba su busaw tuminubag hu “Nakilala ku si Jesus daw si Pablo, ba sinyu sin-u kaw man?” ¹⁶Dayun linaksuwan sidan ku etaw ha inulinan hu busaw daw nadaeg sidan. Aman nakapulaguy sidan duun ku balay sa nangaadulan daw nangalebasan.

¹⁷Su mapaliman haena hu mga Judio daw hu kenà ha tagtimà diyà ta Efeso nangahaldek gayed sidan daw nadayè gayed si Jesus ha Ginuu. ¹⁸Madakel sa tuminuu ha migsugid hu mga madaet ha buhat dan. ¹⁹Amin daan diyà mga salamangkiro ha tuminuu aman inamul dan sa mga librito dan daw bigsuli duun hu atubangan hu kaet-etawan. Sa bali taena ha mga librito kalimahan ha libu ha salapì. ²⁰Pinaagi taena nakalekep sa lalang hu Dios daw migdakelà gayed sa nangakatuu.

Sa Kagubut Diyà Ta Efeso

²¹Su maiwas haena nakahenà-henà si Pablo ha umagi diyà ta Macedonia daw ta Acaya daw dayun diyà ta Jerusalem. Uminikagi pa

ha “Ku maiwas haena agdiyà a pa daan ta Roma.” ²² Impauna din diyà ta probincia ta Macedonia sa daruwa ha sinaligan din ha iyan si Timoteo daw si Erasto ta si Pablo diyà pa hu kandin ta probincia ta Asia.

²³ Duun taena ha panahun amin kasamuk diyà ta Efeso tumenged hu tinuuwan mahitenged ki Jesus. ²⁴ Amin mananalsal ha tagngaranan ki Demetrio ha namuhat hu larawan taena ha simbahan hu diyus-diyus dan ha bahi ha iyan si Artemisa. Pinaagi taena migsapian gayed sidan duma hu mga sakup din ha mananalsal. ²⁵ Inamul din sa mga sakup din daw sa duma ha mananalsal daw ikagiyi sidan hu “Mga suled, natun-an nuy en ha migsapian kuy taini ha patigayun taw. ²⁶ Ba agkatun-an nuy en daan ha madakel en ha mga etaw sa nakabig hi Pablo dini ta Efeso daw apit en pakalekep duun hu mga banuwa ha sakup ta Asia tumenged ta tigtudlù din ha sa diyus-diyus ha binuhat hu etaw kenà laus ha Dios. ²⁷ Aman pinaagi taini tameyesen dan gayed sa patigayun taw. Maikagi dan daan ha hurà en pulus taini ha simbahan hi Artemisa sa diyus taw ha iyan sinimba hu kaet-etawan dini ta Asia daw duun hu bisan hindu daw maawà daan sa pagkabantugan din.”

²⁸ Su mapaliman haena hu mga mananalsal nangapauk gayed sidan daw namangulahì ha tagyanaen “Bantugan gayed si Artemisa sa diyus hu taga-Efeso.” ²⁹ Aman amin kagubut ha nakalekep taena ha banuwa. Dayun migdengan sidan hu pagdakep ki Gayo daw ki Aristarco sa taga-Macedonia ha mga duma hi Pablo hu paghipanaw din daw pinangguyud dan sidan duun hu tigumanan. ³⁰ Agkabayà ngaay si Pablo agpangatubang duun taena ha kaet-etawan ba binaldeng hu mga tumutuu. ³¹ Amin din daan mga amigu ha opisyal diyà ta Asia ha migpasugù diyà ta kandin hu paghangyù ha harì dumuun ku tigumanan.

³² Sa mga etaw diyà ta tigumanan nangalibeg gayed ta hurà en magiling sa ingkulahì dan. Sa kadakelà kandan hurà man ganì makatuen ku imbà sidan kaamul-amul diyà. ³³ Amin mga Judio ha migsugù ki Alejandro ha iyan mangatubang hu kaet-etawan hu pagpangatarengan mahitenged kandan. Dayun migsingyas haena ta daw humagteng sidan. ³⁴ Ba su matun-an dan ha si Alejandro Judio diay namangulahì sidan seled hu daruwa ha uras ha tagyanaen “Bantugan gayed si Artemisa sa diyus hu taga-Efeso.”

³⁵ Impahagteng sidan hu sekretaryo taena ha banuwa daw minikagi hu “Mga suled ku dini ta Efeso, hurà ba diay katun-i hu alan ha sikuy sa mga taga-Efeso iyan sinaligan ha magbantay taini ha simbahan hu bantugan ha diyus taw ha si Artemisa daw hu larawan ha batu ha napuun diyà ta langit? ³⁶ Tumenged ta hurà man gayed makaikagi ha saini kenà laus kinahanglan ha humagteng kaw daw harì kaw tagbuhat hu kagubut, ³⁷ ta insumbung nuy haini sa mga etaw ha hurà magtameyes ki Artemisa daw hurà panakaw diyà ta simbahan. ³⁸ Ku amin igsumbung hi Demetrio daw

hu дума din ha mananalsal amin taw maghuhukum daw amin daan panahun hu paghusay na duun sidan magsumbung. ³⁹Ku amin pa дума ha agkabayaan nuy ha mahusay angati nuy sa naanadan ha pag-amul-amul. ⁴⁰Ta mabaluy kuy ha isumbung iman tumenged ta binuhat taw sa kagubut ha hurà taw duun katarengan.” ⁴¹Su maikagi din haena impauli din sa kaet-etawan.

Sa Pagdiyà Hi Pablo Ta Macedonia Daw Ta Acaya

20 ¹Su maiwas en sa kagubut inamul hi Pablo sa mga tumutuu daw dasiga sidan daw human duminayun diyà ta Macedonia. ²Su makaagi si Pablo duun hu mga banuwa diyà pigdasig din sa mga tumutuu duun. Dayun duminiyà ta Acaya ha tagngaranan daan ta Grecia ³daw migtimà diyà hu tatulu ha bulan. Su aglulan en ngaay haena hu barko payanaen ta probincia ta Siria natun-an din ha agdakepen hu mga Judio aman nahenhenaan din ha diyà dà agi ta Macedonia. ⁴Dayun duminuma kandin si Sopater ha taga-Berea sa batà hi Piro, si Aristarco daw si Segundo sa mga taga-Tesalonica, si Gayo ha taga-Derbe daw si Timoteo, si Tikico daw si Trofimo sa mga taga-Asia. ⁵⁻⁶Su makauma kay diyà ta Filipos impauna day diyà ta Troas sa mga дума day ta daw diyà en sidan mag-angat. Su maiwas en sa pagsaulug hu Pagkaen hu Supas ha Hurà Duun Igpatulín luminulan kay hu barko. Dayun nagapenan day sidan diyà ta Troas su makalima en ha aldaw daw migtimà kay diyà hu nangkasimana.

Sa Hudiyán Ha Pagdiyà Hi Pablo Ta Troas

⁷Su sumalep en sa aldaw duun hu Sabado naamul-amul kay sa alan ha mga tumutuu hu pagkaen daw hu paghenà-henà taena ha kamatayen hi Jesus. Si Pablo migwali taman hu liwarà sa daleman ta ku maselem agdayun dà haena aghipanaw. ⁸Diyà ta latun taena ha balay ha duun kay mig-amul-amul inugsakan hu madakel ha mga sulù. ⁹Amin malaki ha tagngaranan ki Eutico ha duun mininuu hu bintanà, saena agtidugahen en tungkay ta malugayad sa wali hi Pablo. Su makatiduga en gayed nahulug diyà ta sileb sa duun dà napuun hu ikatulu ha andana. Minatay en haena su maumahan dan diyà ta sileb. ¹⁰Ba linugnaan daan haena hi Pablo daw kepkepi, dayun minikagi hu “Hari kaw agkasamuk ta bubuhay.” ¹¹Dayun luminatun dà si Pablo diyà ta sampaw daw kaen sidan. Nakiglalang pa kandan taman ha agkaaldaw en dayun human huminipanaw. ¹²Impauli dan su malaki daw adagi gayed sa kalipay dan ta hurà haena patay.

Sa Paghipanaw Hay Pablo Payanaen Ta Mileto

¹³Migsuwàyà kay ki Pablo ta diyà hu kandin uminagi ta gaun daw luminulan kay hu kanay payanaen diyà ta Asos ta diyà kay en tagtalagbù.

¹⁴Su makagtalagbù kay en diyà ta Asos luminulan si Pablo duma kanay payanaen ta Mitilene. ¹⁵Su maisab ha aldaw duminayun kay daw diyà kay nakaagi ta pulù ta Kios. Su maisab en paman ha aldaw nakauma kay duun hu pulù ta Samos. Su isab ha aldaw diyà kay en paman ta Mileto ¹⁶ta sa henà-henà hi Pablo ha baklayen day en sa Efeso ta daw hari kay mayawat diyà ta Asia. Ta ag-agpas si Pablo diyà ta Jerusalem ku mabaluy ha hari pa matuman sa Aldaw hu Pentecostes.

Sa Mga Panugun Hi Pablo Duun Hu Mga Tumutuu Ha Taga-Efeso

¹⁷Su diyà en si Pablo ta Mileto pinaelegan din sa mga pangulu hu tumutuu diyà ta Efeso. ¹⁸Su mangakauma en sidan inikagiyan din hu “Natun-an nuy en sa batasan ku sugud dà su anay ad makauma dini ta Asia. ¹⁹Mig-alagad a hu Ginuu ha migpaubus daw usahay agpakaagalà a tumenged inyu. Madakel daan sa mga alantusen ku hu duma ku ha mga Judio ta agpasipalahan a kandan. ²⁰Natun-an nuy ha intudlù ku gayed inyu sa alan ha makabulig inyu ku tagkaamul-amul kaw daw bisan duun hu mga balay nuy. ²¹Inikagiyan ku sa mga Judio daw sa kenà ha maghinulsul sidan duun hu Dios daw tumuu sidan ki Jesu Cristo ha Ginuu taw.

²²“Iman kinahanglan ha dumiyà a ta Jerusalem ta iyan hayana agkabayaan hu Balaan ha Ispiritu ha buhaten ku bisan ku hurà ku katun-i ku inu sa maul-olahan ku diyà. ²³Iyan dà natun-an ku sa kada banuwa ha ag-elegan ku ag-ikagiyan a hu Balaan ha Ispiritu ha purisuwen a duun daw amin mga alantusen ku. ²⁴Ba hurà ku isipa ha mahal sa kinabuhì ku iman ta sa mahinengdanen kanak iyan sa mapengahan ku gayed sa insalig kanak hi Jesus ha Ginuu ha iyan sa pagsangyaw hu Maayad ha Tultulanen mahitenged hu grasya hu Dios.

²⁵“Iman natun-an kud ha hari ad en inyu isab maahà sinyu sa tinudluan ku mahitenged hu pagharì hu Dios. ²⁶Aman ikagiyan ku inyu iman ha hari ad en iyan mabasul ku amin inyu hari maluwas ²⁷ta intudlù kud en inyu sa alan ha agkabayaan hu Dios. ²⁸Aman magbantay kaw gayed duun hu pagtuu nuy daw alimahi sa mga tumutuu ha insalig inyu hu Balaan ha Ispiritu ta naangken sidan hu Dios pinaagi hu uminagas ha langesa hu Batà din. ²⁹Natun-an ku ha ku maipus a dini amin makadiyan ta inyu ha biduen ha manunudlù daw daeten dan sa pagtuu nuy, ³⁰daw diyan dà daan kapuun ta inyu sa magtudlù hu nakasuway duun hu kamatuuran ta daw makabig dan sa mga tumutuu en. ³¹Aman magbantay kaw gayed daw timan-i nuy ha aldaw daw ku daleman duun hu tatulu ha tuig sinambagan ku inyu daw inagalaan ku gayed inyu.

³²“Iman igsalig ku inyu duun hu Dios ta iyan gayed haena magbulig inyu pinaagi hu grasya din ha intudlù ku daw iyan daan magpalig-en hu pagtuu nuy, daw panalanginan kaw daan kandin iling hu duma ha mga

etaw din. ³³Kenà ku iyan tuyù sa salapì daw bisti duun hu bisan sin-u. ³⁴Natun-an nuy en ha naniguru a hu pagtalabahu ta daw matimù ku sa kinahanglanan day hu mga дума ku. ³⁵Duun hu alan ha binuhat ku impaahà ku inyu ha kinahanglan ha maniguru kuy magtalabahu ta daw mabuligan taw sa taglised, ta henhenaen taw sa inikagi hi Jesus ha Ginuu su magyanaen ‘Malipayen gayed sa tag-ila di hu ag-ilahan.’ ”

³⁶Su maikagi en haena hi Pablo luminuhud sidan alan daw mag-ampù. ³⁷Kinepkepan dan si Pablo ha naman-agalà sidan ³⁸ta sa nakapaguul kandan iyan sa inikagi din ha harì dan en maisab maahà. Dayun impanulud dan si Pablo duun ku aglulanan din ha barko.

Sa Pagdiyà Hi Pablo Ta Jerusalem

21 ¹Su magsusuwayà kay en taena ha mga tumutuu luminulan kay hu barko payanaen diyà ta pulù ta Cos. Su maisab ha aldaw duminayun kay diyà ta Rodas daw payanaen diyà ta Patara. ²Diyà day naahà sa barko ha aglayun diyà ta Fenice aman luminulan kay duun. ³Duun kay uminagi hu dibabà hu pulù ta Cipro. Su makauma kay diyà ta Tiro ha sakup ta Siria kuminawas kay ta duun dà taena ighaw-as sa mga karga hu barko. ⁴Nakaahà kay diyà hu mga tumutuu aman migtimà kay pa diyà hu nangkasimana. Dayun impadayag hu Balaan ha Ispiritu diyà ta kandan sa mahitabù ki Pablo diyà ta Jerusalem aman inikagiyan dan haena ha harì en dumayun diyà. ⁵Ba su mauma en sa panahun ha aghipanaw kay en sa alan ha mga tumutuu дума hu mga pamilya dan nanulud kanay diyà ta dagat. Diyà ta baybay taena namanluhud kay daw mig-ampù. ⁶Nanamilit kay dayun luminulan kay hu kanay duun hu barko daw naman-uli sidan hu kandan.

⁷Su makauma kay diyà ta Tolemaida sa napuun ta Tiro kuminawas kay. Seled hu nangkaaldaw nakig-ahà kay hu mga tumutuu diyà. ⁸Su maselem en luminulan kay dà paman hu barko payanaen ta Cesarea. Su makauma kay diyà duun kay migtimà hu balay hi Felipe sa sabuwa duun taena ha pitu ha napilì ha iyan tag-alima hu mga tumutuu diyà ta Jerusalem daw sabuwa daan ha tagpanunultul mahitenged ki Jesus. ⁹Amin din haepat ha laga ha pakasaysay hu igpaikagi hu Dios.

¹⁰Su pila kay pa ha aldaw diyà ta kandan, si Agabo sa pakasaysay daan hu igpaikagi hu Dios nakauma ha napuun ta Judea. ¹¹Dayun tinimù din sa bakes hi Pablo daw bakusa sa kaugalingen din ha alima daw paa daw uminikagi hu “Impadayag kanak hu Balaan ha Ispiritu ha sa tag-iyà taini ha bakes bakusen hu mga Judio diyà ta Jerusalem iling taini daw itugyan duun hu kenà mga Judio.”

¹²Su mapaliman day haena pinagayukan day si Pablo ha harì en dumiyà ta Jerusalem. ¹³Ba bà dà tuminubag si Pablo hu “Hari kaw tag-agalaay ta agsakit sa gahinawa ku. Andam ad en ku purisuwen a daw

bisan ku himatayan a pa diyà ta Jerusalem tumenged hu pagpanunultul ku mahitenged ki Jesus ha Ginuu.”¹⁴ Hari day en haena agkahawidan aman binay-anan day en daw kagi day “Iyan sa pagbayà hu Ginuu matuman.”

¹⁵ Su maiwas haena nanghimes kay daw dayun diyà ta Jerusalem.
¹⁶ Amin daan mga tumutuu ha napuun diyà ta Cesarea ha nanulud kanay payanaen duun hu agtimaan day ha iyan sa balay hi Manason sa taga-Cipro ha sabuwa daan duun hu nauna ha mga tumutuu.

Sa Pagpakauma Hi Pablo Ta Jerusalem

¹⁷ Su makauma kay en diyà ta Jerusalem nangabayà-bayà gayed sa mga tumutuu hu pagdawat kanay.
¹⁸ Su maisab ha aldaw migduma-duma kay ki Pablo hu pagpakig-ahà ki Santiago daw diyà daan naamul-amul sa alan ha pangulu hu tumutuu.
¹⁹ Duun taena intultul kandan hi Pablo sa alan ha binuhat hu Dios duun hu kenà mga Judio pinaagi hu pagtudlù din.

²⁰ Su mapaliman dan haena dinayè dan sa Dios daw ikagiyi si Pablo ha “Suled day, natun-an nu ha madakel gayed sa mga Judio ha tuminuu ki Jesus daw migmadasigen daan sidan hu pagtuman hu Kasuguan hi Moises.
²¹ Napaliman dan ha sa mga Judio duun hu banuwa hu kenà mga Judio tinudluan nu ha harì dan tumanen sa Kasuguan hi Moises ta inikagiyen nu kun sidan ha harì dan pasirkunsidahan sa mga batà dan daw endaan dan sa tulumanen taw.
²² Inu sa buhaten taw iman ta matun-an dan man gayed ha nakadini ka?
²³ Ba sa maayad ha buhaten nu iyan haini. Amin dini haepat ha etaw ha agkatuman en sa panaad dan duun hu Dios.
²⁴ Duma ka kandan diyà ta Timplo daw buhata daan sa sumalà ha tulumanen hu paglimpyu, daw iyan ka magbayad taena ha ighalad dan duun hu Dios ta daw matabulug sidan ha iyan timaan ha natuman dan en sa panaad dan duun hu Dios. Ku buhaten nu haini matun-an hu alan ha sa tultulanen mahitenged ikaw kenà laus tumenged ta naahà dan ha migtuman ka hu Kasuguan.
²⁵ Sa kenà mga Judio ha tuminuu sinulatan day en hu nauyunan day ha hari dan gayed kan-en haena sa inhalad duun hu mga diyus-diyus daw sa langesa daw sa mananap ha bà dà pinekel ha hurà kaawà sa langesa din daw hari daan sidan magbuhat hu malaw-ay.”

²⁶ Aman su maisab ha aldaw si Pablo duminuma taena ha haepat ha mga etaw daw binuhat din sa sumalà ha tulumanen dan hu paglimpyu. Dayun sumineled sidan diyà ta Timplo daw ikagiyi haena sa sinaligan hu paghalad ku kan-u mapenga sa tulumanen hu paglimpyu ta ku maiwas haena su sinaligan human en makahalad para hu kada sabuwa kandan.

Sa Kadakepa Ki Pablo Diyà Ta Timplo

²⁷ Duun hu ikapitu ha aldaw amin mga Judio ha napuun ta Asia ha nakaahà ki Pablo diyà ta Timplo. Dinakep dan si Pablo daw nangumaw

sidan duun hu madakel ha mga etaw ha tagyanaen ²⁸“Sinyu sa mga duma day ha kaliwat hi Israel, buligi kay inyu ta iyan en haini su etaw ha migtudlù duun hu bisan hindu ha sa mga Judio daw sa Kasuguan taw daw saini ha balaan ha Timplo hurà din pulus, daw impaseled din duun taini ha Timplo sa kenà mga Judio aman nahugawan dan haini.” ²⁹Inikagi dan haena ta naahà dan si Trofimo sa taga-Efeso ha nakaduma kandin diyà ta Jerusalem aman abi dan ha impaseled haena hi Pablo diyà ta Timplo.

³⁰Duun taena nagubut sa banuwa ta Jerusalem daw nangaamul-amul sa mga etaw. Dayun ginuyud dan si Pablo diyà ta guwà taena ha Timplo daw sirahi haena. ³¹Su aghimatayan dan en ngaay si Pablo napaliman hu labaw ha kapitan taena ha mga kasundaluwan ta Roma ha nasamuk sa Jerusalem. ³²Aman uminaggas su kapitan duma hu mga sakup din duun ku nangaamul-amul ha mga etaw. Su maahà sidan hu mga etaw hinimlayan dan pagbunalai si Pablo.

³³Dayun su kapitan hu sundalu migsugù ha pusasan si Pablo hu daruwa ha pusas daw nanginginsà ku sin-u haena daw inu sa salà din. ³⁴Ba hurà din katun-i sa kamatuuran ta namangulahì sa mga etaw hu hurà magiling ha mga tubag. Aman insugù ku kapitan hu sundalu ha uwiten si Pablo duun hu kampo dan. ³⁵Su makauma en sidan hu pultahan taena ha kampo napagbitbit dan si Pablo ta agdasmagan sidan hu mga etaw ³⁶ta namanlupug haena ha tagkukulahiay hu “Himatayi hayan.”

Sa Katarengan Hi Pablo Duun Hu Mga Etaw

³⁷Su ipaseled en si Pablo duun taena ha kampo uminikagi duun ku labaw ha kapitan hu sundalu hu “Amin ku ngaay ag-ikagiyan ikaw.”

Tuminubag haena hu “Pakatuen ka diay tag-ikagi hu Griego ha inikagiyan. ³⁸Kenà ka ba diay iyan haena sa taga-Ehipto ha migbuhat hu kagubut daw nangulu hu haepat ha libu ha mga talamunù duun hu pinakabulung-bulung ha lugar?”

³⁹Tuminubag si Pablo hu “Kenà a iyan ta Judio a ha taga-Tarso sa bantugan ha banuwa ha sakup ta Cilicia. Hangyuen ku ngaay ikaw ha ipaikagi a duun taini ha mga etaw.”

⁴⁰Tinugutan taena ha labaw ha kapitan hu sundalu aman huminitindeg si Pablo duun hu hagedan daw migsingyas ta alima din. Su humagteng en sa mga etaw uminikagi si Pablo duun hu Hebreo ha inikagiyan hu

22 ¹“Mga suled ku daw sinyu sa mga magulang, palilimani nuy haini sa katarengan ku.”

²Su mapaliman dan ha Hebreo sa inikagiyan din ayuwà pa sidan nahagteng.

Dayun minikagi si Pablo hu ³“Siak sabuwa a ha Judio ha diyà imbatà ta Tarso ha sakup ta Cilicia ba dini a uminadagi ta Jerusalem.

Sa manunudlù ku iyan si Gamaliel aman tinudluan a kandin hu alan mahitenged hu Kasuguan hu mga gin-apan taw, daw madasigen a gayed duun hu Dios iling inyu iman. ⁴Pinasipalahan ku taman ha matay sa mga suminunud hu tinuuwan mahitenged ki Jesus ta pinandakep ku sa mga maama daw sa mga bahi dayun pamurusuwa. ⁵Sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa alan ha mga labaw ha punuan makapanistigus gayed ha laus haini sa tag-ikagiyan ku. Iyan man ganì sidan mig-ila kanak hu mga sulat duun hu mga duma dan diyà ta Damasco. Aman duminiyà a ta Damasco hu pagpandakep hu mga tumutuu diyà ta igpauwit ku sidan dini ta Jerusalem ta daw masilutan sidan.

⁶“Su taghipanaw a daw nakaubay ad en diyà ta Damasco ha apit en agkaugtu tigkan nakabulus dini ta kanak sa masiga. ⁷Naligid a ta bugtà daw napaliman ku sa lageng ha tagyanaen ‘Saulo, imbà a ikaw tagpasipalahi?’

⁸“Aman tuminubag a hu ‘Sin-u ka man, Ginuu?’

“Dayun uminikagi haena hu ‘Iyan a si Jesus ha taga-Nazaret sa tagpasipalahan nu.’ ⁹Naahà ku mga duma ku sa masiga ba hurà dan agkapaliman ha tag-ikagi dini ta kanak.

¹⁰“Duun taena nanginginsà a hu ‘Ginuu, inu man sa buhaten ku?’

“Tuminubag sa Ginuu hu ‘Hitindeg ka daw dayun ka diyà ta Damasco ta diyà ag-ikagiyan sa igpabuhat ikaw hu Dios.’ ¹¹Tumenged ta hari a pakaindan ta agsilangen a taena ha masiga kinipitan a hu mga duma ku payanaen ta Damasco.

¹²“Amin diyà etaw ha tagngaranan ki Ananias ha matinumanen gayed hu Kasuguan daw nadayè hu alan ha mga Judio ha tagtimà diyà. ¹³Uminubay haena dini ta kanak ha migyanaen ‘Suled ku ha Saulo, ahà ka.’ Sagunà a nakaindan aman naahà ku haena.

¹⁴“Dayun minikagi haena hu ‘Sa Dios ha tagsimbahen hu mga gin-apan taw iyan migpili ikaw ta daw matun-an nu sa agkabayaan din aman naahà nu sa matareng ha sinugù din daw napaliman nu sa inikagi din. ¹⁵Agbuhaten ka kandin ha iyan manunultul duun hu kaet-etawan mahitenged hu naahà nu daw napaliman nu. ¹⁶Iman hari kad tagyawat. Panayù ka hu pasaylu duun hu Dios hu mga salà nu daw magpabautismu kad.’

¹⁷“Su makalikù a dini ta Jerusalem daw mig-ampù a diyà ta Timplo naahà ku sa panan-awen ¹⁸ha sa Ginuu tagyanaen ‘Agpas ka awà diyan ta Jerusalem ta hari sidan agtuu hu pagpanunultul nu mahitenged kanak.’

¹⁹“Ba tinubag ku haena hu ‘Ginuu, natun-an dan en ha duun hu alan ha mga simbahan impapurisu ku daw binunalan ku haena sa tuminuu ikaw. ²⁰Daw su himatayan dan si Esteban sa suluguen nu nabayà-bayà a taena daw iyan a daan migbantay hu mga bisti hu mighimatay kandin.’

²¹ “Ba minikagi sa Ginuu dini ta kanak hu ‘Hipanaw ka ta agsuguen ku ikaw duun hu kenà mga Judio duun hu mga madiyù ha lugar.’ ”

Si Pablo Daw Sa Labaw Ha Kapitan Hu Mga Sundalu

²² Su maikagi haena hi Pablo hurà en magpaliliman su mga etaw kandin ba nangulahì sidan ha tagyanaen “Himatayi en ta kenà maayad ha mabuhì pa hayana.”

²³ Duun taena impanyabyab dan sa mga bisti dan daw impansawed sa aliyabuk ha tagkukulahiay. ²⁴ Aman su labaw ha kapitan hu sundalu migsugù ha uwiten si Pablo diyà ta seled ta kampo daw palagkuti ta daw matun-an ku imbà tagkulahiay sa mga Judio hu kapauk dan kandin. ²⁵ Ba su ibangget dan en si Pablo ta aglagkutan en nanginginsà duun hu lain ha kapitan hu mga sundalu ha diyà ta ubay din hu “Iyan ba diay haini balaud nuy sa lagkutan nuy sa дума ha sakup ta Roma bisan ku hurà pa kabistiga?”

²⁶ Su mapaliman haena ku kapitan hu mga sundalu duminuun ku labaw ha kapitan din daw ikagiyi hu “Imbà nu man agpalagkuti haini sa etaw ha sakup ta Roma?”

²⁷ Aman su labaw ha kapitan hu sundalu duminiyà ki Pablo daw insai hu “Laus ba ha sakup ka ta Roma?”

Tuminubag si Pablo hu “Hee.”

²⁸ Dayun uminikagi haena sa labaw ha kapitan hu sundalu hu “Siak migbayad a hu adagi ha salapì ta daw mabuhat a ha sakup ta Roma.”

Ba si Pablo tuminubag daan hu “Sakup a gayed ta sa laas ku sakup man ta Roma.”

²⁹ Su mga etaw ha aglagkut ngaay kandin sagunà naman-awà diyà ta kandin. Bisn su labaw ha kapitan hu mga sundalu nahaldek daan ta natun-an din ha si Pablo sakup diay ta Roma sa impabangget din.

Sa Pag-atubang Hi Pablo Duun Hu Mga Labaw Ha Punuan

³⁰ Agkabayaan gayed taena ha labaw ha kapitan hu sundalu ha matun-an din ku imbà isumbung si Pablo hu mga Judio, aman duun hu isab ha aldaw inamul din sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa alan ha mga labaw ha punuan hu mga Judio. Dayun pinahukadan din si Pablo daw ipaatubang kandan.

23 ¹ Pigtengtengan hi Pablo sa alan ha mga labaw ha punuan daw ikagi hu “Mga suled, natun-an hu Dios ha sa henà-henà ku hurà gayed duun pagduwa-duwa mahitenged hu pagtuman ku hu insugù din.”

² Dayun si Ananias ha iyan tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad migsugù taena ha taghitindeg diyà ta ubay hi Pablo ha dapien din sa bàbà hi Pablo. ³ Dayun inikagiyan haena hi Pablo hu “Dapien ka daan hu Dios sa bà dà tagpasibù-sibù ha matareng. Iyan ka ngaay tagpinuu diyan hu

paghukum kanak sumalà hu Kasuguan ba sinupak nu haini ta igpadapì a ikaw.”

⁴Su mga etaw ha ubay diyà ki Pablo uminikagi hu “Imbà nu tagtameyesa sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad duun hu Dios?”

⁵Tuminubag si Pablo hu “Mga suled, hurà ku hayana kakilala ha iyan man diay tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad, ta sa insulat ha lalang hu Dios tagyanaen ‘Harì nu pagtameyesen sa pangulu nu.’ ”

⁶Tumenged ta natun-an hi Pablo ha sa duma kandan mga Saduceo daw sa duma mga Fariseo minikagi haena hu madaging hu “Mga suled, Fariseo a daan daw bisan sa mga gin-apuan ku Fariseo gayed. Sa hinengdan ha agbistigahen a iman iyan sa pagtuu ku ha sa mga nangamatay en mabanhaw dà.” ⁷Su maikagi din haena migsawalà sa mga Fariseo daw sa mga Saduceo. Aman nabahin sidan ⁸ta sa mga Saduceo hari agtuu ha amin ispiritu daw amin mga balinsuguen hu Dios daw mangabanhaw daan sa nangamatay en, ba sa mga Fariseo agtuu sidan taini.

⁹Migpadasangà sidan hu pagsawalà dayun amin mga manunudlù hu Kasuguan ha mga sakup hu Fariseo ha namanhitindeg daw paman-ikagi ha “Hurà day naahà ha salà taini ha etaw. Madaet ba diay ku amin ispiritu daw ku balinsuguen hu Dios ha nakiglalang kandin?” ¹⁰Bà dà tungkay mig-iseg sa pagsawalà dan aman sa labaw ha kapitan hu sundalu nahaldek ku paghihigbiten hu mga etaw si Pablo. Sinugù din sa mga sundalu ha agawen dan si Pablo duun taena ha mga etaw daw uwita diyà ta kampo.

¹¹Su daleman en sa Ginuu migpaahà ki Pablo ha tagyanaen “Pandayai sa gahinawa nu ta iling ha intultul nu sa mahitenged kanak dini ta Jerusalem itultul nu daan haini diyà ta Roma.”

Sa Lalang-lalang Hu Kahimatayi Ki Pablo

¹²⁻¹³Su maselem en amin subra ha kapatan ha mga Judio ha miglalang-lalang hu kahimatayi ki Pablo daw nanumpà sidan ha hari gayed kumaen daw hari daan uminum ku hari dan mapatay si Pablo. ¹⁴Aman duminuun sidan taena ha mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw duun hu mga magulang ha tagyanaen “Nanumpà kay en ha hari kay gayed kumaen ku hari day mapatay si Pablo. ¹⁵Aman iman sinyu daw sa alan ha duma nuy ha mga labaw ha punuan hu mga Judio hangyuen nuy haena sa labaw ha kapitan hu sundalu ha ipauwit din diyan ta inyu si Pablo ta agpandayaan nuy kun haena agbistigahen. Andam kay en paghimatay kandin sa hari pa makauma diyan ta inyu.”

¹⁶Ba saena ha lalang-lalang napaliman diay taena ha batà hu suled ha bahi hi Pablo aman duminiyà haena ta kampo daw tultuli si Pablo.

¹⁷Dayun inumaw hi Pablo su sabuwa ha kapitan hu sundalu daw ikagiyi ha “Dumaha haini sa malmalaki duun hu labaw ha agalen nuy ta

amin din ag-ikagiyan.”¹⁸ Aman inuwit haena duun ku labaw ha kapitan hu sundalu.

Inikagiyan din haena sa agalen din hu “Si Pablo sa pinurisu huminangyù kanak ha dumahan ku haini sa malmalaki diyàn ta ikaw ta amin din kun ag-ikagiyan.”

¹⁹Inibitan ku labaw ha kapitan hu sundalu sa alima taena ha malmalaki daw migpadiyù sidan duun hu mga etaw daw insai hu “Inu man sa ag-ikagiyan nu?”

²⁰Uminikagi haena hu “Sa mga labaw ha punuan hu mga Judio mig-uyun ha aghangyuen ka kandan ha ipauwit nu si Pablo diyà ta kandan ta agpandayaan dan kun agbistigahen. ²¹Ba hari ka agtuu kandan ta amin subra ha kapatán ha mga etaw ha tag-ayan kandin. Nanumpà sidan ha hari gayed kumaen daw hari daan uminum ku hari dan mapatay si Pablo. Iman tag-angat en sidan hu pag-uyun nu.”

²²Inikagiyan ku labaw ha kapitan hu sundalu su malmalaki hu “Hari nu itultul duun hu bisan sin-u ha migsumbung ka dini ta kanak” dayun impauli din haena.

Sa Kahat-una Ki Pablo Duun Hu Gobernador

²³Impaumaw ku labaw ha kapitan hu sundalu sa daruwa ha sinaligan din ha mga kapitan daan hu sundalu daw ikagiya sidan hu “Andama nuy sa daruwa ha gatus ha mga sundalu ha igpahipanaw payanaen ta Cesarea ku hari pa kan maliwarà sa daleman. Daw dumaha daan sa kapituwan ha taglulan hu kabayu daw daruwa ha gatus ha tag-uwit hu bangkaw. ²⁴Taganahi daan si Pablo hu kabayu ha aglulanan din daw ihat-un nuy haena diyà ki Felix ha gobernador. Bantayan nuy gayed ha hurà mahitabù kandin.”

²⁵Dayun migsulat haena ha tagyanaen

²⁶“Iyan a si Claudio Lisias sa migsulat taini diyàn ta ikaw sa Halangdun ha Gobernador Felix. Kamusta kad en. ²⁷Taini sa etaw ha igpauwit ku dini ta ikaw ta dinakep hu mga Judio daw aghimatayan dan en ngaay. Ba su matun-an ku ha sakup diay haini ta Roma piglibri day hu mga sundalu ku. ²⁸Agkabayà a ha matun-an ku ku inu sa hinengdan ha insumbung dan haini aman impabistiga ku hu mga labaw ha punuan dan. ²⁹Dayun natun-an ku ha hurà din salà ha angayan ha purisuwen daw himatayan ta sa hinengdan ha insumbung dan iyan sa mahitenged hu Kasuguan dan. ³⁰Su mapaliman ku ha miglalang-lalang sa mga Judio ha ag-ayanan dan haini ta aghimatayan dan sagunà ku impauwit dini ta ikaw daw inikagiyan ku daan sa migsumbung kandin ha umatubang sidan diyàn ta ikaw.”

³¹Duun taena ha daleman tinuman hu mga sundalu sa insugù kandan aman inuwit dan si Pablo diyà ta Antipatris. ³²Su maselem en sa mga sundalu ha namanhipanaw luminikù diyà ta kampo, ba su taglulan

ku mga kabayu duminayun hu pagduma ki Pablo. ³³Su makauma en sidan diyà ta Cesarea indawag dan su surat duun ku gobernador daw intugyan dan daan si Pablo kandin. ³⁴Su mabasa en ku gobernador su surat nanginginsà ku hindu ha probincia nasakup si Pablo. Su umikagi si Pablo ha sakup ta Cilicia ³⁵inikagiyan din haena hu “Daw ku asem ikaw agbistigaha ku makauma en sa migsusumbang ikaw.” Dayun pinabantayan din si Pablo duun hu balay su anay hi Herodes.

Sa Sumbang Ki Pablo Duun Hu Gobernador

24 ¹Su mauma en sa ikalima ha aldaw sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad ha si Ananias duminiyà ta Cesarea duma hu mga magulang daw hu sabuwa ha abugado ha si Tertulo. Uminatubang sidan hu gobernador daw isumbang si Pablo. ²⁻³Impaatubang dan daan si Pablo dayun huminitindeg si Tertulo sa abugado hu migsumbung ha tagyanaen “Halangdun ha Gobernador Felix, adagi gayed sa kabayà-bayà day ta pinaagi hu pagharì nu kanay malinawen gayed sa pagtimà day daw madakel gayed sa binuhat nu ha nakapauswag taini ha probincia. Aman adagi gayed sa pagpasalamat day diyàn ta ikaw. ⁴Hari ku agkabayaan ha mayawat ka aman aghangyuen ku ikaw ha palilimanan kay ikaw hu mababà ha panahun.

⁵“Natun-an day ha saini ha etaw samukan gayed ta iyan nakapasamuk hu alan ha mga Judio duun hu agpayanan-an din. Pangulu haini hu mga etaw ha Nazareno ⁶daw maal en daan haini sumineled diyà ta Timplo aman dinakep day. Ba su aghukuman day en ngaay haini pinaagi hu Kasuguan day ⁷nakauma sa labaw ha kapitan hu sundalu ha si Lisias daw inagaw din haini dini ta kanay ⁸daw sinugù kay kandin ha dini kay en mangatubang ta ikaw. Aman ku bistigahen nu haini matun-an nu gayed ha laus haini sa tag-ikagiyan day.”

⁹Sa mga duma hi Tertulo ha mga Judio naman-ikagi daan ha laus gayed haena.

Sa Katarengan Hi Pablo Duun Hu Gobernador

¹⁰Su masingyasan hu gobernador si Pablo ta daw makaikagi daan minikagi si Pablo hu “Natun-an ku ha matareng ka daw malugayad en sa pagkagubernador nu duun taini ha probincia aman ikalipay ku iman sa pagpangatarengan duun hu atubangan nu. ¹¹Ku susiyan nu matun-an nu gayed ha sampulù pa daw daruwa ha aldaw sa pagpakadiyà ku ta Jerusalem hu pagsimba. ¹²Hurà gayed kaahà hu mga Judio ha nakigsawalà a hu bisan sin-u diyà ta Timplo daw ku pigsamuk ku ba sa mga etaw duun hu mga simbahan daw bisan hindu diyà ta Jerusalem. ¹³Daw saini sidan hari makapamatuud ha laus haini sa sumbung dan kanak. ¹⁴Ba ag-ikagiyan ku ikaw ha sa Dios ha iyan sinimba hu mga gin-apan day tagsimbahan

ku daan ta suminunud a hu tinuuwan mahitenged ki Jesus, ba kagi dan ha saena bidù dà. Ba tinuuwan ku gayed sa Kasuguan daw sa insulat hu mga propita ¹⁵daw tagsalapen ku iman ha sa alan ha nangamatay en sa matareng daw sa makasasalà mabanhaw dà hu Dios iling ha iyan daan haini tagsalapen taini ha migsusumbung kanak. ¹⁶Aman agpaniguruwan ku gayed iman ha harì a makasalà duun hu Dios daw duun hu mga etaw.

¹⁷“Nalugay en sa kaawà ku diyà ta Jerusalem ba luminikù a diyà ta taghat-un a hu salapì ta daw mabuligan sa taglised diyà ha mga Judio daw taghalad a daan duun hu Dios. ¹⁸Naahà a kandan su buhaten ku diyà ta Timplo sa pagtuman hu tulumanen day hu paglimpyu, ba hurà mga etaw diyà daw hurà daan kasamuk diyà. ¹⁹Ba amin mga Judio ha napuun diyà ta probincia ta Asia ha iyan ngaay iman angayan ha ipaatubang ikaw ku laus ba ha amin ku salà. ²⁰Daw maayad ngaay ku saini ha migsusumbung kanak ikagiyen dan ikaw ku inu sa naahà dan ha salà ku su bistigahen a hu alan ha mga labaw ha punuan hu mga Judio diyà ta Jerusalem. ²¹Hurà dan gayed agkaikagi, ba amin sabuwa ha inikagi ku hu madaging duun hu atubangan dan ha migyanaen a ‘Sa hinengdan ha agbistigahen a iman iyan sa pagtuu ku ha sa mga nangamatay en mabanhaw dà.’ ”

²²Tumenged ta natun-an en daan hi Felix sa tinuuwan mahitenged ki Jesus hinimlayan din haena hu pagbistiga daw minikagi hu “Aghukuman ku asem haini ku makadini sa labaw ha kapitan hu sundalu ha si Lisias.” ²³Dayun sinugù din sa kapitan hu sundalu ha bantayan dan si Pablo, ba tugutan dan sa mga amigu din ha magbisita kandin ta daw mailahan hu mga kinahanglanen din.

Sa Paglalang-lalang Hi Pablo Daw Hi Felix

²⁴Su maiwas sa pila ha aldaw nakauma si Felix duma hu asawa din ha si Drusila sa sabuwa ha Judio. Dayun impaatubang din si Pablo diyà ta kandan ta agpaliliman sidan hu tultulanen din mahitenged hu pagtuu din ki Jesu Cristo. ²⁵Ba su tagsaysay en si Pablo mahitenged hu pagkamatareng daw hu pagpugung hu kaugalingen daw sa pakauma ha paghukum hu Dios nahaldek gayed tungkay si Felix. Dayun minikagi ha “Hustu en enà hayana. Umawen ku dà ikaw ku amin ku higayun.” ²⁶Tagsalap diay haena ha ilahan hi Pablo hu salapì aman mahies haena pakiglalang-lalang ki Pablo.

²⁷Su maiwas en sa daruwa ha tuig si Felix nailisan hi Porcio Festo. Tumenged ta agkabayà si Felix ha mabayà-bayà gayed sa mga Judio hurà din ipaguwà si Pablo diyà ta purisuwan.

Sa Pagbistiga Hi Festo Ki Pablo

25 ¹Su tatulu en ha aldaw sa pagkagubernador hi Festo diyà ta Judea duminiyà haena ta Jerusalem sa napuun ta Cesarea ²ha

diyà sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa mga punuan hu mga Judio ha migsusumbung ki Pablo diyà ta kandin. ³Hinangyù dan gayed ha ipauwit din si Pablo diyà ta Jerusalem ta ag-ayanan dan daw himatayi. ⁴Ba tuminubag si Festo hu “Si Pablo pinandayaan bantayi diyà ta Cesarea ba laus a dà aglikù diyà. ⁵Aman ipaduma en kanak sa mga punuan nuy daw ku amin salà taena ha etaw makasumbung dan en.”

⁶Su maiwas sa subra ha nangkasimana luminikù si Festo diyà ta Cesarea. Su maisab ha aldaw mininuu duun hu hukmanan daw ipaatubang si Pablo. ⁷Su makaatubang en si Pablo linibutan hu mga Judio ha nangapuun diyà ta Jerusalem ha migsusumbung kandin hu mabegat tungkay ha mga salà, ba hurà dan duun mga kamatuuran. ⁸Dayun nangatarengan si Pablo ha tagyanaen “Hurà ku kasupak sa Kasuguan hu mga Judio daw hurà a maal en seled diyà ta Timplo daw hurà a daan supak ki Cesar sa Harì ta Roma.”

⁹Ba tumenged ta agkabayà man si Festo ha mabayà-bayà sa mga Judio ininsaan din si Pablo hu “Kabayà ka ba ku dumiyà ki ta Jerusalem daw diyà ku ikaw hukumì taini ha mga sumbung ikaw?”

¹⁰Si Pablo tuminubag hu “Taini ad iman ta atubangan nu sikaw sa maghuhukum ha sinugù hi Cesar aman kinahanglan ha dini a dà hukumì. Natun-an nud en ha hurà ku nabuhat ha salà duun hu mga Judio. ¹¹Ku amin ku man nabuhat ha angayan ha himatayan a harì a taghangyù ha ilikay a. Ba tumenged ta kenà laus haini sa mga sumbung dan kanak hurà bisan sabuwa ha makabaluy hu pagtugyan kanak diyà ta kandan. Aman aghangyuen ku iman diyan ta ikaw ha iyan en si Cesar magbistiga kanak.”

¹²Su makapenga si Festo makiglalang hu mga palagsambang din uminikagi ha “Tumenged ta agkabayaan nu ha iyan si Cesar magbistiga ikaw igpadiyà ku ikaw.”

Sa Paglalang-lalang Hi Festo Daw Hi Harì Agripa

¹³Su pila en ha aldaw nakauma si Harì Agripa daw si Bernice diyà ta Cesarea hu pagtahud ki Festo. ¹⁴Su maiwas en sa pila ha aldaw intultul hi Festo duun ku harì sa mahitenged ki Pablo ha tagyanaen “Amin sabuwa ha purisu dini ha hurà ipaguwà hi Felix. ¹⁵Su makadiyà a ta Jerusalem sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa mga magulang hu mga Judio migsusumbung dini ta kanak daw hinangyù a kandan ha hukuman ku haini sa etaw. ¹⁶Ba inikagiyan ku sidan ha sikuy sa mga sakup ta Roma kenà taw batasan ha hukuman taw sa etaw ku harì pa makapangatubang taena ha migsumbung kandin ta daw makapangatarengan. ¹⁷Aman su makadini en sidan ta Cesarea hurà a magyawat ta su isab ha aldaw mininuu a dayun duun hu hukmanan daw ipaatubang kanak haena sa purisu. ¹⁸Ba su maman-ikagi haena sa migsusumbung kandin abi ku ha

mabegat sa salà taena ha etaw, ba hurà man diay. ¹⁹Iyan dà pigsawalaan dan sa mahitenged hu kandan ha tinuuwan daw sa mahitenged hu etaw ha tagngaranan ki Jesus ha minatay en ba inikagi hi Pablo ha nabanhaw dà. ²⁰Tumenged ta harì kud haena agkahusay ininsaan ku si Pablo ku mabayà ba ha diyà ta Jerusalem husaya. ²¹Ba hinangyù din ha iyan en sa Harì ta Roma magbistiga kandin. Aman pinabantayan ku haena ta igpauwit ku diyà ki Cesar.”

²²Dayun uminikagi si Agripa diyà ki Festo hu “Agkabayaan ku agpalilimani sa katarengan din.”

Tuminubag si Festo hu “Asem ku maaldaw mapaliman nu.”

Sa Pag-atubang Hi Pablo Diyà Ki Harì Agripa

²³Su maisab ha aldaw si Agripa daw si Bernice migbisti hu harianen ha bisti dayun sumineled duun taena ha tigumanan duma hu mga labaw ha kapitan hu sundalu daw hu mga tinahud duun taena ha banuwa. Dayun insugù hi Festo ha ipaatubang si Pablo ²⁴daw minikagi si Festo hu “Halangdun ha Harì Agripa daw sa alan ha dini iman, taini en su etaw ha hinangyù kanak hu tagkukulahiay ha mga Judio dini ta Cesarea daw diyà ta Jerusalem ha himatayan ku. ²⁵Ba nasusi ku ha hurà taini salà ha angayan hu kamatayen. Tumenged ta huminangyù haini ha iyan en magbistiga kandin sa Harì ta Roma igpauwit ku haini diyà. ²⁶Ba hurà ku agkatun-an ha igsulat duun taena ha Harì taw mahitenged kandin. Aman impaatubang ku haini dini ta inyu labi en ikaw, Harì Agripa, ta daw ku mabistiga taw en haini amin kud makasulat. ²⁷Ta bà su kenà makatarenganen kanak ku ipauwit haini sa purisu duun hu Harì ta Roma ha hurà makasulat ha salà din.”

26 ¹Dayun inikagiyan hi Agripa si Pablo hu “Intugut en ikaw iman ha mangatarengan ka.”

Aman migsingyas si Pablo daw pangatarengan ha tagyanaen ²“Harì Agripa, adagi gayed sa kabayà-bayà ku ha makaatubang a iman ikaw daw makapangatarengan a mahitenged hu sumbung kanak hu mga Judio ³ta natun-an nu man gayed sa alan ha tulumanen hu mga Judio daw sa tagsawalaan dan. Aman aghangyuen ku ikaw ha antusen nu sa pagpaliliman hu ag-ikagiyan ku.

⁴“Natun-an hu mga Judio ku inu sa batasan ku sugud dà su anay ha atiyuay a pa duun hu kanak ha banuwa daw bisan diyà ta Jerusalem. ⁵Nalugay en sa kakilala dan kanak daw ku agkabayaan dan ngaay makapanistigus en sidan ha siak na Fariseo a daw tagtumanen ku gayed sa Kasuguan day. ⁶Iman impaatubang a dini ta ikaw tumenged hu sumbung kanak ta tinuuwan ku ha matuman asem sa insaad hu Dios duun hu mga gin-apuan day ha mabanhaw sa nangamatay en. ⁷Iyan haini taghinamen hu alan ha mga Judio aman tagsimbahen day gayed sa Dios

aldaw daw ku daleman. Halangdun ha Harì, tumenged hu pagtuu ku taini insumbung a hu mga Judio. ⁸Sinyu sa naamul-amul dini, imbà kaw hari agtuu ha mabanhaw hu Dios sa mga nangamatay en?

⁹“Su anay abi ku daan ha agkabayaan hu Dios ha buhaten ku sa pagpasipala taena ha mga etaw ha tuminuu ki Jesus ha taga-Nazaret. ¹⁰Iyan haini binuhat ku su anay diyà ta Jerusalem ta sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad mig-ila kanak hu katenged ha pamurusuwan ku sa mga tumutuu daw ku amin aghimatayan ag-uyun a daan. ¹¹Kapila ku gayed elegi sa mga simbahan daw siluti sa mga tumutuu diyà daw pigsiguruwan ku ha mangakaendà sidan hu pagtuu dan. Agkangapaukan ku gayed sidan aman pinanlupug ku pa sidan duun hu madiyù ha mga banuwa daw pasipalahi.

¹²“Duminiyà a daan ta Damasco sa tag-uwit hu mga sulat ha tagpamatuud ha iyan a sinugù hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad hu pagdakep hu alan ha mga tumutuu ki Jesus. ¹³Halangdun ha Harì, su agkaugtu en ha diyà kay pa ta dalan naahà ku sa masiga ha napuun diyà ta langit daw masiga pa gayed di hu aldaw. ¹⁴Alan kay nangaligid daw napaliman ku sa lageng duun hu Hebreo ha inikagiyan sa tagyanaen ‘Saulo, imbà a ikaw tagpasipalahi? Kahid-u nu ta hurà pulus tayana ha tagbuhaten nu.’

¹⁵“Tuminubag a hu ‘Sin-u ka man, Ginuu?’

“Dayun uminikagi haena hu ‘Iyan a si Jesus sa tagpasipalahan nu. ¹⁶Bangun ka ta nakadini a ta daw mabuhat ka ha suluguen ku daw manunultul ka duun hu kaet-etawan mahitenged hu naahà nu daw hu igpadayag ku pa ikaw. ¹⁷Bantayan ku gayed ikaw ha hari ka pasipalahan hu mga Judio daw hu kenà mga Judio. Agpaelegan ku ikaw sidan ¹⁸ta daw makaindan sidan dayun umawà sidan duun hu kasukileman daw dumuun sidan hu kapawaan. Ta ku umawà sidan duun hu pagbayà hi Satanas daw magpasakup sidan duun hu Dios pinaagi hu pagtuu dan kanak mapasaylu gayed sa mga salà dan daw mabuhat sidan ha mga etaw hu Dios.’

¹⁹“Aman Halangdun ha Harì Agripa, tinuman ku gayed sa impadayag kanak hu Dios. ²⁰Sa una ha tinultulan ku iyan sa mga etaw diyà ta Damasco dayun sa diyà ta Jerusalem daw nalekep ku daan sa alan ha banuwa diyà ta Judea daw nakaduun a daan hu kenà mga Judio. Tinultulan ku sidan ha kinahanglan ha maghinulsul daw tumuu hu Dios dayun ipaahà dan gayed ha laus ha mighinulsul en sidan pinaagi hu maayad ha mga buhat dan. ²¹Tumenged taini dinakep a hu mga Judio su duun a hu Timplo daw aghimatayan a ngaay kandan. ²²Ba bisan iman taena binuligan a gayed hu Dios aman hurà a endà hu pagpanunultul duun hu kaet-etawan sa ubus sa kahimtang din daw sa matangkaw. Sa tigtultul ku iyan sa sinubay hi Moises daw hu mga propita ²³ha su

Mesiyas kinahanglan ha mag-antus gayed daw matay. Ba iyan daan mauna mabanhaw ha harì en isab matay daw iyan manunultul duun hu mga Judio daw hu kenà ta daw mailawan sa henà-henà dan mahitenged hu pagluwas kandan hu Dios.”

²⁴Su kamulu pa si Pablo tag-ikagi nandasang si Festo ha tagyanaen “Agkalibeg ka gayed, Pablo, tumenged hu miglabay ha katatau nu.”

²⁵Ba tuminubag si Pablo hu “Halangdun ha Festo, harì a agkalibeg ta sa tag-ikagiyan ku kamatuuran gayed. ²⁶Sikaw Halangdun ha Harì Agripa, natun-an nud en haini. Aman hurà a gayed magduwa-duwa hu pag-ikagi diyan ta ikaw ta saini hurà gayed makacheles ikaw. ²⁷Halangdun ha Harì Agripa, agtuu ka ba hu inikagi hu mga propita? Natun-an ku ha agtuu ka.”

²⁸Dayun tuminubag si Agripa hu “Abi nu gid ha laus a dà ikaw makabig duun hu pagtuu ki Cristo.”

²⁹Ba si Pablo tuminubag hu “Sa tig-ampù ku iman duun hu Dios iyan sa malugay daw ku madalì sikaw daw sa alan ha nakapaliman taini mailing kanak ha nakatuu ba harì mailing kanak ha napurisu.”

³⁰Dayun su harì, su gubernador daw si Bernice daw sa alan namanhitindeg ta agpaman-uli en. ³¹Su humipanaw en sidan miglalang-lalang sidan ha tagyanaen “Saini ha etawa hurà din gayed nabuhat ha angayan ha purisuwen daw himatayan.”

³²Inikagiyan hi Agripa si Festo hu “Nakaguwà en ngaay haini ku hurà din hangyua ha bistigahen hi Cesar.”

Sa Pagdiyà Hi Pablo Ta Roma

27 ¹Su mauma en sa panahun ha aglulan kay en payanaen diyà ta Roma ha sakup ta Italia intugyan si Pablo daw sa дума ha mga purisu diyà ki Julio sa kapitan taena ha mga sundalu ha tagngaranan hu Punduk hu Harì ta Roma. ²Luminulan kay hu barko ha napuun ta Adramito payanaen hu mga banuwa ha sakup ta Asia. Duminuma daan kanay si Aristarco sa taga-Tesalonica ha sakup ta Macedonia.

³Su maisab ha aldaw nakadunggù kay diyà ta Sidon. Agkahid-uwan hi Julio si Pablo aman tinugutan din ha mamisita duun hu mga amigu din ta daw mailahan hu kinahanglanen din. ⁴Su dumayun kay en nasal-aw day sa maseleg ha kalamag aman diyà kay uminagi ta dibaluy hu pulù ta Cipro ta hurà duun bagyu. ⁵Su malayun day en sa dagat ha atbang hu mga probincia ta Cilicia daw Pamfilia nakadunggù kay diyà ta Mira ha sakup ta Licia. ⁶Diyà nakaahà su kapitan hu sundalu hu barko ha napuun ta Alejandria ha tagdiyà ta Italia aman namanlulan kay duun. ⁷Nalugay kay nakauma diyà ta Nido daw miglised kay gayed tumenged hu maseleg ha kalamag. Namagyu gayed aman duun kay uminagi hu dibaluy hu pulù ta Creta ta hurà duun bagyu daw duminayun kay diyà ta atbang

ta Salmon. ⁸Migpakilid kay ba nalegenan kay gihapun hangtud en ha nakauma kay duun hu lugar ha tagngaranan hu Maayad ha Dungguanan ha ubay en hu banuwa ta Lasea.

⁹Nayawat kay gayed hu malugayad ha panahun daw malegen en gayed sa pagdayun day tumenged ta tingbagyu haena. Aman migsambag si Pablo ¹⁰hu kagi din “Mga amigu, natun-an ku ha ku dumayun kuy malegen gayed sa maul-olahan taw ta sa mga karga taw mangalaag daw bisan haini sa barko malened daw amin pa gayed kanuy mangamatay.” ¹¹Ba su kapitan hu sundalu hurà magpaliliman ki Pablo ba iyan din tinuuwan sa kapitan taena ha barko daw sa tag-iya duun. ¹²Sa dunggualan duun taena ha lugar kenà maayad ha tagtimaan ku madaet sa panahun. Aman sa kadakelà kandan agkabayà ngaay ha dumayun sidan diyà ta Fenice ha sakup ta Creta ta saena maayad ha dunggualan daw hari daan agkauma hu bagyu.

Sa Bagyu Diyà Ta Dagat

¹³Su mahinay en sa kalamag nahenhenaan dan ha dumayun kay en diyà ta Fenice aman binutwà dan su angkla daw duminayun kay ba migpakilid kay duun taena ha pulù ta Creta. ¹⁴Hurà kalugay naumahan kay hu mabis-ay gayed ha bagyu ha napuun ta gaun. ¹⁵Su barko hari en gayed pakasèsè hu bagyu aman impatayà day en ku hindu duun uwita hu kalamag. ¹⁶Dayun nakaubay kay ku atiyuay ha pulù ta Cauda daw mighinay daan sa kalamag, aman ingkarga dan haena sa bangkà ha tagguyuden taena ha barko ba nalegen-legenan gayed sidan. ¹⁷Su makakarga en haena binanggetan dan su barko hu adagi ha pisi ta daw hari mabengkag. Impababà dan su layag taena ha barko ta daw mauwit haena hu kalamag ta agkahaldek sidan ku makasagyad sa barko diyà ta baybay ta nasud ta Libya. ¹⁸Su maisab ha aldaw namis-ay dà paman sa bagyu aman impanlambeg dan sa mga karga diyà ta dagat. ¹⁹Su ikatulu en ha aldaw iyan dan en paman impanlambeg sa mga galamiten taena ha barko. ²⁰Tumenged hu pila en ha aldaw sa hari day en agkaahà sa siga hu aldaw daw sa mga bituen daw mabis-ay pa gayed sa bagyu ha duminasmag kanay hurà kay en maghinam ha malibri kay pa.

²¹Duun taena nalugay en daan ha hurà sidan makakaen aman huminitindeg si Pablo daw ikagi hu “Mga amigu, maayad pa ngaay ku migpaliliman kaw kanak ha hari kuy enà umawà diyà ta Creta ta hari kuy pa ngaay mayanaen. ²²Ba iman paniguru kaw daw hari kaw agkahaldek ta malened haini sa barko ba hurà matay kanuy. ²³Ta ganina ha daleman sa Dios ha Magbabayà ku daw iyan tag-alagaran ku minikagi kanak pinaagi hu balinsuguen din ²⁴ha tagyanaen ‘Pablo, hari ka agkahaldek ta kinahanglan ha makapangatubang ka gayed ki Cesar, aman tumenged ikaw sainsi ha mga duma nu malibri daan.’ ²⁵Aman

mga amigu, harì kaw agkasamuk ta agtuuwan ku gayed ha matuman sa inikagi kanak hu Dios. ²⁶Mauwit kuy hu kalamag ba makasagyad kuy duun hu sabuwa ha pulù.”

²⁷Ikaduwa en ha simana sa kauwit-uwita kanay hu kalamag diyà ta Dagat ta Mediteraneo. Su maliwarà en sa daleman taena pigtagrà-tagrà hu mga suluguen duun hu barko ha ubay kay en duun hu pulù. ²⁸Aman sinukud dan sa kadalem taena ha wahig na kaluwaan pa ha depa. Duminayun sidan hu atiyuay daw sinukud dan en paman na sampulù dà daw lalima ha depa. ²⁹Nahaldek sidan ku makasagyad haena sa barko duun hu batu aman linedan dan sa haepat ha angkla diyà ta kahudiyanan ta ima dan ngaay ha agkaaldaw en. ³⁰Agkabayà ngaay ag-awà su mga suluguen duun ku barko aman intuntun dan sa bangkà diyà ta unahan daw sibù kun daan ha agleneden dan su angkla diyà. ³¹Ba inikagiyan hi Pablo sa mga sundalu daw su kapitan dan ha “Ku awaan kuy iman taini ha mga suluguen hurà gayed malibri kanuy.” ³²Aman tinamped taena ha mga sundalu su hiket ku bangkà daw nangaanud haena.

³³⁻³⁴Su madani en agkaaldaw inikagiyan sidan hi Pablo hu “Sampulù en daw haepat ha aldaw sa kasalang nuy hu pagkaen, aman kaen kaw en ta daw makabis-ay kaw ta hurà gayed mainu inyu.” ³⁵Su maikagi en haena hi Pablo tuminimù hu supas daw ampui haena duun hu atubangan dan. Dayun pinangebing din haena daw kaen. ³⁶Su maahà dan haena hiningan-an sidan dayun alan sidan namangaen. ³⁷Sa kadakelen day duun taena ha barko 276. ³⁸Su makakaen en sidan impanlambeg dan diyà ta dagat sa mga karga ha trigo ta daw humagkap sa barko.

Sa Pagkadaet Hu Barko

³⁹Su maselem en harì dan agkakilala su pulù ha naubayan day. Ba naahà dan ha amin duun luuk ha malugayad sa pantad duun aman sa henà-henà dan ha mabaluy ha makadunggù sa barko duun. ⁴⁰Pinanamped dan su pisi ha inhiket ku angkla daw inawaan dan haena. Hinukad dan daan su pisi ha imbangget taena ha bansalan ta daw magamit su bansalan hu pagwaling taena ha barko. Dayun intaud dan su layag diyà ta unahan ta daw mauwit haena hu kalamag diyà ta baybay. ⁴¹Ba nakasagyad gayed su barko duun hu mababaw. Nakalebeng sa unahan din daw nagebà sa hudiyanan taena tumenged hu mabis-ay ha mga baled.

⁴²Nahenhanaan ku mga sundalu ha panhimatayan dan en sa mga purisu ta daw harì sidan makaawà. ⁴³Ba agkabayaan ku kapitan ha malibri si Pablo aman hurà din itugut ha panhimatayan sidan. Migsugù haena ha sa pakatuen ag-anunung iyan umuna umagbul daw dumuun taena ha pulù, ⁴⁴sa duma lumupug daan ba gumabay hu tabla daw hu bisan inu duun taena ha nagebà ha barko. Aman pinaagi taena alan kay nakauma duun hu baybay ha hurà nahitabù kanay.

Si Pablo Diyà Ta Malta

28 ¹Su makagaun kay en human day natun-i ha iyan diay haena pulù ha tagngaranan ta Malta. ²Sa mga etaw ha tagtimà duun taena duminawat kanay daw pinandayaan kay gayed kandan. Miglapug sidan ta daw makahidadang kay ta matinù duun taena tumenged ta tag-udanà. ³Nangamul daan si Pablo hu kayu ba su idaub din en haena amin duun guminuwà ha bunsalagan ha malalas sa agkagaten taena daw kuminagat diyà ta alima hi Pablo ha hurà pekas duun. ⁴Su maahà hu mga etaw ha tagtimà duun taena ha pulù su bunsalagan ha tagbitay-bitay diyà ta alima hi Pablo nakaikagi sidan hu “Saini ha etawa talamunù gayed ta bisan ku hurà kalemes diyà ta dagat ba iyan en gid haini igsilut kandin.” ⁵Ba si Pablo hurà kainu na bà din dà insawiling su bunsalagan duun ku hapuy. ⁶Sa mga etaw duun taena ha banuwa tagsalap en ha lumebag sa alima hi Pablo daw ku tigkan ba haena mabantang daw patay. Ba su malugay en hurà dan naahà ha nahitabù ki Pablo aman nahalin sa henà-henà dan ha kagi dan “Diyus gid haini ha etaw.”

⁷Sa ubayà taena ha lugar iyan sa bugtà hi Publio ha iyan pangulu duun taena ha pulù. Impaseled kay kandin duun hu balay din daw tinanul kay gayed kandin duun hu tatulu ha aldaw. ⁸Duun taena agkagenaw daw agsakit sa getek hu amay hi Publio aman inelegan hi Pablo daw dinampà din haena daw ampui dayun naulian. ⁹Aman sa duma ha agkangadaluan duun taena ha pulù namandiyà ki Pablo dayun nangaulian sidan. ¹⁰Madakel gayed sa impan-ila dan kanay daw su dumayun kay en lumulan inilahan kay kandan hu mga kinahanglanan day.

Sa Pagpakauma Hi Pablo Diyà Ta Roma

¹¹Tatulu ha bulan sa pagtimà day diyà ta Malta dayun luminulan kay duun ku barko ha tagngaranan hu Saleping ha Diyus ha napuun diyà ta Alejandria ba nakagtimà duun taena ha pulù tumenged ta tingbagyu. ¹²Duminunggù kay diyà ta Siracusa daw tatulu kay ha aldaw diyà. ¹³Su maiwas haena duminayun kay diyà ta Regio daw su maisab ha aldaw malumu en sa pagdayun day ta agkauwit kay hu kalamag, aman su ikatulu ha aldaw nakauma kay diyà ta Puteoli. ¹⁴Naahà day diyà sa mga suled day duun hu pagtuu dayun hinawidan kay kandan aman migtimà kay diyà hu nangkasimana. Bà kay dà huminipanaw su dumayun kay payanaen ta Roma. ¹⁵Su mapaliman hu mga tumutuu diyà ta Roma ha agpakauma kay tinalagbù kay kandan diyà ta Foro ta Apia daw sa duma duun hu lugar ha tagngaranan hu Tatulu ha Hulabungà. Su maahà sidan hi Pablo migpasalamat gayed haena duun hu Dios daw nadasig daan. ¹⁶Su makauma kay en diyà ta Roma si Pablo tinugutan ha magtimà duun hu balay duma hu sundalu ha tagbantay kandin.

Sa Pagwali Hi Pablo Diyà Ta Roma

¹⁷Su maiwas en sa tatulu ha aldaw inamul hi Pablo sa mga punuan hu mga Judio diyà dayun inikagiyan din sidan hu “Mga suled, bisan ku hurà ku salà duun hu дума ku ha mga Judio daw hurà ku kasupak sa tulumanen hu mga gin-apuan taw ba dinakep a kandan daw intugyan a kandan duun hu mga punuan ta Roma. ¹⁸Su bistigahen a kandan igpaguwà ad en ngaay ta hurà dan naahà ha salà ku ha angayan ha himatayan a. ¹⁹Ba sa mga дума taw ha Judio hari agkabayà ha ipaguwà a aman hinangyù ku ha iyan en si Cesar maghukum kanak. Bisan taena hurà ku gayed basula sa mga дума taw ha Judio. ²⁰Iyan haini hinengdan ha inamul ku inyu ta agkabayà a pakiglalang inyu tumenged ta sa kapusasi iman kanak iyan sa pagtuu ku taena ha tagsalapen taw sikuy sa mga kaliwat hi Israel.”

²¹Inikagiyan dan si Pablo ha “Hurà kay makadawat hu sulat ha napuun diyà ta Judea mahitenged ikaw daw hurà daan madaet ha tultul mahitenged ikaw hu mga дума taw ha napuun diyà ta Judea. ²²Ba agkabayaan day agpalilimani sa tinuuwan nu ta natun-an day ha sinupak haini duun hu bisan hindu.”

²³Aman sinabutan dan sa aldaw ha makiglalang sidan ki Pablo. Su mauma en haena madakel gayed sa namanduun hu tagtimaan din. Sugud hu maselem payanaen en hu mahapun si Pablo nanunultul mahitenged hu paghari hu Dios daw naniguru daan ha makabig din sidan diyà ki Jesus pinaagi hu pagbasa mahitenged kandin duun hu Kasuguan hi Moises daw hu insulat hu mga propita. ²⁴Sa дума nakabig taena ha inikagi din ba sa дума hurà tuu. ²⁵Tumenged ta hurà mag-iling sa henà-henà dan nakagsusuwayà sidan. Ba su hurà pa sidan hipanaw uminikagi si Pablo hu “Laus gayed sa inikagi hu Balaan ha Ispiritu duun hu mga gin-apuan taw ha insulat hi Isaias sa propita ha tagyanaen

²⁶ ‘Dumiyà ka daw ikagiyi haini sa mga etaw hu “Tagpalilimanà kaw ba hari kaw pakasabut daw tag-ahaay kaw ba hari kaw pakaindan ²⁷ta inipelan nuy sa mga talinga nuy daw taglipedengà kaw tumenged ta tungkay gayed madesen sa henà-henà nuy. Ta ku hari nuy pa tagbuhaten haena makaindan kaw ngaay daw makapaliman kaw daan daw makasabut kaw dayun makaghinulsul kaw gayed daw luwasen kaw hu Dios.” ’

²⁸“Aman agkabayaan ku ha matun-an nuy ha sa tultulanen hu pagluwas kanuy hu Dios insangyaw daan duun hu kenà mga Judio ta palilimanan dan gayed haena.” ²⁹Su maikagi din haena naman-uli sa mga Judio ha migsasawalà.

³⁰Daruwa ha tuig sa pagtimà hi Pablo duun taena ha tagpilitiyan din ha balay daw sa alan ha agdiyà ta kandin dinawat din gayed. ³¹Diyà intudlù din sa mahitenged hu paghari hu Dios daw hi Jesu Cristo ha Ginuu daw hurà gayed migbaldeng kandin.